

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de vitiis

Wilhelm <Lyon, Prior>

[Basel], nicht nach 1475

[De speciebus avaricie. Secunda pars]

[urn:nbn:de:bsz:31-308070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-308070)

q̄ auferret. **D**etraum est. ij. **Chor.** Gratis euangelizauit
 vobis. et cum essem apud vos et egerem nulli honorosus
 fui. **I**tem paulus Argentu et auxet vestem nulli concu-
 pinu licet ipsi scitis. quom ad ea que opus erant michi et
 hns qui mecum erant. ministrauerunt manus iste. **E**t idem
Dixit memisse verbi dñi ihu. quom ipse dixit. beati⁹
 est dare qm accipere. **A**liud exemplū est q̄ ponit **Yero.** de
 quodaz pho qui pficiscens ad philozophandum athenas
 magnum pond⁹ auri secum deulit. **I**n via aut secum deli-
 berans et osiderans se non posse simul diuicias et vtutes
 possidere. piecit a se aux. inquit. **D** diuicie abite. sitis
 peul a nob. **A**liud exēpluz est diogenis indol⁹ degētis qui
 locupletē ducebat paupertatez. **A**d quē auristip⁹ quidā an-
 glicus cum mundaret olera sua accedens. ait. tu cum sapi-
 ens et phus sis si mihi credidisses et regib⁹ viuere voluis-
 ses. non olera lauares. sed in aula summi pñcipis maneres
 mecum. cui rñdens ait. **S**i mihi credidisses et paupertate
 mediocri scires vti. non oporteret te regib⁹ adulando mē-
 tiri. **H**ic cum vidisset quendam bibere cum manu ad fon-
 tem. ait. **R**esciebam naturaz mihi dedisse ciphum. et par-
 uulum vas cum quo bibere solebat. ad lapidez confregit.
Aliud exemplū est beati thome cantuarien⁹. qui institūes
 cancellariū suū iuramēto eum astrinxit. ne vnqm aliq̄ vsq̄
 ad capillū in administratōne cancellarij acciperet.

De vsura secunda pars. Capitulum primum.

Yero de hns que faciunt ad detestatōnem auari-
 cie in cōmuni. dicendū est de speciebo eius. **I**nter
 quas prime dicemus de vsura et hoc ordine. **P**ri-
 mo dicem⁹ de hns que faciunt ad detestatōnez vsure. **S**e-
 cundo de speciebo eius. **T**ertō tangem⁹ aliq̄ de restitutōe
 vsuraz. **A**d detestatōem vero huius peccati faciunt testi-
 monia scripturaz. quoz primuz est exo. xxij. vbi sic legit⁹
Si pecuniam mutuum dederis paupri meo qui tecum est
 non vrgebis eum. q̄ exactez nec vsuris opprime. **S**edm

125
est leui. xxv. pecuniaz tuam non dabis fratri tuo ad usuram
et frugum super habundanciam non exiges. Tercium est de
utro. xxij. vbi sic legitur fratri tuo a se usura id quod indiget
comodabis. ut benedicat tibi dominus in omni opere tuo. in
terra quam ingredieris possidendam. vbi insinuat. quanta sit
utilitas mutuanti fratri suo. benedicit enim dominus ei in omni
opere suo. Quartum est. ij. esdre. vi. vbi sic legitur. usuras a
fratribus vestris non exigetis. Aliud testimonium est in ps.
vbi querit dauid ad dominum. Domine quis habitabit in tabernacu-
culo tuo. aut quis requiescet in monte sancto tuo. Et do-
minus subiungit. qui pecuniaz suaz non dedit ad usuram. taber-
naculum eius est habitatio militancium. Unde significat mili-
tantem ecclesiam. in qua non vult deus quiescere usurarios.
Unde ipse legitur mensas eueruisse numulariorum et eas effu-
diisse. et eos eiecisse de templo. non tamen recipiebant ma-
nifestas usuras. sed munuscula fructuum accipiebant ultra
sortem. Aliud testimonium est ezechiel. xvij. vbi sic legitur
de viro iusto. Si ad usuram non comodauerit. et amplius
non acceperit etc. **¶ De sex stulticijs usurariorum.**

Secundo faciunt ad dictam statorem usure. sex stultici-
e quibus laborat usurarius. Prima est cum veheme-
ter desideret fenerari. non vult tamen cum deo fe-
nerari. quod possit facere sine peccato et cum magno lucro. sed
ibi fenerat vbi paruum lucrum est et magnum peccatum. Unde
augustinus. miser homo. cur feneraris homini. fenerare deo. et
centuplum accipies. et vitam eternam possidebis. Secunda
stulticia est quod ipse accipit pecuniam ad usuram cum non ege-
at. et super melius pignus quod habet. melius pignus quod ipse
habet est anima. supra quam accipit quicquam ultra sortem ac-
cipit et ad magnam usuram pene de qua usura dicitur in ps.
Ex usuris et iniquitate redimet animas eorum id est a pena
et culpa. Dicitur autem pena usura. quia pena excedit cul-
pam. cum peccatum momentaneum eternaliter puniatur.
Tercia stulticia est quod large expendit super seipsum. largius

etiam qm̄ expenderet super deteri⁹ pign⁹ q̄ habeat. Unde
similis est animalib⁹ empris a carnificib⁹. que ad occisio-
nem impingunt p̄ quib⁹ quicq̄ carnifex expendit super
ipsa expendit. Ad hoc pertinet q̄ legit⁹ Gere. xij. Congre-
ga eos quasi gregem ad victimaz. sanctifica eos in die oc-
cisionis idest sepa eos tanqm̄ ea que solent immolari. Et in
eccliaſtico dicit⁹ de tali. deus pavit eum ad rŭphaz. Quar-
ta stulticia est q̄ scienter mortifera elurie. et qd̄ amō fugit.
Unde oparat⁹ sanguifuge. que mēbro tumido apposita pra-
uum sanguinez fugit. et dum mēbr⁹ a tumore sanat. sibi ipi
est mortis occasio. ⁊ a quib⁹ sibi peccat⁹ deberet mīnuere. si
ea haberet. Ad magtudinē vero huius stulticie facit. q̄
non habet inde qn̄qz nisi maclatas manus. et mortem anie-
sue. sicut em̄ dicit⁹ in Job. diuicias quas deuorauit euo-
met et de ventre extraheteas deus. Quinta stulticia est.
q̄ omnem viam pacis obstruit sibi. vsurarius. Vias mie
obstruit. cum a paupe petente a se nu tuum. petit donuz q̄
pl⁹ est. et vult sibi ab homine dari. cui peccat⁹ debuit dare.
Vias vitatis obstruit. cum dicit se amorem paupi facere
cui accomodat pecuniam. que incessanter pauper in come-
dit. Sexta stulticia est. quia vsurarius laborat in fine vite
sue. de qua Gere. xvi. legit⁹. Et in nouissimo suo erit insipi-
ens. Hec est sūma stulticia. que est in nouissimo vite. cum
non possit homo postea de ipa penitere. attendit⁹ autēz ista
stulticia in h. q̄ cū dēz vsurari⁹ de diuiciis sibi facere me-
dicamenta. vnde sibi fecit vulnera. peccius vult inde vti in
mortem filioz suoz qm̄ sibi inde mederi. Aliter est etiam
insipiens vsurarius in nouissimo suo. qz circa vitaz futura
que nouissima est insipies est. de ipa sibi non prudens.
De multiplici iniquitate vsurarij.

Tertio loco facit ad detestatōnem vsure. mlti plex
iniquitas siue iniusticia que est in vsurario. Prima
autēz iniquitas est. q̄ ipse tempus vendit. q̄ inter
omnia transitoria maxime noliūt dñs esse cōmune omnib⁹.

absq; personar; acceptōne . cum enim dices plus de alijs
 rebus habeat . vel meliores eas habeat . qm̄ pauper de solo
 tempe non pōt habere . nisi idem q; pauper . Non potest em̄
 esse nisi vnicum tempus simul et semel . magna ergo iniqui
 tas est . cum vsurarius pauperi vendit q; comune est . Ideo
 iusto dei iudicio in tēporis indigēcia frequenter punit vsu
 rarius cum id vendiderit . vel quia viri impij non dimidia
 bunt dies suos . vel quia differt comissiones suam quantū
 potest . et sic licet diu viuat . tamen semper habet tempis
 indigenciam . Vnde de ipso vix est q; legit in ecclesiastico .
 In tempore redditōis postulabit tempus . Aliter etiā pu
 nitur vsurari; p tēporis venditōne . Cum em̄ vendiderit re
 quem noctis et lucem diei merito istis carebit . Vnde fas
 tuus est sacerdos qui cantat p eo Requiem eternaz rē .
Cum petit vsurario restitū q; vendidit . p̄cipue cum vsura
 rius preciū soluere noluerit . Scriptū est em̄ ezechiel vii .
Qui vendit ad id q; vendidit non reuertet . Secūda iniqui
 tas est . q; vendit pauperi . id q; ei debet lege triplici . lege
 nature . lege mosayca . lege euangelica . Lege nature dices
 debet pauperi mutuū . qd̄ continet in illo mandato . **Q**ues
 cumq; vultis vt faciunt vobis homines . eadem facite illis
 Hanc legem vident implere etiā creature inaniate . Flu
 uuius em̄ inueniens vacuitatem fouee . non p̄transit donec
 eam impleuerit . Lege etiā mosayca debet dices pauperi mu
 tuum . vt patet ex diuersis testimonijs . veteris legis p̄
 positis . Lege etiā euangelica debz h̄ idem illi . **J**uxta illud
 luce . vi . Date mutuū nichil inde sperantes . **T**ercia iniqui
 tas est . q; vsurari; qui non est nisi cellerarius vendit pau
 peri illud q; dñs precepit ei dari . **Q**uarta iniquitas est q;
 vult . illud q; est contra naturam et ratōem . Vult em̄ q; pe
 cunia quam pauperi accomodat . ad comodū suū apud
 pauperem operet . et sic cum accomodare sit alicui pecuni
 am ad eius comodū dare . ipse simul vult comodū pecu
 nie pauperi dare . et sibi retinere q; contra ratōem esse videt

S cum parere in rebus que non viuunt esse non habeat. iste tamen vult numos suos qui non viuunt singlis diebus vel mensibus alios numos parere quod contra naturam est. et frumentum in archa iam consumptum vult parere. sibi aliud frumentum. vult etiam illam pecuniam sibi operari dum quiescit.

Quinta iniquitas est. quod vult pauperi locare pecuniam. que iam pauperis est. Cum enim mutuam dicat quasi de meo tuum. pecunia illa iam est pauperis. et si amittatur. pauperi amittatur nec ad eandem soluendam tenetur.

Sexta iniquitas est. quod continue deum offendit et continue dyabolo seruit. Alii peccatores interpolate deum offendunt. fornicator enim quandoque per menses non committit peccatum suum plus quam semel. sed usurarius absque intermissione vel pace deum continue impugnat. et de die et de nocte dyabolo seruit. cum deus vix inueniatur. qui per dimidium temporis ei seruire velit.

Septima iniquitas est. quod toti curie celesti contumeliam facit. nonne videtur contumeliam facere. alicui sancto. qui in loco sibi dedicato peccatum mortale committit. sic ei contumeliam facit. qui in die sibi dedicato peccat. Unde cum usurarius peccatum usure omni die committat. manifestum est ipsum contumeliam facere. et deo et vniuersis angelis et sanctis eius. et ideo destituitur est auxilio omnium sanctorum. Unde cum dicit. Domine ihesu miserere huius usurarii. potest respondere quomodo miserebor eius qui nec in ipsa qua per assumptionem humane nature me fratrem eius feci honori meo pepercit. nec etiam in ipsa die qua per latrocinio suo suspensus suus. Similiter si dicatur sancto petro. ora pro usurario isto. potest respondere. omnes festiuitates meas violauit nec in vlla earum honori meo pepercit. Sic potest dicere beata virgo. de qua tuorum suorum festiuitatibus. sic cum dicitur omnes sancti orate pro usurario isto possunt respondere. Vna festiuitas in anno nobis consecrata est. et hanc usurarius explorauit. in qua omnibus nobis contumeliam irrogauit. nec honori omnium nostrorum pepercit. Ideo possunt respondere omnes angeli si precepto domini interfectus est numerorum. xx. ille qui ligna in sabbato colligebat. quomodo

tollent^r vsurarius. qui omni die etiam in natali et pascha
 facit q^d pius est qm ligna colligere. **O**ctava iniquitas est
 q^d a fratre suo scilicet xpiano vsuras accipit q^d iudeus non
 faceret. **J**ude^s em absq^e vsura iudeo accomodat. **N**ona ini-
 quitas est. q^d quicq^{ue} habet vsurarius qdamō dentes et fau-
 ces habet. quib^{us} homines comedit. frumentū ei⁹ q^d a deo
 creatum est vt comedat^r homines comedit. nummi etiam
 eius homines comedūt. **U**nde vulgariter dicit^r ego debeo
 viginti libras vsurario que me comedunt. **D**ecima iniqui-
 tas est. q^d cum gaudio et risu comedūt ⁊ bibunt lacrimas
 pauper^{um}. **U**ndecima est. q^d ipsi bñficio paupis ad eius de-
 structionem vtunt^r. dum de hoc q^d dedit eis pauper vltra
 sortem comedunt et inde vsuras exigunt. **D**uodecima ini-
 quitas est. q^d contra legem dñi datam. **Gen. iij.** In sudore
 vultus tui vesceris pane tuo. ipse plus ceteris vult come-
 dere et bibere. et tamen sine labore. **A**lij laborauerunt. et
 ipse intrat in labores eor^{um}. **A**d vsurarios pertinet q^d dicit^r
 in p̄. In labore hominū non sunt. et euz hominib^{us} non fla-
 gellabunt^r. **T**redcima est. q^d peccato suo finem non ponit
 fornicator in momento peccatuz suū explet. sed vsurarius
 eum accomodat q̄tuor p̄ q̄nq^{ue} non imponit aliquē terminū
 pctō suo. nec etiā vellet pecuniaz suaz sibi reddi. **P**re-
 ter p̄dicta sunt. xij. que faciūt ad detestatōem vsure. **P**ri-
 mum est q^d vsurarius latro est. **U**nd dñs in euanglio cum
 eiceret nūmularios de templo qui p̄ munusculis fructuuz
 pecuniam offerentibus accomodabāt. vocauit eos latro-
 nes dicens. **S**criptū est. domus mea dom^{us} oratōnis voca-
 bitur. vos autem fecistis illam speluncā latronum. in hoc
 etiā deterior est alijs latromib^{us}. quia domesticus est. nul-
 la enim p̄stis est efficacior ad nocendum qm familiaris in-
 micus. sicut sapiēs dicit. et mille sunt occultōres insidie
 qm que latent sub similitudine officij. multo plures exhere-
 dant vsurarij et depauperant qm fures. fur solum occulte
 spoliat homines et de nocte. sed vsurarius spoliat homines

et occulte et manifeste. et de die et de nocte. tam potentes
 quam pauperes. Secundum est. quod ipse est proditor. offert enim pau-
 peri beneficiū mutui hac intentione. ut exheredet eum a vi-
 nea bona vel alia possessione si habet. et hoc facit tam ami-
 co quam inimico et etiam fratri. si habet usurarius fratres mi-
 nus discretū. primo tradit ei pecunias mutuo super posses-
 siones suas. post exhereditat eum. Tercium est quod ipse est. quasi
 homicida quia pauperibus aufert vitam suam. Unde ecci.
 xxxiii. **D**anis egenciū vita pauperum est. qui defraudat il-
 lum. homo sanguinis est. nec solū homicida est usurarius
 quantum ad pauperes quibus aufert vitam suam. immo quantum
 ad filios proprios quos interficit spiritualiter. Unde in osee
Effraym ducit ad interfectiones filios. Quartus est. quod in
 aliquo iuda est deterior. De iuda enim legitur **M**ath. xxvii.
 quod penitencia ductus reculit triginta argenteos. sed usurarius
 dum vivit non vult restituere. Quintus est quod ipse est dete-
 rior inferno. infernus enim in passione domini que sua non erant
 restituit. usurarius vero audita domini passione. non vult aliam
 restituere. Sextus est. quod valde similis est dyabolo. sicut enim
 officium dyaboli est peccare sic officium usurarii est illud quod est
 pure peccatum. Ipse facit peccatum negociationes sicut mere-
 trices. aliam negociationes vel artem non novit usurarius.
 nisi usuras accipere. In hoc etiam dyabolo similis est. quod quantum
 ad mutuum non dormit. denarii enim quos mutuo dedit. in-
 cessanter operantur. sic dyabolus non dormit. **J**ob. xiii. Qui
 me comedunt non dormiunt. Septimum est. quod usurarius similis
 est bufoni. qui terra pascitur et de vinea exit eius flores inci-
 pit. non valens eius odorem sustinere. sic usurarius terrenis
 pascitur et delectatur et ab ecclesia exit ad odorem verbi divini.
Si enim presentit quod sermo debeat ibi fieri. fugit in aliam eccle-
 sam audire missas. eius potest intrare deberet. si extra ecclesiam
 esset. cum scriptum sit ecci. xlii. de sacra scriptura **Q**uali
 balsamum non mixtum odor meus. Octavum est. quod usurarius
 die et nocte in infernum tendit. Unde mixtum est si cicerus cetis

non perueniat. cum cōtinūtas ambulandi multum faciat
ad hoc vt aliquis ad locum ad quem tendit cito pueniat.
Unde vetula vna aliquñ ita cito venit ad sanctū **Jacobus** si
cut vn⁹ fortis ambulatoz eo q̄ cōtinūe incedat. **Nonū** est
hoc. q̄ vsurari⁹ videt̄ simul. xl. peccata vsure in diuersi lo-
cis exercere. q̄ fornicatoz non facit. fornicatoz em̄ non cō-
mittit simul nisi vnam fornicatōez. et in vno loco solo. **De-**
cimū est q̄ vsurari⁹ non audet nomen suū coram hominib⁹
oficori. cum alij homines qui alicui⁹ sunt officij. absqz omi-
erubescencia illud confiteant̄. **Undecimū** est hoc. q̄ vsura
quasi cancer est. et quasi morbz contagiosus. **Unde** in ps.
Scrutetur fenerator omnē substanciā eius. contagiosus est.
quia valde periculosus est ab vsurario aliq̄ accipere. nisi in
quibusdā casib⁹. **Unde** **Yero⁹**. **Cauendū** est nobis maxie-
ne ab hjs accipiam⁹ munera quos nouim⁹ viuere de lacri-
mis pauper⁹ ne dicat nobis. **Si** videbas fures. currebas
cum eo. **Unde** legit̄ in vita beati **Fulsi**. q̄ cum mortu⁹ es⁹
obiecit ei dyabol⁹. q̄ vestem a quodā vsurario. accepisset
et restituit eum dñs vite. vt vitā suā corrigere t. dyabo-
lus tamē sic eum peussit. vt per totā vitam eius vestigiū
aliq̄ peussionis in eo apparet esse morbū istum. ex hoc q̄
tantū creuerit. **Antiquit⁹** em̄ in tota ciuitate vix inuenie-
bat vn⁹ fenerator. et ille nō fenerabat nisi data fide q̄ non
publicaret̄. de quo si forte praua oriebat̄ suspitō. diceba-
tur dom⁹ eius dom⁹ dyaboli. et vinea ei⁹ vinea dyaboli. et
sic de ceteris reb⁹ eius. osculū pacis ei non dabat̄ in missa.
ignis a vicinis in domo ei⁹ non hiebat̄. pueri ad ei⁹ occur-
sum expauescebāt. et ad alterut⁹ euz digito demōstrabāt
Nunc fere nroz tempoz fiūt homies tam detestabiles cu-
bicularij pncipū et platoz eccle. et ab homib⁹ eis assur-
git̄. **Duodecimū** est mltiplex pena qua dñs vsurarios pu-
nie. **Prima** pena est q̄ spoliant̄ sicut ipsi spoliāt paupes.
Unde ppha ysa. **Ve** qui predaris nonne et ipse pdaberis
Unde accidit eis sicut puero paruo tenenti panes in manu

cui canis capie manum vt panes habere possit. Sic tyran-
 nus usurarium capit interdū. vt eius denarios possit habe-
 re. **Vnde** *Yere. xvij.* **Perdix** fouit q̄ non pepit. fecit di-
 uicias et non in iudicio. in medio dierum suoz derelinquet
 eas. **Dieunt** illi qui nouerunt rez naturas. q̄ perdix surri-
 pit aliena oua et fouet. sed cum pulli adulti fuerint relin-
 quunt eam. **Sic** usurari⁹ congregat ea que sua non sunt. nec
 in acqu. sitō ne diuicias suas habet respectū ad dei iudi-
 cium. sed etiaz sepe in vita sua diuicias suas amittit. **Se-**
 cunda pena est. q̄ non habet potestates restituendi vsuras
 suas. vult em̄ dñs. vt cum re furtiua comprehendat et suspē-
 datur. **Et nota** q̄ raro accidit. q̄ usurari⁹ vsuras suas re-
 stituat. quia vel pdigus est. et tantū expendit q̄ restitue-
 re non potest. vel auarus est. et ideo restituere non vult.
 vel licet non sit pdig⁹ vel auar⁹. tñ sibi poti⁹ placet in ele-
 molinas centū libras expendere qm̄ restituere centū soli-
 dos. **Vnde** oparat⁹ usurari⁹ cuiusdam vasi in quo denarij re-
 ponunt⁹. habenti vnicū foramen per. qd̄ denarij imitun-
 tur. nec per idem possūt retrahi. oportet em̄ vas illud cō-
 fringi anteqm̄ retrahant⁹. **Sic** est de usurario. **Illi** enim de
 quo habuit non restitueret. sed forsitan pauperib⁹ daret
 nec etiam hoc faceret nisi in morte sua. **Vnde** *Seneca* **Qua-**
rus nunq̄ bene facit. nisi cum morit⁹. **Tercia** pena usurarij
 est. q̄ hereditas ipsi⁹ non transit vsqz in tertium heredem.
Vnde in *ecclesiastico. xxi.* **Qui** edificat domum suam impen-
 dit alienis. quasi qui colligit lapides in hyeme. **Edificiū**
 em̄ n̄ q̄ fit in hyeme cito ruit. **Sic** diuicie male acqui site
 cito dilabuntur. **Et** eiusdem. *xli.* **Filiorū** peccatorū peribit
 hereditas. et cum semie illorū assiduitas obprobrii. et hoc
 est vnū de iustis iudicijs dei. q̄ filij usurarioz paupes sūt
 et miseri. p̄ quibus ditandis deuz non timuerūt offendere
Quarta pena est q̄ usurarij et eoz filij in inferno sibi inui-
 cem maledicent. dicet em̄ pater filie. **Maledictus** sis fili
 quia ppter te sum in istis tormentis. **Fili** em̄z usurarius. ne

tu esses pauper. Cui e contrario dicit filius. ymmo tu pa-
 ter male dicit? sis. nisi male congregasses michi diuicias. nō
 male congregatas deseruissiem cas. Ad hoc potē referri q̄ le-
 gitur eccl̄i. xli. De patre impio querunt filij. qm̄ ppter illuz
 sunt mobprobriū. Quinta pena usurarioꝝ erit pena dam-
 nationis etne. cui? magt udo insinuat Ezech̄. xxij. vbi sic
 legit. Usuram et suphabundāciāz accepisti. et auare pxi-
 mos tuos calumpniabaris. nunq̄ oblita es dicit dñs eius.
 ecce oplosi manū meas. super auariciam quam fecisti. com-
 plosa manu et non palma apta percuciet dñs usurariuz. et
 merito. quia ipse manus oplosas habuit. et non aptas ad
 paupes. Sup illud verbuz dicit interli. habituz irascens
 tis assumpsi. De usura manifesta et palliata.

Queto de hijs que faciūt ad detestatoꝝ usure. dicen-
 dum est de spēs eius. Notand est q̄ due sunt
 spēs usure. Vna est maifesta. alia palliata. Mami-
 festa usura est. cui? aliquis tradit pecuniaz numerataz vel
 ponderataz. vel mēsuratam tali pacto vt det sibi aliq̄ vlē
 sortez. Usura vō palliata sex habz spēs. Prima spēs acci-
 dit circa pignora vel obli des. et hoc qñqz modis. Primus
 modus est. cū aliq̄s habz grāgiāz et fructus colligit vlē sor-
 tez. Sedus modus est cū pignozibz vrit. Vñ Amos. ij. Su-
 per vestimētis pignozatis accubuerunt. Tercius modus fit
 cum aliq̄s equos habet in pignozē. et facit eos cōmedere.
 plusq̄ possibile sit. Quare? modus fit cū usurariuz habz ob-
 lides et eoz expēlis viuit. Quātus modus fit cū nō vult obli-
 dibz dare dilatōz nisi p̄ aliq̄ sibi det. Maḡ autē crudelitas
 usurarij ē. cui nō sufficit q̄ p̄ se et p̄ sua paupes hoies co-
 medat. nisi aliēos eq̄s et aliēos hoies in auxiliū suū assūat.
 Vñ bñ potē dñs dicē de usurarijs vbu illud Deuorāt plebē
 meaz sic escā pais. Sedā spēs usure palliate est cca veditō-
 nes et emptōes. Fit autē spēs ista et̄b modus. Prius ē qñ usu-
 rariuz emit aliquaz possiōem lōgo miori p̄cio q̄ valeat. tali
 vditōe q̄ veditoz eā retrahē possit. qñ p̄ciū solue voluerit.

Secundus modus est. cum aliquis vendit ad terminum amplius quam valeat. vel usque ad terminum illum valere debeat. Tercius modus est. quando ante terminum emit aliquis minori precio quam valeat. sicut bladus in terra. Tercia species usure est. cum usurarius aliquid ultra sortem accipit sine pacto expresso. ipsa consuetudine sic tacite faciente pactum. sicut inter fatuas mulieres et peccatrices est eis ipsa consuetudo pactus facit ipsis tacentibus. Et in isto casu palliat usurarii malicia usure bonitatis nomine. tales enim usuras bonitates vocant. Unde satis possunt timere. ne incurrant illarum maledictiones. ysa. v. **N**e qui dicitis malum bonum et bonum malum. Quarta species est. cum quis palliat usuram societate. sicut cum aliquis tradit pecuniam suam alicui negotiatori. tali conditione quod sit socius eius in lucro et non in damno. quod est valde magna iniquitas. cum pauper cui tradit pecunia. laborem habeat et periculum tam anime quam corporis. et super eum adhuc ponatur pecunie periculum. Vult enim usurarius quod pecunia sua sit quoad lucrum. et pauperis quo ad periculum. Similiter hec species usure est. cum aliquis animalia sua tradit pauperi. tali conditione quod sibi sint immortalia. que animalia vulgariter vocantur ferrea. Incantator est usurarius. qui vult quod animalia que pauperi sunt mortua. sibi sint vivia. Quinta species est cum quis nomine pene palliat usuram. sicut faciunt romani. quod licet aliquando iuste possit fieri. quia iustum est negligiam alicuius puniri. tamen quantum ad multos usura est. quia non intendunt in preiudicium talibus ut sibi solvantur. sed ut solvantur amplius. Sexta species est. ubi palliat usura translatione facta de re ad rem. a persona in personam. A re ad rem fit translatio. cum dicitur non vult ultra sortem pecuniam accipere a paupere. sed bene accipit ut operetur in vinea sua duobus diebus vel aliquid simile. A persona vero ad personam. ut cum usurarius non vult accommodare. sed habet aliquem amicum quem facit accommodare.

De restitutione usurarum.

Quarto de speciebus vsure . tangendū est aliquā de
 restitutione vsuraz . Et primo dicemus de hijs in
 quibz reprehēsbiles sunt vsurarij circa restitutō
 nem . Secdo dicemus de hijs . per que sunt ad restitutōem
 inducēdi . Dcto vero sunt in qbz reprehēsbiles sūt vsura
 rii circa restitutōez . Primo in hoc qz nolūt restituere . sed
 de alieno volunt elemosinarij esse . Secundo in hoc qz si ali
 quando habent voluntatez restituendi . tamē differūt q̄tū
 possunt . et auctoritate sua sibi dilatōez dant et accipiūt
 absqz mora volunt sibi restitui q̄tiam a qua spoliati sunt .
 et tamē in presēti restituere nolūt pauperi illud vnd eum
 spoliauerunt . prius volunt restitui qm restituere . cuz tñ
 prius spoliauerint . Tertō reprehēsbiles sunt in hoc . qz
 non plene restitūūt . qz tribz modis accidit . Primus mo
 dus est . cum nolūt restituere nisi vsuras quas in ppria per
 sona acceperunt . cum teneant etiaz ad vsuras patris resti
 tuēdas s̄m portōem hereditatis quas hnt . Sedz modus
 est cum clamores exteriores pacificāt . de clamore autēz cō
 sciencie pprie qui pximior est . et qui sequitur eos vsqz ad
 eternū iudicem non curant . Si em aliquis . est de cuius in
 iuria remordeat eos cōsciēcia . exquo ipse non oquerit non
 curant satisfacere ei . Terciz modz est . cum hijs qui oque
 runt . qnqz non solūt etiā quartā ptez . satis dissilis est re
 stitutō nri tēpis restitutōmi illiz zachai . de qua in luca . xix
 Si aliquē defraudau . reddo q̄druplū . Ido meruit zachez
 tam cito audire . hodie salz huic domū facta est . Quarto
 rephēsbiles sūt vsurarij . qz nō huilē restitūūt ymo dicūt
 illis qui aliq̄ petūt sibi restitui . si ego nō fuissē vob et fami
 lia v̄a fame pissetis . Si do oplacuit ego oualescā et ppo
 nūt qz si deo placuit vt oualescāt . ipi faciēt paupi que do
 nō placeāt . Qnto rephēsbiles sūt in hoc qz cū difficultate
 restitūūt ea que libentē drent restituē . quia plz sibi a do re
 stitūūt qm ipi restituāt . q̄ti etiaz drent esse oquerentibz .
 tanqm illis qui sunt adiutores pprie salutis . osh derantes

q̄ si isti modo taceat demones postea non tacebunt. Sexto
 reprehensibiles sunt in hoc q̄ quando infirmant̄ pponunt se re-
 stituere. si origerit eos mori. si autem oringat eos euade-
 re. non habent pposituz restituendi. talem pacem volunt
 cum deo facere. q̄ si moriant̄ non infestabunt eum. Sed
 sciant̄ indubitanter. q̄ deus non facit pacem cum eis. siue
 moriant̄ siue uiuant. Septimo reprehensibiles sunt in hoc
 q̄ aliquam certam sumam p̄figunt. unde vsure eoz restitu-
 antur. q̄ non sufficit nisi precipiant. q̄ de alijs bonis eoz
 restituro perficiat̄ si summa illa non suffecerit. Octauo rep-
 hēsbiles sunt in hoc. q̄ filios suos osticiunt restituro es. q̄
 verisimile est cum vsurarius in vita sua plus amauerit di-
 uicias qm̄ ppriam animam. q̄ filius suus plus debeat eas
 amare q̄ alienam animam. et q̄ nolit maledictōnem illaz mū-
 danam habere maledictus qui ptem suam deteriores facit.
 Que valeat ad inducenduz vsurariū vt restituat.

Sequit̄ de hijs que ad h̄ valere p̄nt vt vsurari⁹ libe-
 rius restituat si frequenter ea meditet̄. Octo sūt
 que ad hoc valent. Primo valet ad hoc si sepe co-
 gitet ad ea que sibi restituent̄ si ipse restituat. Sex enim
 sunt que sibi restituent̄ quoz q̄libz pl⁹ incompatib̄ va-
 let. qm̄ ea que ipse restituet. primo restituet̄ ei deus. Vnd̄
 patet q̄ non debet credere dyabolo. si ei dixerit. tu pauper
 eris si restitues. quō enim est pauper qui deum habet. Vn-
 de aug⁹. Aux̄ habens in archa diues est. deum habens in
 scia diues non est. diuige. aux̄ ⁊ deus archam et sciam
 diuigere ibi sumit̄ p̄ opare. Item aug⁹. Satis diues est
 xp̄iana religio que in omi possessore omnia possidet. Quis
 diceret aliquē pauperē qui totum mundū haberet. quō er-
 go paup̄ est qui deus habz. euz de⁹ fm̄ iudiciū vsurari⁹ pl⁹
 valeat q̄ mund⁹. Sedm̄ q̄ vsurario restituit̄ est regnuz
 eternū. quō depaupat̄ eū ius in tali r̄gno acq̄rit̄. Tertio
 restituit̄ vsurario omēs sp̄uales fr̄es quos amisit p̄ pec-
 catū. Vnd̄ in ecclesiastico Que omunicatō sancti ad canes

Velut canis est usurarius dum est in peccato . non habens
 aliquam fraternitatem cum aliquo amico dei . sed cum usura
 restituit . omnes amici dei . eius fratres fiunt . **Quis**
 fratres suum amissum . xij . den . non redimat . **S**i autem usu
 rarius p quolibet fratre quem recuperat restituat . xii . den .
 sufficienter erit restitutus . **Quarto** restituit ei societas ce
 clestie ex qua partes habet in omnibus bonis ecclesie . **Unde** in
 ps . Particeps ego sum oim timentium te . **Quinto** re
 stituunt ei que per peccatum amisit . si peregrinationem fecit
 vel aliud bonum . ipse amisit illud per peccatum usure conse
 quenter amissum . qd sibi restituit cum usuras restituit .
Sexto restituit ipsemet sibi . saltem tantum deberet resti
 tuere . quantum redimeret se si captus esset ab hijs qui ha
 berent capitales inimicitias cum eo . cum in peccatis sit ma
 nibus . quia in manibus demonum . **Secundo** potest valere
 ad hoc qd facilius restituat . si cogitet patibulum infernale .
 sibi erectum . a quo alio modo euadere non potest . nisi per
 restitutionem . **Non** enim dimittitur peccatum . nisi restituat
 ablatum . quia vis latro videns sibi patibulum erectum non
 libenter restituat quicq potest . si per hoc euadere credat .
Quis vt viueret continuo perdere veluit vnde viueret . eli
 gens potius vitam mendicantem qm celerem mortem . **Ter**
 cio valet ad idem . si cogitet qd iusticia dei gladius tenet eua
 ginatum super caput eius . vt fecerit eum medius . licet ad
 tempus misericordia dei gladius teneat . **Quis** autem po
 tius no eligat quicq tenet deponere qd gladio pice . **Quarto**
 valet ad hoc . si cogitet se similem esse illi sup quem cecidit do
 mus vel magis massa terre . **Quis** in tali statu si non possit
 moles per se remouere desup se . non roget amicos suos vt
 se iuuent . pecunia per usuras acquisita qsi moles terre est usura
 rium impediens ne ad vitam glorie possit resurgere . **Unde**
 deberet rogare omnes amicos suos . vt se inuito vel nesci
 ente pecuniam illam restituerent . **Quinto** valet ad idem .
 si cogitet se similem esse illi . qui molam asinariam habet

ligatam ad collum trahentem eum in profundum. Pecunia male acquisita est quasi mola alinaria. Fune amoris quasi collo eius ligata trahens eum in profundum inferni. Unde cum lacrimis rogare deberet si amicum haberet. quod auferret sibi pecuniam illam et restitueret. Sexto valet ad idem. si cogitet quod relicturus est. etiam similiter pecuniam si non restituat et se cum ea. Unde ecci. x. Cum enim morietur homo. hereditabit bestias serpentes et vermes. Ista tria diuidunt sibi bona usurarii in morte eius. Serpentes idest demones habent animas. bestie idest dominus vel amici usurarii qui bestie possunt dici. a vastando habent pecuniam. vermes vero habent corpus. et quilibet horum non daret partem suam pro duabus alijs partibus. Septimo valet ad idem. si cogitet usurarius quod pecunia sua filiis suis relicta sit eis occasio mortis eterne. Quis enim potius non eligat pecuniam aliqua comparare sibi vitam eternam. quam hereditibus suis mortem eternam. Octauo valet ad idem si usurarius cogitet incompassionem et duriciam que post mortem suam futura est. in eius filiis erga eum. vix enim semel in anno memores erunt ut eius anniversarium faciant. In semetipso autem potest respicere. quod parum homini pro suis fecerit. et sic sibi fieri non dubitet vel multominus. quia habundante iniquitate refrigeret caritas multorum ut ait dominus.

De peccato rapine Capitulum secundum.

Pest peccatum usure dicendum est de peccato rapine. Sex vero sunt que deberent homines cohibere a peccato isto. Primum est magnitudo ipsius. secundum est macula huius peccati. tercius est rusticitas vel vilitas que in peccato isto est. quartus est magnus dampnum spirituale quod raptor incurrit. quintus est pura vilitas que inde sequitur. sextus est pena raptorum que in sacra scriptura inuenitur. Duodecim vero sunt que valent propter ad ostendendam magnitudinem huius peccati. Primum est quod peccatum istud ipsum fundamentum iusticie vel bonitatis destruit in homine. quod sic istud fundamentum ostendit sapiens dicens

Primum fundamentum iusticie . ne cui noceat . deinde ut
omni vtilitati seruiatur . Secundum est hoc . qd exo . xx .
videt lex amplius phibere istud peccatum qm alia pecca-
ta . postq enim phibuit actum rapine cum actu homicidij
et ceteris malis actibus . iterum phibet voluntatem rapi-
endi dicens . Non concupisces donu te . Tercium est hoc
qd adeo est odiosa rapina deo . Vnde ysa . xli . Ego dominus
amans iudicium . et odio habens rapinam . etiam in holo-
caustuz qd erat dignior species sacrificij . habebat dominus
odio rapinam . Quartu etiaz est exosa rapina sanctis homi-
bus adeo vt ipsuz mundu eis exosum reddat . Vnde eccis .
viii . Verti me ad alia que sub sole gerunt et vidi calump-
nias pauperum . et lacrimas innocentuz . et consolatores ne-
minem . nec posse resistere eorum violencie . cunctoz auxi-
lio destitutos . et laudavi magis mortuos qm viuentes . et
feliciozem vtroqz iudicavi . qui necdum natus est . nec vi-
det mala que sub sole fiunt . Ad idem ptinet qd legit **Abac**
i . Vsqquo domine clamabo . et non exaudies . vociferabo
ad te vim paciens . et non saluabis . Et subiungit . quare
respicis contemptores . et taces conculcante impio iustio-
rem se . Quintum est qd rapina inter xpianos non solum ra-
pina est . ymo proditio . et quia omnes xpiani fratres sut
Depredari enim fratrem suum innocentem non potest ali-
quis sine crimine proditionis . et etiaz ppter hoc . quia qui
depredatur subdituu alicuius . depredatur ipsum domi-
num . Vnde qui fidelem depredatur . dni depredatur domi-
num suum . Vnde proditor est . cum dominum suum depre-
detur absq eius culpa . Sextum est hoc . qd raptor homi-
cida est . Vnde ecclesiastici . xxxiiii . Qui aufert in sudore pa-
nem . quasi qui occidit proximu suuz . cum raptor vitam
pauperi auferat quasi qdamodo mortez ei infert . Auferre
em vitaz et inferre mortē . conuertibilia sunt . Septimu est
hoc . qd raptores piores sunt furibz . Vniuersaliter enim
pior est peccare aperte qm peccare occulte . sicut adulterari

aperte pius est qm̄ occulte. pius igitur est iniuriari alicui
 aperte vt faciunt raptores. qm̄ occulte vt faciunt fures.
Decimum est hoc. qd̄ piores sunt raptores. qm̄ vsurarii.
 cuius signum est hoc. qd̄ paupes homines vt euadunt rap
 torum manus. ponunt se in manū vsurarioꝝ. qui tamē val
 de mali sunt. vt ostensum est supra. **N**onū est hoc. qd̄ pecca
 tum rapine multuz assimilat hominem dyabolo. **D**yabolus
 enim fuit raptor primus. & luit em̄ altitudinem dei rapere.
Vnde p̄pha in persona eius. ero similis altissimo. et adhuc
 incessanter laborat. vt bona nostra rapiat. nec solum assi
 milat dyabolo in rapiendo bona hoim̄. ymmo etiaz torquen
 do homines. vt bona extorqueat ab eis. **D**ecimū est. qd̄ rap
 tores in tribus piores sunt dyabolo. **P**rimo in hoc qd̄ dya
 bolus eos depredatur. et torquet qui mala agunt. s̄ rap
 tores eos depredantur. et torquent. qui a malo recedunt.
Vnde ysa. lix. **Q**ui recessit a malo. prede patitur. **E**t p̄
 xxix. **V**iri sanguinum oderunt simplicem. **D**yabolus pote
 rit se iustificare comparatione raptorū. in die iudicij. potit
 enim dicere. **E**go solos illos in inferno afflixi. qui te offen
 derunt. sed raptores isti. illos depredati sunt. qui non me
 ruerunt. **S**ecundo sunt piores in hoc. qd̄ dyabolus deferē
 angelo dei. homini ad custodiam deputato. vt corporales
 violenciam ei non inferat. qd̄ raptores non faciunt. **T**er
 tio sunt piores in hoc. qd̄ dyabolus torquet homines in in
 ferno. qui locus tormentoꝝ vocatur **L**uce. xv. **S**ed rap
 tores homines torquent in mundo isto. **V**bi homines de
 berent habere libertatem faciendi de se et de suis volunta
 tem suam. **V**nde recte possumus intelligere. raptores vo
 catos angelos dyaboli. **M**ath. xxv. vbi sic legitur. **I**te
 maledicti etc. **Q**ui paratus est dyabolo. et angelis eius.
 missi videntur. a dyabolo raptores aliud faciendum talia
 opera in mundo. qualia facit dyabolus in inferno. **V**ndecim
 um est. qd̄ s̄c̄s in sacra scriptura dicit raptores talia fa
 cere de paupib⁹. q̄lia nulli p̄secutores ecclie legūt fecisse.

141
De fidelibus. dicit enim eos excoziare homines pauperes. et
at terere et omolere. et pascere et comedere et deuorare.
De primo legitur. Mich. iij. Odio habetis bonum. et di-
ligitis malum. qui violenter tollitis pelles eorum desuper eos
et carnes desuper ossibus eorum. De secundo et tercio legitur ysa.
iij. Rapina pauperis in domo vestra. quia attistis populum
meum. et facies pauperum omolitis. De. iij. eccl. iij. Vena-
tio leonis honager in heremo. sic pascua diuitum sunt pau-
peres. De quinto legitur ps. xix. Generatio que procedit
gladium habet. et mandit molaribus suis. ut comedat
opes de terra et pauperes ex hominibus. De vi. legitur ezech.
xix. Factus est leo. et didicit capere predam. et homines
deuorare. Et eius deus. iij. Sicut leo rugiens capiensque pre-
dam. animas deuorauit inopis. Ad autem predicta testimo-
nia scripture de raptoribus vera sint constat. cum a sancto
spiritu dicta sint. Sed qualiter intelligenda sint. non est
adeo manifestum. possumus tamen intelligere raptores talia
facere pauperibus. cum ea faciunt rebus eorum. que ad susten-
tationem vite eis sunt necessarie. Unde qui excoziat unum bo-
uem quem habet pauper homo. reputatione ipsius pauperis
excoziat eum. pene enim idem est pauperi. ac si excoziaret eum.
Unde dauid. ii. Reg. xij. Cum natam proposuit ei pabolam de
diuitem. qui abstulerat pauperi homini. ouem unam. dixit eum
dignum morte. secundum hunc modum etiam molit pauperes. qui fru-
mentum eius ei necessarium molit. Aliter etiam possumus di-
cere. quod raptor pauperem excoziat. quia aufert ei temporalia
que defectum intollerabilem pellunt ab eo. sicut et pellis
proprie carnis. nec sine illis potest viuere sicut nec sine pro-
pria pelle. Unde et pelles recant temporalia. Job. ij. Pelle
pro pelle. et cuncta que habet homo. dabit pro anima sua.
pellem inquam temporalium. pro pelle proprie carnis. Pel-
lem etiam dicitur raptor auferre pauperi. quia aufert ea
que adherent per amorem cordi. sicut pellis adheret cor-
pori. ymo amplius videntur adherere cordi quam ipsa anima corpori.

Cum enim paupes ad mortem infirmantur. potius permittunt animas a corpore recedere. quam a se separant dando medicis vel aliter expendendo illud modicum quod habent. Ex hac vero adhesionem. patere potest qualis sit dolor in eorum separatione. Carnem etiam et sanguinem auferunt raptores pauperibus. cum auferunt ea que acquisierunt labore et sudore et proprio corporis assumptione. et que etiam proprio corpori subtraxerunt. ubi in carnes et sanguines ouersa essent. immo etiam plerique videntur raptorem facere pauperem. quam si eum excoriaret. ille enim qui eum excoriaret. non auferret ei nisi quod habet pellem. sed raptor auferet ei etiam illud quod non habet. quia auferet illud. quod usurario est. qui accomodauerunt. auferet etiam illi raptor. quod iam comedit et bibit. expedit enim pauper et annonam et vinum antequam colligat illa. possumus etiam intelligere raptorem commolere pauperes. quia inter spem euasione et metu depredationis. quasi inter duas molas eos affligunt. Notabiliter autem dicuntur facies pauperum commolitis. pro paupertate enim faciunt facies eorum ad tantam maciem deuenire. quod videntur genes eorum oppressis fuisse inter duas molas. Duodecimum faciens ad magnitudinem huius peccati est hoc quod ipsi peiores sunt bestia quacumque. vnus enim raptor. totam vnam priam deuorat. Lupus vero interdum per annum vnum non deuorat hominem vnum. Unde sacra scriptura raptorem compatit diuersis generibus bestiarum. quoniam lupus. Unde sopho. iij. Iudices eius lupi. vespere non relinquebant in mane. quoniam vero compatit eos leoni vel vrsis. Unde psalmi. viij. Leo rugiens et vrsus esuriens. princeps impius super populum pauperem. Secundo deberet cohibere homines a peccato rapine. hoc quod macula huius peccati ita adheret. Vix enim aliquis restituit perfecte ea que rapuit. Videmus eos qui habent nouas vestes quod diligentissime cauent eis ab oleo. et ab alijs quorum macule remoueri non possunt. dicentes. perditus esset vestis. si caderet super eam aliquod tale. quanto magis qui nondum rapuit deberet sibi cauere a rapina. et dicere intra se. perditus sum si incepero rapere.

nunqm̄ em̄ de cetero restituaꝝ. **T**ertō deberet raptōres co
 hibere hoc q̄ magna ignobilitas et rusticitas est in rapien
 do. dare em̄ nobile est. **V**nde in tobia vsificator. **E**st dare
 leticie vox verbū nobile. verbuz mellifluū. dantis glā. dan
 tis honor. et valde assimilat homiez deo. deus ex liberalita
 te sua fecit queq̄ fecit. et ad dandū. alia fecit vt haberet
 que daret. alia vero vt hōet q̄b? daret. **S**i autē dare homi
 nem nobilem reddit. auferre reddit rusticum et vilem.
Quarto deberet raptōres cohibere magnū damnuz spūale
 qd̄ incurrunt. quādo aliq̄ terrenuz rapiūt. **V**nd̄ aug? **L**u
 crum in archa. damnū in cōsciencia. tollit vestem et perdit
 fidem. acquir̄it pecuniaz. et perdit iusticiaꝝ. **R**aptoꝝ lucꝝ
 habet in archa. qm̄ cum lucro relictur? est. sed damnū ha
 bet in cōsciencia. q̄ cum damno delaturus est. fidem pd̄dit.
 quam debebat deo et fratri. suo xp̄iano. **V**nde pd̄itor est.
Iusticiam etiam perdit. vnde non hēbit eam in auxilium in
 die iudicij. sed p̄ci? erit cōtra eum. **Q**uinto deberet cohi
 bere raptōres hoc q̄ puam utilitateꝝ habent de rapina sua.
 quo ad corp? em̄ eis parū valet. quia cito transit. **V**nd̄
 eccl̄i. xl. **S**ube impioꝝ quasi fluiū? sicabunt. **E**t sumitur
 ibi fluiū? p̄ torrente. qui a pluuijs cōgregat. quo ad ani
 mam vero nullam habent utilitatem. quia non possūt cohi
 bere inde facere elemosinaꝝ vel oblatōem. **V**nd̄ eccl̄i. xxxiiij
Qui offert sacrificia ex suba paupꝝ. q. qui victimat filiū
 in conspectu patris. cum substancia paupꝝ vita sit eoz.
 qui eam offert dom̄io. q. vitam vel sanguinez paupꝝ qui
 sunt filij dei ei offert. **V**n̄ substācia paupis vocat sanguis
Iere. ij. in alis tuis inuent? est sanguis animaz paupꝝ.
Ale vocant extremitates p̄ciosoz pallioꝝ. in quib? alis
 sanguis inuenit. cum de rapinis paupꝝ fiunt. cum hīs
 alis. non defacili volat quis in celū. **S**exto deberet cohi
 bere homines. a rapina magna punitio. qm̄ sumpturus est
 deus. de raptōribus.
Vnd̄ dominus multum punire debeat raptōres.

Quatuor vero sunt per que potest ostendi. qd domi-
 nus multū punitur? est raptores. Primū est hoc
 qd ipse ita districte iudicat eos. qui ppa non largi-
 unt paupib? Si em damnat eos. qui paupib? sua non tra-
 dunt. qui d faciet de hijs. qui sua eis auferunt. Unde di-
 cit glo. sup lucam Non reprehendit diues qd aliena rapuerit
 sed qd sua non erogauerit. Quid g erit ei qui aliena rapit
 Ad idē valet qd legit. Math. xxv. Tunc dicet rex hijs.
 qui a sinistris eius erūt. Discedite a me maledicti in ignem eternū. qui patus est dyabolo et angelis eius. Esuri-
 ui em et non dedistis mihi māducare. Raptorib? vero
 dicere poterit Esuriui et abstulistis mihi qd debebaz man-
 ducare. ori meo subtraxistis. qd canibus et auib? vestris de-
 distis. Raptores em ori dei subtrahūt in paupibns. qd in
 ore porcorū idest voluptuosorū hoim. vel in ore canū scilicet
 detractorū ponūt. Ad litēam etiaz aues et canes pascunt
 de rapinis pauperū. et etiaz auferūt de ore dei. que ponūt
 in ore dyaboli. Os dei est os paupis. Os vero dyaboli est
 os impij. cum enī seruus sit dyaboli. Os et cetera que ha-
 bet dyaboli sunt. Qui g subtrahit paupi qd dat peccatori.
 ori dei subtrahit. qd ponit in ore dyaboli. Raptorib? etiam
 poterit domin? dicere. Sitiui et abstulistis mihi qd debui
 bibere. ymmo qd plus est. sanguinem meum in paupib? bi-
 bistis. qd enim vni ex minimis meis fecistis michi fecistis.
 Poterit etiam dñs eis dicere. hospes eram. et non collegi-
 stis me. ymmo qd plus est. domū in quā colligi debebaz con-
 bullistis. Et iterū. nud? fui et non me coopuistis. ymmo
 qd plus est in paupib? me excoziastis. et vnde coopu debui
 mihi subtraxistis. Vxoꝝ militū vestib? caudatis terram
 opiuunt. p quib? viri eaz deuz in paupibus nudauerunt
 et qñqz trahunt in cauda sua totam subam vni? paupis ho-
 minis. Et iterū. Infirmus fui et non visitastis. sed super
 dolorem vulnēꝝ meorū addidistis. et quasi vulnere super
 vulnus me. concidistis. In carcere fui ibi me cruciastis. et

quali itez me crucifixistis. Sedo potest perpendi. qd dñs
 gñiter punitur? sic raptores. per imprecatōes et maledicti
 ones quas faciunt eis vidue et pupilli quos ipi spoliant.
 dicit em scriptura qd tales imprecatōes a dño exaudiunt.
Unde eccl. xxxv. Non despiciet dñs pces pupilli. nec vi
 duam si effundat loquelaz gemitus. Nonne lacrime vidue
 ad maxillaz descendunt. et exclamatō eius super deducentes
 eas idest sup eum qui facit eam lacrimari. Et subiungit a
 maxilla eius ascendunt vsqz ad celū. et dñs exauditor non
 delectabit in illis. minus dicit et pl? significat eum dicit nō
 delectabit. q. d. grauissime irascet in eis. **Vident** lacrim e
 vidue tantum ad maxillaz descendere. sed in veritate ascen
 dunt ad celum vsqz ad aspectum dei quantū ad virtutem
Ad idem valet pabola quam dñs ponit **Luce xviii.** de iudi
 ce iniquo. qui deum non timebat nec homines reuerbat.
 qui nolebat per multuz temp? vindicare viduaz quandam
 de adūsario eius. sed paci? dixit in se. et si deum non ti
 meo nec homiez reuereoz. tamē quia molesta est mihi hec
 vidua. vindicabo illam. Et subiungit dñs. **Videte** qd iudex
 iniquitatis dicat. deus autē non faciet vindictaz electoz
 suoz. clamanciū ad se die ac nocte. et pacienciaz hōbit in il
 lis. multū timenduz est raptorib? de ppa salute pces emz
 eoz ppter rapinas eoz non exaudiunt. **Unde ysa. i.** Cum
 multiplicaueritis oratōem non exaudiaz vs. man? em vře
 sanguine plene sunt. oratōes etiaz bonoz p eis facte sepe
 non exaudiunt. quia aduersant eis lacrime pupilloz et
 viduaz. que lacrime violente sunt in pēib?. **Sicut** dicit
 aug? sup illud. **Aurib?** precipe lacrimas meas. feruentō
 res et lacmoliōres sunt et frequentiores preces paupz
 contra raptores. qm sint pces bonoz p eis facte. **Unde**
 multuz timendū est raptorib? ne exaudiant. **Non** defacili
 obtinet quis in aliqua curia iusta. cum habet ibi mltos ad
 uersarios et fortes qui iustaz causam habēt. **Ad** straric
 tatem istaz pcum videt ptinere qd legit eccl. xxxiii. **Unde**

orans et alius maledicens. cuius vocem exaudiet dominus
ymmo vnus orans et multi maledicentes. **V**nde timendus
est. ne vocem maledicentium dominus exaudiat. **V**nde remedium
est raptoribus vt a rapinis cessent et oppressis subueniant
put iuste poterunt. et tunc dominum propitium habebunt. **V**nde
ysa. i. Subuenite oppresso. iudicate pupillo. defendite vi
duam. et venite et arguite me dicit dominus. **S**i fuerint pecca
ta vestra vt coccinum. quasi nix deallabunt. **T**ertio potest osten
di. quod grauiter punietur sit deus raptores pro amore quem
habet celestis iudex ad pauperes qui spoliant. amor vero ce
lestis iudicis ad pauperes tantus est. quod sibi fieri reputat quod
eis fit. **V**nde **M**ath. xxv. quod vni ex minimis meis fecistis
michi fecistis. propter hos etiam venit in carnes. **V**nde in psalmo
Propter miseria inopum et egenorum. pau. nunc ex. dicit dominus **E**t
in ysa. **E**uangelizare pauperibus misit me. **I**n primo etiam verbo
noue legis regnum suum eis communicauit dicens. **B**eati paupe
res spiritu sancto. **V**nde verisimile est quod districte iudicet oppres
siones eorum. **I**deo dicit in psalmo. **I**udicabit pauperes et sa. fa. fi.
pau. et hu. cal. **E**t in psalmo. xxiii. **N**e attingas puulorum ter
minos et agrum pupillorum ne introeas. propinquus enim illorum
fortis est. et ipse iudicabit contra te. nec oteres egenum in
porta. quia dominus iudicabit causas eius. et configet eos qui
offixerunt animas eius. **Q**uarto potest ostendi magna pena rap
torum. per hoc quod pauperes quos ipsi spoliauerunt iudices eorum
erunt. **V**nde **J**ob pauperibus iudicium tribuit. tunc stabunt
iusti in magna ostancia aduersus eos qui se angustiauerunt
et qui abstulit. eorum vt legit sap. v. **P**rima pena raptorum
in mundo isto paupertas est. **V**nde psalmo. xi. **A**lij diuici sunt pro
et ditiores fiunt. alij rapiunt non sua et semper in egestate
sunt. **D**essunt etiam assignari quatuor cause huius paupertatis
Prima est hec. quod raptores relicto deo et contempto qui est
fons et habundancia omnium bonorum. de indigentibus pauperibus
repleri voluit. **V**nde dominus per prophetam dereliquerunt me fontes
aque viue. adeo milites darent spere ea que sibi necessaria

funt et ei Teruire non laborib? pauper? imbiare de pauper
 rare em non colligit habundacia. **S**eda causa paupertatis
 est hec quia sicut raptores auferunt alijs ita et alij aufe
 rent eis. **U**nde ysa. xxxij. **N**e qui p'daris none et ipe pre
 daberis. **E**t **A**bae. ij. **Q**uia tu spoliasti gētes multas. spo
 liabunt te omēs qui relictū fuerūt de popul'. **T**ercia causa
 est hec q' oportet eas mltas expensas facere. abyssus eniz
 rapinaz. abyssū inuocat expensaz. **Q**uarta causa est hec
 q' dñs non dat libentē eis qui sibi auferūt in paupib?. **N**ñ
 plus amittūt q' dei liberalitas eis datura erat. qm̄ sit illud
 qd paupibus auferūt. et facili? ad diuicias puenirent dā
 liberalitati seruēdo. qm̄ dēra dēi voluntate; dēi bona rapiē
 do mira insania volūt raptores bona eius qui liberalissim?
 est per violēcia; habere. cum auaris homib? hoc solebat
 fieri et non illis qui sua libentē largiunt'. **Q**uinta causa est
 q' creature in locis sibi ad dō deputatis dseruant' et quies
 cunt. **I**n locis vero vbi violenter ponūt non quiescūt. vt
 ponderosa que in infimis locis quiescunt: leuia in sup̄mis
 Si autē in alijs locis violenter ponunt' ad sua loca reuer
 tunt'. **S**ic est de diuicijs. **U**nd quidaz non habet euent?
 sordida p'da bonos. **S**eda raptorū pena est sterilitas. **C**uz
 em raptores dēra dēum acquirere velint que possideāt. dō
 minus negat eis vel successorib? eoz qui possideāt non em̄
 dat eis heredes. **U**nde eeci. xl. **N**epotes impioz non mul
 tiplicabūt ramos **E**t sapie. iij. **A**dulēme plantatōes nō
 dabunt radices altas. nec stabile fundamentū collocabūt
Tercia pena raptorū est acceleratō mortis eoz. **U**nde da
 uid. **V**iri sagnum et dolo. n̄. di. f. rē. **E**t p̄u. iij. **I**mpñ de
 terra perdent' et. q. inique agunt auferent' ex ea. **Q**uarta
 pena est. q' frequentē gladio moriunt' et anima a demonib?
 rapit'. et corp? sepultura caret. **U**nde **J**ere. xxi. **N**e qui
 edificat domuz suam non in iusticia et quibusdam interpo
 sitis subiungit' p̄pterea hoc dicit dñs. non plangent eum.
 ne frater et ne soroz. et non concrepabūt sup eum **N**e dñe

et ve melite. sepultura alini sepeliet? putrefact? et picet?
 extra portas ierusalem. De hoc vero q? spūs eius rapiat? a
 demonibz dicit Greg. Qui nihil visibilē rapit. subito vr-
 gente exitu inuisibilē rapiet. Et ecclī. xvi. Non effugiet
 rapinam peccator. Quinta et sexta pena sunt. q? filij eoz
 mendici fiunt. et gladio moriunt. Vndē nau. ij. Leo cepit
 sufficienter carulis suis et necauit leemis suis et impleuit
 pda speluncas suas. Et subdit. Ecce ego ad te dicit dñs
 exercituū. et succendū vsqz ad sūmum qdrigas tuas. et le-
 onculos tuos comedet gladius. et extirpabo de terra pre-
 dam tuam. Et Job. xxvij. hęc pars impij. apud deū et hęc
 reditas violentoz. qm ab omnipotente suscipiet. si multipli-
 cati fuerint filij eius in gladio erunt. et nepotes eius non
 saturabunt pane. In futuro vero pena raptorz erit q? ra-
 pine eoz collis eoz impendent. et sic eoz toto mūdo du-
 cent. deinde vero suspendent. raptorez sili pena vel maiori
 debēt puniri. q? latrones. sed nō est qui audeat hoc facere
 sed celestis rex qui non timet eos hoc faciet. Vnde treñ.
 j. Iniquitates mee circumuolute sunt et imposite collo meo
 Iniquitates pnt intelligi res inique acqsite. Amos. iij.
 Iurauit dñs in sancto suo. quia ecce dies veniet sup vos
 et leuabūt vos in cunctis idest in pccis admōdū eoz qui
 suspendunt. rapine etiam se hēbunt ad raptorez. vt mole
 alinarie collo eoz suspense. ad inferiora loca inferni eos
 trahēt. Vndē pū. xxi. Rapine impioz detrahēt eos. Hęc
 sunt pene raptorz quas dñe expectare certi omīno q? veni-
 ent sup eos nisi penituerint. Iurauit em dñs se non tradi-
 turz obliuioni rapinas eoz. Vnde Amos. viij. Audite
 hęc qui conteritis paupem Et subiungit Iurauit dñs in
 superbiā iacob. si oblit? fuero vsqz ad finem opa eoz.
 De in iustis tallijs Capiculum tercium.

Tertio loco inter spēs auaricie. dicendū est de pe-
 cato iniustaz talliaz. a quo peccato tria deberent
 cohibere homies scilicet peccati magtudo et vilitas

que est in faciendo tallias .et damnnum qd puenit inde eis
 qui eas faciunt . Magnitudo vero huius peccati ex hoc potest
 ostendi . qd ppter peccatum rapine est ibi peccatum pditionis Est
 etiam ibi ingratitudo et contempus dei et angelorum . qd pditio sit
 sibi . potest ostendi multipli . pmo sic . Si aut quis paterfamilias
 filium suum transierit p aliquam viam periculosam bone fidei alii
 eius commendaret . et certam summam pecunie per hoc ei assigna-
 ret . si ille ultra summam illam filio eius aliquid auferret pdi-
 tor esset et diceret paterfamilias . Ego commendaueram filium
 meum bone fidei illius . et ipse spoliavit eum . Sed ostat qd
 deus filios suos commendavit pteritis huius mundi et defuit eis de
 quibus darent esse contenti . Vnde luce . i . Cum quererent milites a
 iohanne baptista quod facerent . respondit iohannes . Remittez cruciatibus
 neqz calumpnias faciatis . et contenti estote stipendijs vestris . p-
 hibent eis pmo duo peccata per que solent peccata pecuni-
 am a pauperibus extorqueri scilicet dominatio et calumpnia . Dominatio
 ubi dicitur . Remittez cruciatibus . calumpnia vero in sequenti
 verbo . deinde vero ostendit eis qd stipendijs suis debent esse
 contenti . Vnde si ultra stipendia sua accipiunt . sunt pditiones
 spoliant enim filios dei . bone fidei eorum commendatos . nisi faci-
 ant sibi in illis casibus in quibus eis licet . Secundo ostendit eisdem
 sic . ostat qd tantam fidem debet dominus subdito . quantum subdi-
 tus domino . Sed si subditus capet dominum vel alio modo malefacere
 ei . pditionis esset . Ergo si dominus subditum capiat vel aliud ma-
 lum ei faciat pditionis est . nisi ille culpam commiserit que hoc re-
 quirat . nec minus indecens est . si dominus absque culpa subditus
 capiat . quam si subditus dominum caperet . dicunt aliqui milites . Si
 alicui qui non esset meus subditus malefacerem bene scio qd
 peccarem . sed si subdito meo malefacio . tunc non credo me
 peccare vel tantum peccare . quibus dici potest . qd sicut hoc domi-
 natio eorum dyabolica est . dyabolus enim talis dominus est . qd sibi
 subditis loco retributionis afflictionem et penas tribuit . et
 illis qui melius sibi seruiunt plura mala facit . **S** quis san-
 capitis dubitet minus licitum esse hostem esse in ciues . quam

in extraneos. Quis nesciat crimen p̄ditōnis esse. cum amī
 cis inimicicias exercere. Subditi vero s̄m sapientes sunt
 hūiles amici. **S** cū certū sit q̄ miles iste fidē debebat pau
 peri homī anteq̄ faceret sibi homagiū tanq̄ fratri suo xp̄ia
 no. nec paup̄ illum a fide illa absoluit. cum em̄ homagiū
 fecit. ymo v̄nculū q̄ int̄r eos erat osculo pacis s̄firmatū
 est. quō ergo miles inūnis est a crimie p̄ditōnis cum ma
 lum facit ei. nisi ei prius siḡficet q̄ non vult ei fidem illam
 seruare. et q̄ non vult eum de cetero tanq̄m subditū. sed
 tanq̄m hostem h̄re. Peccatū etiā inḡtitudinis est ibi. de
 us em̄ eum honorauit alijs hoib̄ p̄ficiēdo. **I**p̄e v̄o ex hoc
 inhonorat deū. in paup̄ib̄ eum opprimēdo. in hoc similis
 militib̄ qui deū crucifixerūt. qui de arundine de manu do
 mini suscepta caput eius p̄uciabāt. in arundine significat
 terrena p̄tās. quas milites a deo acceperūt. et deinde ex ea
 deū in paup̄ib̄ p̄reuciūt. **C**ontempt̄ deī et etiā angelo
 rum est ibi. licet em̄ deus tradiderit paupes custodiēdos
 potentibus huius seculi. tamē ip̄e noluit eos esse absq̄ eu
 stodibus celestib̄. ymo vnusquisq̄ homo habet vnū an
 gelū sibi ad custodias deputatū. quē s̄tēp̄nit qui paupes
 hominē opprimat. et in ip̄o etiā angelo deū s̄tēp̄nit. cuius
 nūctium non reueret. **S**edō deberet cohibere milites a tal
 ius multiplex damnū. q̄ inde p̄uenit eis. **P**rimū autē dam
 nus qd̄ ip̄i incurrūt est. q̄ d̄ns videns eos iniquos in pau
 cis bonis temp̄alib̄ eis s̄missis non vult eis ea augere. scit
 enim q̄ qui in modico iniquus est. et in maiori iniquus est.
 s̄m q̄ legit̄ **Luce. xvi.** **N**ū frequenter videm̄ milites qui
 callias faciūt paupes. illos autem qui non faciūt diuites.
Sedm̄ damnus est. q̄ subditi eorū fugiūt eos. et fit iusto
 deī iuditō. vt qui pl̄ voluerāt habere qm̄ deberēt. non ha
 beant etiā q̄ deberēt h̄re. **V**nd̄ legit̄ **ij. Reḡ.** q̄ roboā fili
 salomonis volens aḡguare iugum filiorū israhel. d̄nium de
 cem tribuū amisit **T**erciū damnū est celestis regni amissio.
 licet em̄ d̄ns dicitur̄ est illi qui fidelis est in temp̄alibus.

istis. euge serue bone etc. Ita diciturus est ei qui infideli-
 ter se habuit. v. tibi serue nequa et infidelis. quia sup pau-
 ca fuisti infidel. supra nulla te ostendit. intra in carcerem
 dni tui. qui sez pparat est dyabolo et angelis eius. **Mi-**
ra insana est potentia huius mundi qui cum receperunt aliq
 terrenum. non curant de deo. quasi nihil ultra esset receptu-
 ri. et quia pl⁹ habent de terra q⁹ alij. ideo oim non curant
 de celo. **Quartu** damnus est. q⁹ dux iudiciu et absqz mia-
 merent sibi apud deuz. ea enim mensura qua mensi fuerint
 illis quib⁹ presunt remetiet eis ab eo qui preest illis. **Un-**
de non credat deuz misericordie actuz cum eis. cum ipi non
 hant se misericordie. nec etiaz iuste cu suis subditis. **Ad**
qd pmet q⁹ legit **Sapie. vi.** **Cito** apparebit vob regib⁹
 qm iudicium durissimu in hys qui presunt fiet. exiguo emz
 decedit mia. potentes em potent tormeta pacient. non em
 subtrahet psonam cuiusqz dñs. qui est oim dñator. nec ve-
 rebit magnitudinez cuiusqz. qm pusilluz et magnu ipse fecit
 et equali cura est illi de omibz. fortioribz aut fortior instat
 cruciatu. **Quintu** damnus est. q⁹ interdum aliqs tyrann⁹ pote-
 tior eos oppmit. sicut ipi min⁹ potentes oppmit. **Und** in
 ps. **Deus** oteret dentes eoz in ore ipoz etc. **Per** dentes
 eoz et molas leonu. intelligit ptas deuoradi paupes et ote-
 rendi. qm dñs interdum aufert. **Sextu** damnus est. q⁹ odio
 habent ad modu lupoz. **Idco** lup⁹ odio hnt et ab hoibz
 et a cetis animalib⁹. qz non viuit nisi ex eis que aufert. **Ea-**
dem ratioe exosi sunt hoies rapaces. in hoc tñ dñs est. q⁹ lu-
 pi rapmas no exercet ostra lupos. s⁹ oia animalia alci⁹ spci
 sed tales hoies cont eos qui sunt eiusdez spci rapmas ex-
 erent. **Tertio** dret cohibere milites a tallijs. vilitas que
 est in faciedo eas sicut em glosuz est dare sic vile est querē
 et tanto vili⁹ videt esse gen⁹ qrendi. qnto vilior et inferi-
 or est psona a qua querit. et nobilior persona que querit
Und vilitas ista qrendi repssiuu qddaz dret esse militibz
 ne vlt vires expenderet **Pl⁹** em est ignomie in querēdo. si

ipſi ſcīrent intelligere. qm̄ ſit honoris in expendendo iudiz
ſerere. **S**z dicet aliq̄s miles. oportet nos viuere. et viuere
non poſſum? niſi inuſtas callias faciam? cui r̄ndeo. q̄ in
valde piculoſo ſtatu ſunt. **S**iles em̄ ſunt illi qui inuercere
eſſet. cui nō apponerent niſi intoxicata. et ſic cogitar et in
mente ſua. non poſſum viuere niſi comedam. et ſi comedo
mortez meam comedo. in magno dolore ani d̄rent eſſe qui
in tali ſtatu ſe vidēt. et totaz vitam iſtaz deberent d̄tēpnē
De fraudibz negociatoz. Quareuz capitulum.

Quarto loco inter ſpecies auaricie. dicendū eſt de
fraudibz negociatoz. Et notandū eſt q̄ negociatō
bona eſt in ſe. et homibz necia. **O**rdinauit em̄ d̄s
vt nulla terra in omibz ſufficiat. vt cum alia terra ei ſubue
nerit eam cariozez h̄at. **S**ubuentō aut̄ iſta. mediāte nego
ciatōe fit. **S**z malicia hoim̄ adeo impleuit fraudibz nego
ciatōem. q̄ multi negociatozes non ſunt min⁹ mali hodie
raptozibz vel vſurariis. **V**nde hodie impletū eſt q̄ legit̄
apoc. xiiij. de beſtia quam vidit. iohes. et faciet inquit. ne
quis poſſit vendere aut emere. niſi qui habuerit caracterē
aut nomē beſtie et numez. nomis eius. **B**eſtia que dicit̄ a
vaſtando. eſt dyabol⁹. cui⁹ caracter ſiue ymago eſt flitas
vel fraus. **I**pſe em̄ fuit p̄mus mēdax. **V**nd̄ in iohē Ipſe
eſt mēdax et pat̄ eius. abſq̄ iſta ymagie d̄ſitent̄ mlti mer
catozes. q̄ non p̄nt emere vel vendere. **E**t t̄n legit̄ in apoc.
xiiij. q̄ qui accepit caracterez in fronte ſua vel in manu ſua
hic bibit de vīno ire dei. **D**ecto vero ſūt mala que habūdāt
in mercatoribz. **P**rimū malū ē vendē q̄to cari⁹ p̄nt et emē
q̄to vili⁹ p̄nt. **I**ſtud malū excludit d̄m a negociatoribz.
et facit negociatoēs ydolatra eſſe. ex q̄ em̄ aliq̄s nullū habz
reſp̄ctm̄ ad d̄m vel ad fr̄naz caritatē in ſua negociatōe ip̄e
ſeruiūz qd̄ d̄ret deo imp̄dere imp̄dit diuicijs. q̄ in du
bitanter ydolatia eſt ſicut oſtenſū eſt p̄ri⁹. **S**ecdo habun
dant mēdacia in mercatoribz. in quibz non eſt pua culpa
Vnd̄ legit̄ in eccliaſtico q̄ potōz eſt fur. q̄ aſſiduitas viri

mendacis. Tertio habundant ibi periuria. in quibus similiter
 non parua culpa est. euz sit contra illud decalogi. Non assu-
 mes nomen dei tui inuane. Sed euz tanta culpa sit. homines in
 falsis testimoniis adducere. quanta culpa credenda est. cum
 aliquis uult deus ad testificandum falsis adducere. et sit in per-
 iurio per deum cum iurare. est euz in teste adducere. Quarto
 uero habundant in mercatoribus furta. que furta sunt preci-
 pue per fraudes. quas faciunt circa stateras pondera et mensu-
 ras. In talibus uero triplex est fraus. Unum euz quis ha-
 bet diuisa pondera uel diuisas mensuras. et uendit ad minores
 et emit ad maiores. Sed omne euz quis habet iustas mensu-
 ras et iustum pondus. sed tamen male mensurat uel ponderat male
 sicut faciunt caupones qui mensuras implent spuma. Tertio
 modo euz quis peccat quod res quam ad pondus uendit debet pon-
 derosior sit. ut faciunt illi qui lanam mactant. Duo uero
 sunt que debent homines cohibere a fraude que fit in ponderibus
 et mensuris. scilicet ipsi peccati et damnum quod inde peruenit. Mag-
 nitudo uero huius peccati triplici potest ostendi. Primo ex hoc quod pec-
 catum istud dei abhominatio uocatur per u. xi. ubi sic legitur. Sta-
 tera dolosa abhominatio est apud deum. et pondus equum uel un-
 tas eius. non uocatur abhominatio illud quod displicet alicui. sed
 quod ualde displicet. Secundo potest ostendi magnitudo huius peccati per
 hoc quod per mensuras et pondera et stateras. debent ea que in-
 equa sunt et iniusta. ad iustitiam et equitatem reduci. Unde
 sunt quasi instrumta iusticie et equitatis. ideo magis displicet deo
 iniustas in talibus. Tertio potest ostendi magnitudo huius pecca-
 ti per hoc quod mensurae et pondera pertinet ad dominum terre.
 Unde falsitas talium. in otumeliam domini quodammodo reducat.
 Ideo dicit leui. xix. Ego dominus deus uester. nolite facere aliquod ini-
 quum. in iudicio et in regula et in pondere et in mensura. stateras
 iustas equas sint pondera. iusti modi. equisq; sextarius
 Ego dominus deus uester. Ideo cum loqueretur de mensuris et
 ponderibus. his se dominum dixit. ut timeant in eis fraudem
 facere. euz sciret se deum dominum. quem nulla fraus possit latere.

Damnū vero p̄ueniens ex peccato isto duplex est sc̄z t̄pale
 et sp̄uale. De t̄mpali habet̄ deūs. xxv. Non h̄bis in saccu
 lo diuersa p̄d̄era mai⁹ et min⁹. non erit in do mo tua mo
 dius maior et minor. pond⁹ h̄bis iūstuz et verum. et mo
 dius equal̄ et verus erit tibi. vt ml̄to viuas tempe super
 terras. quā dñs deus tuus dederit tibi. abhominabit̄ em̄ do
 min⁹. euz qui fecerit hoc. Et mich. vi. Nunq̄ iustificabo
 statem̄z impiaz. et satelli p̄d̄era et dolosa. Et subdit̄ pena
 ei⁹ qui talia facit. tu semiabis et non metes. et calcabis
 oliuaz et non vngeris oleo r̄c. Sp̄uale vero damnū est q̄
 tangit̄ mich. vi. Adhuc ignis est in domo impij. et the
 zauri iniquitatis. et mensura minor ire plena. q̄tū mēsure sub
 trahit̄ t̄m ire et offense diuine acquir̄t. euz scriptuz sic in
 libro sapie. per que peccat homo. p̄ hoc et torquet̄. Vnde
 euz in statēa peccēt tales in statēa beati michael̄ p̄ueniēt̄.
 vt mala eoz in ea magni sint ponderis. bona vero nullius.
 Quintū malū q̄ habūdat in mercatorib⁹ est vendē ad ter
 minuz. q̄ est sp̄s vsure palliate. vt dictū est prius. Sex
 tuz malū est aliud ostēdere et aliud vendere sicut accidit
 in septozib⁹ qui bonaz literaz ostendūt et prauā deinde scri
 bunt. Septimū malū est v̄z celare. Octauū maluz est te
 nebrosa loca eligē vel aliē p̄curare vt res venal̄ appareat
 alteri⁹ mōi qm̄ sic. sicut accidit in mercatorib⁹ q̄ tenebras
 faciunt. in locis in q̄b⁹ dñt p̄anos v̄dere. in q̄ ostendūt se
 filios tenebrarū. Vñ merito dicet̄ de eis dñs. picite eos in
 tenebras ext̄iores. tenebras q̄sierūt. tenebras h̄ant. ocl̄e
 dūt etiā se velle male agē. quia qui male agit. odit lucem.
 De acceptōne munerū. Quintū capitulum.

Quinto loco inter species auaricie. dicenduz est de
 acceptōne munerum. Et primo ostendemus qm̄
 periculosa sit munerum acceptō. Deinde agemus
 de hijs que reprehensibilia sunt circa acceptores mune
 ruz. qm̄ piculosa vero sit munerū acceptō satis apparebit
 si ostendant̄ mala que faciunt munera acceptoribus suis.

Et ponem? decē ex eis ad p̄sens . Primū maluz est q̄ excecant eum . Sedm̄ malū est . q̄ eum mutum reddūt . de h̄is duobz legit̄ eccl̄i . xxx . exemia et dona excecāt ocl̄os iudiciū et quasi mutus in ore auertit correptōem . De excecātōe et iaz legit̄ exo . xxxiij . Non accipies muña que excecāt ec̄ prudentes . et subūtunt v̄ba iustoz . deut̄ . xvi . Non accipies p̄sonaz nec munera . quia muña excecāt ocl̄os sapientū et mutant v̄ba iustoz . Quis nō insan? in hospitō suo libēter recipiat eum a quo debet excecari . Ad hoc v̄o q̄ muña hōiem mutuz reddūt . p̄met q̄ dicit greḡ . Non p̄t ostanter argui a quo accipit̄ . ap? noluit accipe . nedū acciper̄ auctoritatē magisterij meliaret . Ad idēz p̄met q̄ legit̄ in ysa . Canes muti nō valētēs latrare . Interdū p̄latus aliq̄s venit ad aliquē sacerdotēz euz tāto latratu . q̄ videt̄ q̄ velit eum deuorare . sed ille picit̄ aliq̄ in ore eius . et aufert ei latratuz . peunit eum de marcha vna argenti . ita q̄ ei aufert loquelam . Terciu? maluz q̄ faciunt muña acceptozibz suis est corruptō . Vñ in ysa . P̄ncip̄s tui infideles socij fuiz et subiūgit̄ causa . Om̄es diligūt munera . sequūtur retributōnes . et licet aliqui p̄ muña non corrupant̄ . tñ p̄sumptō habet̄ oīra eos de corruptōe . quia s̄m ieronimū sicut matrona non est casta que euz rogat̄ muña accipit . ita nec iudex munuscula accipiēs . a corruptōne immūis iudicatur . Quarcū malū est . q̄ mūera accipiētēz in fructibz redigūt . Vñ . j . ad Cor̄ . vi . Om̄ia mihi licent . sed ego sub nullius redigar̄ pot̄ate . ea loquit̄ ap? de sūptibz recipiēdis . et inquit̄ q̄ si ab eis sūpt? recipet iam sub eoz pot̄ate . s̄ . Vñ quidaz sapiēs cū p̄ libertate rei publice stetit̄ in causa oīra quēdaz diuītē e? exp̄sis diu edoct? fuēat . et sup̄ inḡtitudīe a diuīte illo in causā v̄cat? fuiss̄ . reges em̄ romanorū inḡtos p̄uebāt dixit illi diuīti . Dñe mi tu scis qz nihil causa oīij feci . s̄ p̄ libertate rei publice et hōestate mee persone . ymo etiā et tue steti . Nunc vero hoc video . q̄ nichil piclosi? ē accep̄tis mūeribz si ad oēz nos obligāt h̄iūtutē

Quintū malū est. q̄ manū suscipientis inquit nant Ad
 qd̄ referre possum? q̄ legit̄ **Dzee. v.** Effraym cepit abiq̄
 post sordes. **Homo cupid⁹** cui⁹ cor auz affectat. videt̄
 post auz abire. **Juxta illud eccl̄i** **Beatus** vir qui iuuentus
 est sine macula. et qui p̄ auz non abijt. sed s̄m iudicium
 viri spūalis vadit p̄ sordes. et affectat in manib⁹ recipere
 illud a quo d̄ret eas excutere si iam illud teneret ab eis em̄
 qui inquināt. solent hoies man⁹ excutere. **Sextus malū**
 est. q̄ muña male dictōez inducūt super accepturos suos.
Vnd̄ in deut̄. **Maledict⁹** qui muña accepit vt̄ perueciat
 aniam innocētis. **Et in ysa.** **Ne** qui iustificatis impiū. p̄
 munerib⁹. cupid⁹ qm̄ munus recipit. credit se solum bene
 dictōez recipere. **Vnd̄** mun⁹ vocat̄ benedictō. **iiiij reḡ. v.**
Benedicit naamā eliseo. **Obsecro** vt̄ accipias benedictōz
 a seruo tuo. sed latet ibi maledictō. qm̄ giesi sensit cum le
 pra naamā ei adhesit **Septimū malū** est. q̄ muña impedi
 unt acceptores suos a meliorib⁹ domis. **Ne** illis qui ideo
 celestia recipere non p̄nt. quia man⁹ eoz terrena impediūt.
Ad h̄ p̄met id q̄ legit̄ **ysa. xxxiiij.** **Qui** excutit man⁹ su
 as ab omī munē t̄c̄ iste in excelis habitabit. **Octa⁹** ē q̄ muña
 acceptores suos obligāt. nō em̄ ad h̄uitutē sed eē ad mora
 tē. **vñ p̄. xv.** **Qui** odit muña viuet. vbi p̄ oppositū inuie
 q̄ qui diligit muña moriet̄ **Ad idem** p̄met id eccl̄i. **x.** **h̄** ve
 nalē aniaz suaz habet. et loquit̄ de amatoe pecūie. **Nono** in
 clināt muña acceptores suos ad om̄ez iniquitates **Vnd̄** in ps̄.
In quoz maib⁹ iniquitates sūt. et subdit̄ causa. **dextra** eoz
 repleta ē muerib⁹. **Decio** igne ifernali eos oburēt. **Vnd̄**
Job. xv. **Ignis** duorabit tabnaclā eoz q̄ libent̄ muña ac
 cipiūt **Quis** nisi insan⁹ ea amet que amatorib⁹ suis tot eē
 tāta mala faciūt **De reprehensibilib⁹** ēca acceptores muerz
Equit̄ de h̄is que p̄nt esse reprehensibilia circa accep
 tores munerz. que sunt q̄qz **Primus** est q̄ndo aliq̄s
 qui nō indigz recipit. q̄ paupib⁹ dari d̄ret **Vñ** **Yero.** ad
 damasuz papaz. elici qui de bonis et opib⁹ pentū sustētari

pe sunt. si q̄ pauperuz est sibi accipiūt. sacrilegiuz pfecto
 omittūt. et p̄ abusione taliū iudiciū sibi māducāt et bibūt
Idem in quadaz eplā **D** monache si eges et accipis p̄ci?
 das q̄ accipis. h̄ dicit. qz obligat̄ ad danduz sp̄ualia que
 acceptis meliora sunt. **D**einde subdit. si nō indiges et ac-
 cipis rapis. quia distribuēda paup̄ibz tibi vsurpas. **I**tem
 p̄sp̄er in libro. de vita et̄ platiua. **H**ōtes vnd̄ sustentent̄
 non sine grandi p̄ctō suo vñ paup̄ victur̄ erat accipiūt.
Sec̄do reprehensibile ē in acceptoribz mūez. qñ illi qui dāt
 tenent̄ restituere eis a q̄bz hūerūt. de q̄bz d̄ ē **I**ero. **Q**ui
 a raptoribz symōiacis fenatoribz mūna accipiūt. siles sūt
 illis qui miores pisces duoratos a magnis comedūt et de-
 uorāt. sic enī sic deuorati nulli vsui sunt apti. ita nec obla-
 tio taliū vlli vsui vlli v̄ religioni apta est. h̄ vitō laborāte
 quidaz religiosi nostri tempis exteri? p̄tendentes sanctita-
 tem. interi? v̄o pleni auaricia et cupiditate. **Q**ui q̄si mer-
 catores sunt pellū anguilar̄. q̄ indifferēt̄ omnia accipi-
 unt et in pios vsus ouertere v̄lunt. qui signati sunt per
 gedonem. qui in aures aureas de p̄da madianitar̄ acce-
 pit. vt facēt inde sacerdotes vestes. **E**t factuz est gedoni
 et omni domui ei? in ruinas vt legit̄ **I**udic̄. viij. **I**sti eti-
 am similes sunt saul. qui regē **A**melech et meliora de ouī-
 bus et armētis resuauit. v̄lens ymolare dño. p̄p̄ q̄ ab-
 iecit eum dñs ne esset rex vt legit̄. **1**o. **R**eḡ. xv. **I**sti etiā
 similes sunt **A**chor qui furatus est de anathemate iericho
 vt legit̄ **J**osue. vij. **V**nde **I**ero? **D**iligenter discutiendū
 est et cauenduz. ne quis abstulerit de aliquo anathemate
 ne p̄ illud mlti euz eo pdant̄. **I**sti etiam oīra p̄hibitōez
 legis morticiniū comedūt et a bestia captuz. **T**ertō repre-
 hensibile ē in acceptoribz mūez euz h̄nt̄ impios mīstros
 qui peurant quocūqz modo p̄sūt. vt ipsi a subditis aliq̄
 extorqueant. q̄ est valde magnum peccatum quos sigil-
 lam? hoc exemplo. **Q**uidam clericus euz ad aleam omnia
 que habere potuisset. p̄ter quinqz solidos p̄didisset.

incepit deum blasphemare et pmittere eos dcz qñq; solidos
 homini qui eum doceret quō deum magis offenderet. cui
 quidam qui aderat dixit. Si deus supra omnes peccatores
 volueris offendere. fias questor pallaci ep̄i. tales figurati
 sunt per fuscinulas. De qua legit. **1. Reg. 11.** Veiebat pu
 er sacerdotis euz coquerent carnes. et hēbat fuscinulam tri
 dentem in manu sua. et mietebat eam in lebetes. et omne q̄
 leuabat fuscinula. tollebat sacerdos sibi. **Quidaz** plati ecclie
 ad modū demonuz habent fuscinulas suas. quib; subditos
 spoliāt. **Isti** etiaz significati sūt p hostiola. per que sacerdotes
 bel furabant que ponebant ante ydolu; ei; . vt legit dan.
xiij. **Isti** etiaz siles sunt mergulis illis. quos vidit beatus
Marcus in quodaz flumie. qui assidue capture pisciū in
 tendebant. **Et** ait. Forma ista demonuz est. et pcepit eos
 abuolare. **Isti** sūt velut aucupes. **Vñ** in **Amos.** Nunq̄
 cadet auis in laqueū terre absq; aucupe. **Laque;** terre est
 platus mal;. **Vñ** in **Dzee** dicit ad platos. **Vobiscū** iudi
 cius est. qm̄ laque; fact estis speculatōm. et ret he expā
 sum sup montē taboz. **Isti** etiaz canes sūt. de quib; dicit
 in ps. **Ipi** dispgent ad manducand. si vero nō fuerint sa
 turati et murmurabūt. **Dispgent** mistri ep̄oz p eoz dio
 ceses. **Si** non dāt eis sacerdotes. accusāt illos. **Iuxta** illud
 mich. **iii.** **Si** quis nō dederit in ore eoz qui ppiaz. sancti
 ficāt super eum pluz. asserūt em̄ rectū esse et iustuz. q̄ ab
 offitō et benefitō suspendant. **De** hīs legit **Yere. v.** **In**
 uenti sūt in pplo meo impij insidiātes q̄si aucupes. **Laque**
 os ponētes et pedicas ad capiēdos viros. **Quāto** reprehē
 sibles sūt acceptores munex. qm̄ ipi accipiūt munera p
 causa p qua non drent accipe. sicut iudices qui mūera ac
 cipiūt. vel vt iusticiā deserāt. vel vt iusticiā faciāt. qm̄ gra
 tis drent facē. **Vtrūq;** em̄ pctm̄ est. sic em̄ iniqu; est qui
 capaz meā mihi vderet. ita iniqu; ē. q̄ iusticiā qm̄ dz facē
 ex offō. nō vult facē nisi sibi aliq; det. **Ad** qd̄ referri pōt
 illud ps. **Cum** accepo temp; eius iusticias iud. **Iusticias**

venditam iudicabit. et p ea venditores dānabit. Munera
 vero ac ē pere vt deseratur iusticia. quasi peccatum iude est
Unde sup illud mat h. xxvi. Exinde querebat oportunita
 rez vt euz ēderet. dicit glo. **M**lti hodie sunt qui factū iu
 de execrant et idem faciūt. nam cum p munere fallum testi
 momium dicūt. deum qui vītas est vendūt. **A** simili qui p
 munere falsuz iudiciū faciūt. deuz qui iusticia est vendūt
Qūto reprehēribiles sūt acceptores munerz. qñ non faci
 unt illud ad qđ obligant acceptōe munerz. sic accidit in
 illis qui elias recipiūt. et tamē negligūt orare p largitori
 bus eaz. mercedem bene volunt suscipere. sed laborem recu
 sant ferre. **Q**uibus dicit in ps. **S**urgite postq̄ sederitis rē.
Panis doloris vocat̄ panis elicoz. quia requirit̄ p eo lu
 ctus et dolor. delere enī dñt peccata eoz. a qui bō eis da
 rus est panis ille. **I**do postq̄ sederūt ad mensaz. surgere de
 bent ad orandū p eis. sed ipi panes doloris faciunt panes
 risus et gaudij. **J**uxta illud eccl̄. x. **I**n risu faciūt panem
 eplantes et vīnū bibētes. oīa iūa q̄ drent eē i luctu faciūt
 esse in risu ita q̄ eplant̄ bibētes id ē potū obliuioi nō ē den
 tes **V**ariis em vīnis et exq̄litis vtunt̄. et est alicubi v̄bū
 vīcatū cum videt̄ pignus r̄ rubicūdū vt de eo dicat̄ **I**ste
 vt cōedit bibit. id est pōt in omestioe obliuioni nō ē didit
 tali qui de eleōsinis delicate comedit. et cum securitate. di
 cit beat̄ **D**ñ. **V**e tibi elice mors in olla carniū. quia pētā
 ppli oīstat esse que comedis. ac si tua tibi sufficere nō vide
 rent̄ **M**ix est quō ita audacter oīmedūt q̄ mortē oīmet
Cum **J**ob. vi. scriptuz sit. **A**ut gustare quis pot̄. q̄ gu
 statum affert mortez. **M**ortē oīmet delicie elicoz.
Oelicie clericoz mortem oīment. nec vnicam mortem
 ymmo septē mortes p̄ssūt ibi esse. **P**rima mors est
 mors peccatorz. p qui bō dant̄ eleōsine quas clerici come
 dunt. **J**uxta illud **D**zee. iij. peccata populi mei comedē
 runt. **D**e ista morte loquitur beatus **D**ñ. in p̄dicta aucte
Seda mors est illoz pētōz que habens sequi ex delicijs

1363
vt est luxuria et alia vicia que ex vitio gula nascuntur. ve-
censius est in etatu de gula. Tercia mors est mors sanc-
torum. qua operata sunt bona ecclesie. ac sicut enim Christus ec-
clesiam sanguine suo et suorum. Unde in recompensatione dicit illi
qui bona ecclesiastica comedunt glorificare deum et sanctos. Quar-
ta mors est mors corporalis que comeditur in deliciis. quia de-
licie mortis sunt occasio. vt patet ostensum est. Quinta mors
est mors pauperum. quia portioe quas darent habere in bo-
nis ecclesiasticis defraudant. defraudatio vero talis iudica-
tur homicidium. Eccli. xxxiii. vbi sic legitur. **P**anis egentium
vita pauperum est qui defraudat illum. homo sanguis est. Sex-
ta mors que ibi comedi potest. est mors proprie damnationis.
peccatum enim res venenata est. Vnde dum comeditur. vbi san-
ctitas comedentis vel sequens oratio illud expellat. inter dum
mors eterna inde incurrit. Vnde luc. xx. **D**euiorant domus vi-
duarum silantes longam orationem. **D**ij precipient maiores damna-
tionem. **E**t bñ. **V**eniet venient ante tribunal Christi. ibi audietur
pupilloz accusatio gentium. allegatio dura. quod vivere super-
biis nec diluere peccata. quibus facti sunt ceci duces. et me-
diatores fraudulenti. **I**dem. **Q**uid tibi insipientes deliciae sapiunt
quod diuicie ille cecos oblectant oculos. quibus tam grue
mercanis iudicium. tam dure te obligas rationi. **V**niversum
liquidez vsque ad nouissimum quadrantem exigeris. **S**eptimo co-
medunt mortem elici. qui comedunt elemosinas sibi datas pro
mortuis. et ab igne purgatorii qui grauior morte est dicit
eos liberare. ad hoc enim obligantur ex susceptioe elemosinarum.
Et visum est quod dominus multum offendat. cum anime que igne
cruciantur in tanta amaritudine ei dicant. **D**omine elici iam bona
nostra susceperunt et debuerunt liberare nos de angustia ista
et ipsi sunt in risu et in deliciis. et de nobis non curant. **T**er-
tio circa acceptioe munerum. dicendum est de munerum diuersi-
tate. **D**istinguuntur autem tres species munerum. **S**uper illud ysa.
xxxiii. **Q**ui excutit manus suas ab omni munere. **D**icit enim
interli. super illud. **M**unere oris muerere manus munere officij

Munus oris est laus vel p̄ces carnales. munus manus est pecunia. munus officij est seruium indebite impensum. Super illud vero Gere. xlviii. Maledictus qui facit opus dei fraudulenter. distinguunt sibi tres species munerum non omnino eadem cum predictis. Dicit enim in eodem. super illud fraudulenter vel corporalis rei premio vel per laudis verbo vel humani iudicij gratia. Glosa etiam dicit ibidem tribus modis fraus ista committitur. quia vel cordis humani gratia. aut fauoris aura. aut cum res quelibet exterior desideratur.

De auaricia aduocatorum. ¶ Sextum capitulum

Sexto loco inter species auaricie. dicendum est de auaricia aduocatorum. Et notandum quod officium aduocatus sine se non est malum. Vnde augustinus. Non licet iudici vendere iustum iudicium. Sed licet aduocato vendere iustum prociuum et iuris consulto iustum consilium. Non peccat aduocatus vendendo iustum prociuum. si non sit persona cui non sit prohibitus hoc officium si debito modo procedat. et causa iniusta non sit vel despata et salariuz recipiat iustum et moderatum. Immoderantie vero debet respectus huius ad quantitates cause et labores aduocatus. et qualitates persone aduocatus. scilicet ad facundiam sciam. et etiam ad consuetudinem regionis. Deo tamen sunt que drent homines retrahere ab officio aduocatus. Primum est venalitas quaz nobilis animus naturaliter exhorret. Triplici autem ratione indecens est venalitas in aduocatis. Primo cum care empti sint a christo. non drent alij vendere. Vnde augustinus postquam intellexi me precioso sanguine christi redemptum nolui me venalem exhibere. Secundo quia venalitas habet vilitatem quendam. Vnde pugiles et alie persone que ad certamen venales se offerunt viles reputantur. Aliud iudicium est de illis qui per iniusticia certant. meretricium etiam est venales esse. Et cum indecencia que in nobiliori parte est peior. sic venalitas que penes ligum attendit que est vniu de melioribus membris. et in quo magis displicet indecencia. peior videtur esse quous ad hoc venalitate meretricium. huic vilitati videtur attestari apostolus. i. ad cor.

vi. vbi dicit **S**ecularia iudicia si habueritis. deceptibiles
 qui sunt in eccia illos ostendite ad iudicand **E**t poeta Si
 fortuna vult. fiet de rethore consul. **S**i vult h eadem fiet
 de consule rethor. **R**ethor pmit ibi p psona vili. consul p no
 bili. **T**ercio indecens est venalitas ista. quia deoz est q
 talentuz sciencie q gtris acceperit. gratis darent. pcpue
 cum phibitu sit illud vendere in pu. vbi dicit **N**oli vendi
 re sapiam a doctrinaz et intelligenciaz. **A**ssilant em aduo
 cati vsurarijs in hoc. q sicut vsurarius talentu fortune q
 gtris accepit non vult tradere pximo. ita aduocat? talen
 tum gratie q gratis accepit. non vult gratis pximo dare
Sedo dret cohibere hoies ab offitio aduocatoms multi
 plex piculus. qd est circa officiu illud. **P**ossum? vero ad
 plens numerare. xij. picula que possit ibi esse. **P**rimu pe
 riculum est. euz misabilib? psonis non subuenit. qui b? te
 net ex lege dei subuenire. **V**nde ysa. j. **S**ubueite oppsso
 re. **E**t sicut medicus paupi infirmo potens subuenire et
 non subuenies hoicida illius iudicat. ita aduocat? quasi
 aufert rem suaz paupi homi. cum no obseruat eam cu possit
Vnde symac? papa **N**on est gradis diffra. vtz mortez in
 feras vel admittas. mortez em languentib? pbat inflige
 qui hanc euz possit non excludit. **S**edm periculu est. euz
 scienter causaz iniustam vel despataz suscipit. **T**erciu pri
 culum est. euz in pcessu negocij causaz esse iniustaz agnos
 cit. et tamen adhuc eam defendit. **Q**uartum periculu est.
 qn aduocat? monens ad oppositdem illuz ex cui? parte est
 quem scit causaz iniustam hre. consulit ei vt partem suam ad
 uersario suo relinquat et ptem accipiat. consulit em ei alie
 num accipe. **Q**uintu piculu est. euz per infidelitate vel ne
 gligenciaz vel ignoranciaz illi? cadit a causa sua ille quem
 ipe tuet. tenet em ad restitutdem. **S**extus periculu est.
 qndo ille otra quez proemius pstat. ppter pertinaciaz illi?
 rem suam amittit. tenet em illi simili ad restitutdes. **V**nd
 aliquando p. e. solidis quos habet de aduocatone. tenetur ad

restitutum em. e. marcarum vel mille. **S**eptimus periculum est
 cum accipit immoderatum salariu vel vñ nō dret accipi **D**octa
 periculum est. euz icurrit odiu illoz dē quos pstat p̄ociniū
Nonū piculū ē ēca mod̄ pcedēdi in cā. cū sez p̄leges fl̄as
 vel falsa instrumēta. vel falsos testes. vel per mēdacia p̄ce
 redit. vel euz dic̄ quicia. vel p̄p̄it q̄ nō valēt n̄ ad dilatōz
 cāe. **D**ecimū piculū ē symōie. cū aduocat⁹ sciaz suā vendē
 intēdit **V**ndecimū piculū est vane gl̄e. ex cui⁹ amoē ml̄ti
 timēt cadere etiā a cā iusta nolētes insci⁹ vidi. **V**n̄ p̄ mē
 dacia vel quocūqz alio mō volūt obemē **D**uodecim piculū
 ē infidelitatis **I**nfidel̄ enī ē mal⁹ aduocat⁹ erga dñm. q̄ ta
 lentū natuē ei omisit. qñ de talēto illo luēt d̄ceptibilia cū
 possit luēri p̄ciosa **S**ic̄ nūci⁹ alie⁹ negociatois. si viat ad
 nūdm̄as aliq̄s. in q̄bz eozē p̄cio poss̄ h̄re brunetā q̄ burel
 luz ifidel̄ eēt dño suo. si r̄icta bruneta burellū emēt. eadēz
 infidelitate labōē videret q̄ in sac̄ sc̄ptura p̄ficē p̄nt. et ad
 lucz epaliū leges vel d̄creta discūt p̄t̄ picla que sūt in
 eaus. dic̄ ap⁹. j. ad co. vi. oino delictū ē in vob̄. q̄ iudicia
 d̄i h̄ctis inē vos. q̄re nō maḡ iuriaz accipitis. q̄re nō maḡ
 fraudē patimī **T**ertō dret cohibē hoies ab aduocatōe. ml̄
 tiplex ē q̄ dñs malos aduocatos solz punire. ml̄tos em̄ añ
 mōtē mutos effi. cui dā etiā aduocato monēti visa ē ligua
 celeri⁹ auēa mouei. q. d. **L**igua mea volor ⁊ facil̄ fuit ad
 p̄ccand. sic̄ arūdo defacili v̄to agit **A**lij visu ē inferi⁹ la
 bui moui cici⁹ labijs cocodrilli. añs etiā exilit ligua ex̄ os
Insipienē eē solēt agē ml̄i aduocati dē mōtē qñ p̄cipue sa
 pia op⁹ eēt. **V**n̄ q̄daz cū offeret̄ ei eucharistia i extremis
 ait **J**udicet̄ pri⁹ vtz r̄ctm̄ sit q̄ accipiā. cui circūstātes
 dixer̄t **N**os q̄daz r̄ctm̄ et iustū h̄ iudicā⁹. q̄bz ille nō est h̄
 r̄ctm̄ iudiciū. nō enī cū sitis in pes. h̄ctis me iuste iudicāē
Et ali⁹ ē cū iext̄mis amonēt̄ ad susceptōz euchaistie p̄cise
 dilatōz. qm̄ cū nolēt aīci ei⁹ dāē p̄t̄ mortē qm̄ ei videbāt im
 minē. appllauit a maifesto guamie. p̄ mortē v̄o balneant̄
 aduocati i auro feruētī. **V**n̄ legit̄ in q̄daz t̄gedia senece. q̄

264

visus est euidaz q̄ videt neronem ap̄d inferos balneantez.
 mistrosq; eca euz aux ferues infudetes. Et cu videt choz
 aduocatoz ad se vientes. huc inqt venale gn̄ hoim aduo
 cati aici mei accedite vt in h̄ vase meuz balneami. adhuc
 sup̄e loc̄ in eo que v̄b resuau. Quarto dret hoies cohi
 bere ab h̄ off̄o. qz p̄ cetis officijs videt eē corruptū. inuei
 tur eni qn̄z aliqs morbo icurabil̄ ad que curand̄ nō inueit̄
 medic̄. quia de salute egri d̄spat̄. **S**z nulla causa ado in
 uenit̄ iniusta ad qm̄ tuē daz nō inueiat̄ aduocat̄. Quinto de
 beret hoies cohibē ab h̄ off̄o. omlestia q̄ est i audiēdo lites
 pp̄t̄ qm̄ dic̄ auḡ. **X**p̄m teste iuoco q̄ mallē p̄ sigl̄es dies
 maib̄ aliq̄ opari. qm̄ tumultuosas cāz p̄lixitates pati. **E**t
Amb̄. in li. d̄ officijs. **D**isp̄edio litis carere nō medioere lu
 ez. **E**t b̄n. ad eugeniū papā. **L**ex dñi silet i sac̄o pallatō. le
 ges p̄strepūt seclares. miroz si plerūq; d̄re non cogaris.
Narraunt mihi iniq̄ fabulatōes s̄ nō vt lex tua. **S**exto de
 beret hoies cohibē ab h̄ off̄o. qz valde sile ē actib̄ demonū
Vn̄ auḡ. **N**ihil ē silī actib̄ demonū q̄ litigare. **S**eptio
 dret hoies cohibere ab h̄ off̄o magnū damnū qd̄ faciūt m̄li
 aduocati d̄o et eccl̄ie ip̄i. pl̄ eni nocet aciu qn̄z vn̄ mal̄
 aduocat̄ q̄ possēt ei nocere decē fures. vel etiā oēs raptō
 res vn̄ p̄rie. aufert eni alicui abbaciā suā vel archiep̄arū
 suū. q̄ nō possēt facere oēs raptōres vn̄ p̄rie. **D**ñs etiā
 demōes nō possēt tm̄ nocere eccl̄ie qn̄z. q̄tū nocet vn̄ ma
 l̄ adī ocat̄. cū ep̄atū vn̄ vel archiep̄arū subd̄ dñio alie
 qui sū ē dyaboli. p̄r oseq̄ns eni ponit̄ ep̄at̄ vel arch̄
 ep̄atus eī sub dñio dyaboli. mali aduocati hereticis siles
 sunt. et qz sūt falsarij legū et doctoz q̄ sac̄ sunt sm̄ iudiciū
 eoz. **V**n̄ falsarij sūt sacre sēpture sic et heretici. et qz sua
 dent ōria iusticie sic heretici ōria fidei. duo necia sunt ad
 salutem. fides et bona op̄ra. et neutz sine altero sufficit.
 heretic̄ hoies errare facit i fide. aduocat̄ v̄o in ope. **A**lij
 pctōres et si male agūt. non tñ dicūt sic agend̄ eē. s̄ mal̄
 aduocat̄ iudici suadet vt aciu adiudicet q̄ eī rō est. **I**n

hoc etiam est deterius heretico. qz hereticus ignoranter peccat
 putans credens esse qd hoibz suadet. s; malus aduocatus sua
 det iudici vt agat qd scit no esse agend. **M**ali etiz aduoca
 ti hostes sut. iusticie vritatis et eqtatis. quoz tñ se ama
 tores et defesores pfitent. **N**ñ hodie impletu est p eos qd
 legit ysa. lix. **C**onuersus e retrorsu iudiciu. et iusticia longe
 stetit corruie i platea vritas. et eqtas no potuit ingredi.
 outit retrorsu iudiciu euz appellat iudici qñ sua debz fer
 ri. et iusticia tñc a lōge stat. q ante appellatoez pxiā erat
 oportz em vt p iusticia eat romaz vbi etiaz no inuenit s; so
 luz iudices dabunt. corruie vritas in platea. euz aliqd cri
 men qd p̄lo notuz est alicui p̄lato obicit. et tñ impediē
 tibus hoc malū aduocatis de illo non punit. eqtas vero in
 gredi non pot. cum correpto in aliq claustro inchoat. et
 opponētibz se aduocatis no pficit. **M**ali aduocati quasi
 iugulatores sunt iusticie. **J**uxta illud in ps. **T**ota die co
 gitauit iniusticiā lingua tua. sicut nouacula acuta fecisti do
 lum. **N**ouacula acuta doluz facit qñdo hoiez scindit. eiu de
 corando eum viuere debuit. admodū g nouacula malus aduo
 catus dolū facit qñ iusticiā strāgulat cui militare debuit.
 qñ expectatē audet illud districtissimū iudiciū qd tenebit
 iusticia. qui se iugulatores iusticie intelligūt. mali etiā ad
 uocati qñ hostes dei sut et quasi anti xpi. **X**pūs em in mū
 dum venit vt pacem facēt. **V**nd apz ad eph. ij. **S**pē est
 pax nra qui fecit vtraqz vnū. **S**pi vero discordiaz et litem
 amat et querūt. **N**ñ sicut d xpo dictū est. **I**n pace factus
 est locus ei. ita de malo aduocato pot dici. in lite factus est
 locus ei. **A**duocati ad litē oueniūt. sic corui ad cadauer
 De p omibz discordiā detestat q pot hñ ex illo vbo pū.
Sex sut q odit dñs. et septim detestat ania ei. et e illud
 septim. **S**eiare inē frēs discordiā. aduocatus vō eam opti
 mam arbitrat. mali aduocati dñm fugāt ab ecclia. dyaboluz
 vō meroducūt et custodiūt ibi. **S**i em aliqs homo sanctus
 eligat in abbate vl in ep̄m. tam cito aduocati se opponūt

nec dñm in sc̄to viro in eccl̄iaz intrate p̄mittūt **S**i v̄o elect⁹
 sit aliq̄s mal⁹ q̄ sym̄diaz nō timet d̄mittē aduocāt cū mali
 etiā aduocati q̄i p̄cipitātia dyaboli sūt. **J**uxta illd̄ ps̄. **D**i
 lexisti oia ūba p̄cipitātōis ligua dolosa. o aduocate q̄ es lig
 ua dolosa idest liguosus et dolosus. v̄ba p̄cipitātōis sunc
 v̄ba aduocatoꝝ. admod̄ em̄z illi⁹ machīne q̄ d̄z p̄cipi⁹ de
 struūt eccl̄iaz dei quoz p̄a immūt̄ euz subdit̄. papa d̄z de
 struet te in finez t̄c̄. ista p̄cipitātia erat d̄d a dño destrui
 vbi d̄c̄. p̄cipita. d. diuid̄ liguas eo. qm̄. u. in q̄ et. e. in ci
 uitate. solz p̄cipiciū d̄t̄ p̄cipiciū fieri et sm̄ hūc mod̄ loq̄t̄
 hic d̄d. **T**ūc p̄cipiciū d̄t̄ p̄cipiciū efficit̄. qñ aduocati ad
 inuicē corrip̄t̄. **N**ō videt̄ eccl̄iaz dei amāe. q̄ p̄mittit̄ dya⁹
 ibi ponere p̄cipicia sua ad voluntatem suam. **A**duocati
 etiam sunc sagittarij dyaboli. **V**nde in **J**eremia. **E**xte
 rūt ligua suaz. q̄i arcū mēdaci⁹ et nō vitatis nec solū aīis
 s̄ etiā sibiip̄is damnuz faciūt aduocati. dū in offō aduoca
 tōis sc̄ipos d̄sumūt. **V**n̄ in osee. vii. **C**omedērūt alieni ro
 bur ei⁹ et ip̄e nesciūt. alicī idest demōes i legibz et d̄ctis
 robur ml̄toꝝ d̄sumūt. **S**eneca **C**auillatō v̄boꝝ ml̄toꝝ tē
 pis nob̄ eripiūt. mortē etiā et̄naz acq̄rūt aduocati in offō
 suo. q̄ vidz siḡtū gen̄. xxxiii. vbi sic h̄e adaūit d̄mā q̄ inē
 p̄rat̄ cā. cui⁹ occōne d̄m̄de occis⁹ ē **N**otabl̄ v̄o sic h̄en d̄z
 fuisse fili⁹ emoz. q̄ inēpretat̄ asin⁹. **V**oies em̄ duri et ali
 mini. q̄ in aīis sc̄iēcijs nequeūt p̄ficē d̄sueuerūt d̄cta et de
 c̄tales audiē. **D**etauo d̄ret hōies cohibē ab h̄ offō. amor
 legis d̄me et d̄ditō es sc̄ie d̄ctoꝝ. **D**e amoē leḡ d̄me dicit̄
 greḡ **Q**ui diligit regē diligit legē et in ps̄. **P**alpebre ei⁹
 inērogāt filios hōim **P**alpebre q̄ qñz sūt clause qñz apte
 siḡficant sacra sc̄pturā. q̄ alicubi ē obscura alicubi ē apta.
 que inērogat filios hōim v̄tz amēt deū. signū etiā d̄me d̄i
 lectōis ē. cū q̄s laborat libenē in studio sacre sc̄pture **S**a
 cra v̄o sc̄ptura ml̄tū d̄t̄ p̄mit̄ p̄p̄ sc̄iaz d̄ctoꝝ. **V**nd̄ p̄t
 dicē q̄ d̄c̄ sara ad abrahā. in q̄ agis d̄t̄ me ego dedi ancil
 laz. meā in sinū tuū q̄. vidēs q̄ d̄cepit̄ d̄spectu me habes

Ancilla sacre scripture ē scia dētorū. **Que** sacra scripturas
 despectui habz. ppter fructū lucri qui ex ea dsequit. et
 gen. xxi. ligta est oppōssio qm̄ facit sciēcia luētiua sacre sep
 ture. per ludū quo oppmebat hismael ysaac. **Nū** sicut p
 cepit dñs. eice ācillaz et filiū ei⁹. forte sic necesse essz sciaz
 illaz. ymo etiā blasphemāt. et in ea ipse dē. qui legislatoz
 est. q̄ videt figuratū esse in leuitico. xxiij. **Vbi** legit fili⁹
 mlieris israhelitis que ppat de viro egyptō iūgat⁹ euz vi
 ro israhelico et blasphemauit deum israhel. **Sic** dēctiste
 qui israhelite sūt in pte quo ad illaz ptem sciēcie. quam a le
 ge diuina accipiūt. et egyptij quo ad illaz ptem qm̄ habent
 a sapia mūdana. blasphemāt deuz israhel. dum legē quam
 ipse dedit paleā vocant. q. inuicē. euz tñ legat⁹ ysa. xlvij
Ego dē tuus docēs te vtilia. ipse poci⁹ palee sūt. de qui bō
Math. iij. **Paleas** at̄ igni oburet iextinguibili. **Et** aug⁹
Si paleā sequeris palea efficiēris. **Cōditō** es etiā sciēcie
 illius dēnt homies. cohibē ab ipā. mobilis em̄ est et terre
 na. tumultuosa inflatiua et absqz refectōne. mobilis idco
 est. quia p similitudies remotas pcedit. **Agelli⁹** **Leges** no
 stre sūt tele araneaz. que forcia anialia tñmittūt minus
 forcia et debilia retmēt. etiam ea de q̄b̄ est tpalia sūt. **Nū**
 eam oportet sim varietatē tē pōz variari. **Et** qz dēcta quō
 dāmodo in corde dñi pape sunt. sicut quīdam ait. vt ea in
 tempore sicut sibi videbitur. canoni autē derogat⁹ canone.
 otario vel tacito dēnsu romane ecclie. et vsu faciēcium
 incōtrariuz. **Ad** hanc mobilitatez referri pōt. q̄ legit⁹ **Jer**
ij. **Duo** mala fecit popul⁹ me⁹. dereliquerūt me fontē aq̄
 vite. et fodit⁹ sibi cisternas dissipatas. que aq̄s dēnere
 non valent. cisterna non valēs dēnē aquaz. est decretum.
 q̄ hodie aquaz sapiēcie dēmet. et cras non dēmet. quia
 abrogatum erit. aliter est de lege diuina. **Vnde** dauid di
 cit domino. **Iusticia** tua. iusticia in eternum. et lex tua ve
 ritas. non solum verisimilitudo. celuz et terra transibūt. vba
 autē mea non transiēt. terrena est etiā sciēcia illa. **Vnde**

sicut terra aquis omixta impedit ne ibi videat. ita tremis-
 tas multos decretistas impedit ne recte iudicent. h. lex dei
 que scriptura tremorum predicat quasi aqua clara est. Ideo dicitur
 illi qui lucivas sciencias sectatur Jer. ij. Ad tibi vis in via
 egypti ut bibas aquam turbidam. tumultuosa etiam est et infla-
 tiua. Unde per siliquas porcorum intelligitur de quibus filius per
 digus cupiebat implere ventres suos. Luce. xv. Siliqua
 enim porcorum resonat et inflant. propter tumultum quem habet
 sciencia illa signantur aduocati per ranas. de quibus legitur exo
 vij. et in ps. Edidit terra eorum ranas in penetralibus reg-
 iporum sed sacra scriptura est pacifica. Unde dauid. Pax
 multa diligentibus legem tuam domine etc. Et iterum Conscio et infel-
 licitas in viis eorum. et viam pacis non cognouerunt. Et ysa
 xlvij. Utinam attendisses mandata mea. facta fuisset sicut
 flumen pax tua. Sciencia etiam decretorum animas non reficit.
 sed potius famem temporalium immitit. et quodammodo homines
 inuit. dum exteriorum apparenciarum querere facit. Ad quod potest
 referri quod legitur in ysa. Quare appetitis argentum non in
 panibus. et laborem vestrum non in saturitate. Et ut breuiter dica-
 mus. alie sciencie operatione sacre scripture. sciencie non sunt. Vnde
 Jeronimus. Literas non nouit qui sacras ignorat.
 De auaricia ministroꝝ ecclesie.

Sequitur de auaricia ministroꝝ ecclesie. Circa quam hoc modo pro-
 cedemus. Primo dicemus de symonia. Secundo de peccato edi-
 ficantiu symon in saginibus Tertio de peccato choritaz Quarto
 de peccato mercenariorū Quinto rationem de signis auaricie que
 apparet in ecclesia dei Sexto de peccato indigne officiorum Septi-
 mo de vitio appetituum in claustralibus. Octauo de auaricia
 sciencie **¶** De symonia Septimum capitulum.

Oe symonia. primo habet duo dicemus. primo ponemus ea que perti-
 nent ad deum. symonie. secundo diuisiones que pertinent ad symonias
 Deo vero sunt que faciunt ad deum. ipsi. Primum est illud verbum da-
 mali pape. Omnia crimina ad operationes symoniace herese quasi per
 nihil reputantur. In quo verbo dupliciter detestabilis ostenditur.

et qz ostendit excedere cetera crimia. et qz heresi compatet
 in multis etiam alijs locis vocatur heresis peccatum illud.
Unde nicolaus papa. Statutum est decretum de symoniaca tri-
 plica heresi. et sup illud math. xxi. et cathedras vendentius
 colubas evertit. dicit glo. Hinc est qz heresis symoniaca dam-
 nat. et sup illud jo. ij. et his qui colubas vendebant etc. dicit
 interli. **Spealiter** damnat symoniaca heresis **Et act.** viij
 ubi dicit petrus symoni mago. penitentiam age ab hac neqci a-
 tua dicit interli. idest ad duplici malo cupiditatis et pue fi-
 dei. et in veritate symoniaci qntuz ad hunc heretici sunt qz estimant
 mente vel facto. qz impediabile est sub vili precio cadere. et se-
 parant corpore ecclesie a suo capite sic heretici ut inferi ostent.
Secundo vero facit ad detestaciones symonie h qz ipsa spualis so-
 domia. sic enim in sodomia corpali facit contra naturam ille qui
 est opus nature. sic in symonia facit contra gratiam ille qz est opus
 gratie. qz a gratia est redemptio. et sic in die iudicii obmutescet
 sodomita secundum interpretationem sui nominis. qz hostis fuit natu-
 re qz euz fecerat. qntuz enim in se est. sodomita genus humanuz
 destruit. sic obmutescet symoniacus qz hostis gratie fuit. a qz
 redemptio fuerat. et sic secundum legem naturalem sodomia vel maxi-
 mus peccatum vel unum de maximis iudicatur. qz est contra naturam
 ita in tempore gratie secundum leges euangelicas. maximus peccatum iudicatur
 symonia. que propria est contraria gratie. proprie enim facit contra illud
 math. x. gratis accepistis gratis date. **Unde** recte significati
 sunt symoniaci per sodomitas volentes infringere fores loth. de
 quibus gen. xix. **Uamqz** prope erant ut infringerent fores loth
 etc. **Tercium** qz facit ad detestaciones symonie est magnus zelus.
 quem legunt sancti habuisse contra peccatum istud. **Vn.** iij. reg
 y. dixit eliseus ad giesi. Lepza naaman adhaerebit tibi. et se-
 mini tuo in sempiternum. et dominus in suo primo aduentu non le-
 gitur contra aliquod peccatum ita exarsisse sic contra istud. **Unde** bis
 legitur eiecisse ementes et vendentes de templo. **De** prima eiectione
 habet jo. ij. **De** secunda. math. xxi. **Venerat** dominus iudicari non iu-
 dicare. et ut in mansuetudine peccata tolleret. non ut ea puniret

videtur per

270
et tñ dtra istud pētū ymo figuraz isti? pētū mansuetudi
nez su ire voluit h̄ q̄si irat? eū flagello de funiculis facto
mēlas nūmularioꝝ ⁊ cathedras vendentiꝝ colūbas eūtit
et licet p̄m? aduent? es h̄ mie tñ de hoc pētō iusticia se in
tromisit. **U**nde bñ. ad eugemū papā loquens de peste sy
momie. **I**ntuere in jē mgrm non parat aures ut audiat h̄
flagellū q̄ feriat. v̄ba nec facit nec recipit nec enī sedet ut
dicās h̄ insequit̄ p̄iues. causaz tñ non tacet q̄ sez domū oꝝ
nis domū negociacōis fecissent ḡ ⁊ tu fac silt. **E**rubescant
vultū tuū isti? modi negociatores si fieri pōt. si non time
ant. timeant nūmularij. nō ofidant in nūmis h̄ diffidant.
Abscondāt es suū a te scientes effundē q̄ accipe p̄racioꝝ
p̄pē zeluz quē hūit dñs dtra h̄ pētū scriptū est in ps̄ in p
sona ei?. **Z**elus dom? tue comedit me. etiā pētū iude vo
luit dñs pacientē tollerare h̄ istd pētū ncluit. p̄tr? etiā
magñū zeluz hūit dtra istd pētū qñ dixit symōi mago. pe
cūia tua tecū sit in p̄ditōe ut legit̄ act. viij. q̄neuz etiā ze
luz h̄at ecclia dtra h̄ pētū satis p̄tz illis q̄ canōici iuris pi
ciam h̄nt. **Q**uarto facit ad detestacōem symōie mlti plex o
tumelia q̄ facit istd pētū deo. et ponem? ad p̄ns. xij. de o
tumelijs istis. **P**rima est q̄ deū vendit ⁊ h̄ dupl̄. p̄mo q̄
v̄dit gr̄az sanctispūs **U**nde sup illd jo. xij. his q̄ colūbas
vendebāt ⁊c. dic̄ glo. **S**pūs in colūba apparuit. vñ p̄ col
lūbaz spūs accipit̄ quē symōiaci vendūt. h̄ spūs sanct? de?
est vendūt ḡ symōiaci deū. aliē etiā vendūt deuz duꝝ xpm̄
in sacmēto altaris v̄dunt p̄ pecūia celebrādo. nec est pua
otumelia ista. nō est aliq̄s ita paup̄ in mūdo q̄ non mltuz in
dignaret̄. si q̄s velz ducē eū ad forū ⁊ ibi eū venalē exhib
tere tanq̄ iumentuz suū. q̄nta ḡ otumelia est deo cū ipse ve
nalis exponit̄ ab his a q̄b̄ p̄cipue honorand? es h̄. sufficē
deberet talibz q̄ xpus semel p̄ pētis eoz v̄dit? est. v̄di
tores isti detiores vident̄ eē iuda in his q̄nqz. v̄dūt imoz
talē ⁊ iā glificatū quē iudas v̄didit mortālē ⁊ in statu hūi
litaris maior at̄ otumelia ē q̄ fit alicui in statu honoris q̄ in

statu hūilitatis. **Vñ** otumelia illata milici maior est q̄ si
 inferat domicello. nec semel tm̄ eum vendūt ut iudas sed
 pl̄ q̄ cencies. miori etiāz p̄cio euz vendūt q̄ iudas. cre-
 dūt etiā eū deū esse q̄ nō credebat iudas cum vendidit
 xxx. denarijs. Judas etiā euz de h̄ pctō penituit peniten-
 cia duct̄ reddidit. xxx. argēteos q̄b̄ xpm̄ vendiderat. s̄
 symōiaci ad p̄nias induci nō p̄nt ut ea restituant q̄ p̄ symo-
 mā acq̄sierūt. **Secda** otumelia est q̄ deū venditorē estimāt
 q̄ nō est pua otumelia. Si enī aliq̄s rex vel comes valde li-
 beralis requirat sup vendicōe vestiū suaz vel armor̄ pro
 magno malo h̄z. quid mir̄ q̄ si p̄ malo h̄at ille q̄ est libera-
 lissim̄ largitor oim̄. qui oia que fecit ad largiendū fecit.
 quedaz ut eis largirent̄ alia ut ea largiret̄. q̄ munera sua
 dat boīs ⁊ malis ḡtis ⁊ inḡtis amicis ⁊ inimicis. q̄ rogat
 ut ab eo petat̄. **Quanc** otumeliā inuit pet̄? vbi dicit symo-
 ni. qz estimasti donū dei p̄ciosa possideri. q. d. donatorē esti-
 masti venditorē. ⁊ jo. ij. dicit dñs. Nolite facē domuz p̄ris
 mei domū negociacōnis. domū dei domū negociacōnis facit.
 q̄ deū negociatorē estimat. **Tercia** otumelia ē q̄ donū dei
 otemit cū illud q̄ a deo p̄ciosū est q̄ p̄cius ē regni celoz.
 Luto tp̄ aliū parificat in q̄ etiāz ip̄m dñatorē otemit. nō
 solet parū displicē homib̄ cum aliq̄s bona eoz otemit ut
 ptz in mercatorib̄ ⁊ artificib̄. p̄cipue vero cū dona eoz
 otemnunt̄. ⁊ h̄ multū solet reth̄ere etiā ip̄es liberales
 homies a largiēdo. **Vnde** dñs math. vij. phibuit ne dona
 ei⁹ largirent̄ talib̄. Nolite inḡt margaritas spargere añ
 porcōs idest p̄ciosa dona dare otentozib̄. **Quarta** otume-
 lia est q̄ symōia aufert deo ostium ecclie q̄ dñs maxime vo-
 luit suare p̄pter qd̄ ostiū se dixit in jo. sic aliq̄s solet se po-
 nere in medio ostij cū vult suare ne q̄s igrediat̄ nisi de vo-
 lūate ei⁹. in q̄ verbo significauit dñs q̄ q̄i violēciā ei faciet
 q̄ nisi p̄ eū intrabit. **Ad** oñdendū etiā hoc q̄ ingressū ecclie
 maxie suari voluit in̄uit ip̄e ad discipulos ianuis clausis.
 qui enīz ingressū tene vult suare solz ap̄ire volēti ingredi

172

quantuz mīn? pōt de hostio. ⁊ multū placeret ei si ille qui
debz ingredi ostio oīno clauso ingredi possz. Ad idē ostē-
dendū iussit dñs exo. xij. postes ostij sangne agri mtingi.
q̄si dicēt. saltez ostiū ecclie quez pprio sangne emi hēe volo
hac de causa tradidit ipse claves ecclie petro quia amabat
eū ardenti? cetis p simile pōt etiā idē manifestari. In mu-
nicōibz dū guerre sūt porte solent p̄cipue custodiri. vnde
turres osueuerūt fieri sup eas. Quinta otumelia ē qz sy-
monia pcurat ut ecclia q̄ sponsa dei est aliūde gūi da sit qm̄
a spōso suo. ecclia de solo spūsācto scipe deberet q̄ figura
tū est in btā virgine q̄ inuenta est hñs in vto de spūsācto
math. v. S3 symonia facit q̄ ipa scipiat de spū maligno.
Vnde mix ē q̄ sporsus ei? nō deserit eaz. Joseph voluit
dimittere btām virgine dū dubitaret vñ ipsa ocepisset.
Sexta otumelia ē q̄ deū facit nutrire filios adulterinos.
Septia otumelia ē q̄ filios dñi exheredat a p̄imomio xp̄i
⁊ filios dyaboli ibi heredes osticiuit iuxta illd ecclie. xvij.
Dñis mlier relinqēs viz suū p̄ceabit statuēs heredita-
tē ex alieno m̄imomio. Octaua otumelia ē q̄ deū ydolatri-
cum facit ydolo auaricie eū offerēs. Et in h̄ detestabilior ē
symōia alijs sp̄ebz auaricie. symonie enī non sufficit q̄ aliū
deū osticiuat s̄ ppriū deuz ydolo suo imolat eū p̄ p̄eunia ce-
lebrat. magna otumelia est dño alicui? castri si sbditi ei?
aliū dñm osticiuerēt. s̄ lōge maior est si dño ostituto v̄z
dñm captū offerrent. Nonā otumelia ē q̄ illd p̄ctm̄ nulli
loco nlli p̄sone defert alia p̄ctā sanctitati locoz defert
null? enī fornicaret in ecclia vel iuxta altare s̄ symōia. ipa
etiā altaria iuadit. Vñ jē. xvij. Sz. p̄ctm̄ iuda exaratū eē
in cornibz araz eoz. p̄ p̄ctm̄ iuda p̄ctm̄ clericoz intelli-
git q̄ debēt vacare ofessione dñe laudis. Ista est q̄ iuxta
filiū virgīs ponit ydolu cupiditatis ut videat impletū illd
daiel. ix. ⁊ in tēplo erit abhomiatio desolatōis. symōia nō
defert deo nec angelis ei?. Ince est enī euz dñm celebrant?
licz xp̄s p̄sens sit in q̄tū de? ⁊ in q̄tū homo eū angel' suis

173
In hoc symōiaci demonibus deteriores sūt qz demones timēt
xpm̄ ⁊ angelos eius ip̄i vero nō. Decima otumelia ē q̄ eis
dē vitē symonia ad hōim̄ inquinacōem q̄ xpus̄ instituit ad
eorū sanctificacōem. Vnde bñ videt̄ triūphasse dyabolus
de ecclia qñ eccliam impugnat p̄p̄is armis ⁊ q̄si p̄prio ba-
culo pcutit eas. Vn decima otumelia ē qd̄ latrones ⁊ sa-
crilegos facit optine locū ⁊ vicez dē. symōiac⁹ enī latro ē
Vñ jo. x. Qui nō intrat p̄ ostiū in ouile ouiuū s̄ ascendit ali-
unde ille fur ē ⁊ latro. Vñ sup̄ illud math. xxi. Vos autē
fecistis illā speluncā latronū. Dicit glo. Latro ē qui lucra
sectat̄ qui nō dantes corpaliē psequit̄ ⁊ dantes spūaliter
neat. ⁊ dum lesionē pximi cogitat q̄si latro sedet in spe-
lunca. Sacrilēg⁹ etiā est symōiacus qz sacra sūt ea circa q̄
latrociniū suū exercet. Absurdū enī est dicē euz sacrilegū
qui furat̄ vel rapit calicē alicui⁹ ecclie ⁊ nō dicere eū sacrī-
leguz q̄ furat̄ vel rapit totā eccliaz cū calice ⁊ alijs q̄ ad eā
p̄tinēt. Dupl̄ autē pōt dici symōiac⁹ fur ⁊ respectu illi-
us cui⁹ bona otrectat eo nolētē ⁊ respectu paup̄z quos
bonis ecclie defraudat. vñ euz p̄latus vicē dē optineat qñ
symōiac⁹ p̄latus efficit̄. latro ⁊ sacrilēg⁹ vice dē in ecclia
fungit̄. Duodecima otumelia est q̄ eccliaz dē iumentis et
reptilib⁹ replet. subfodit enī murr̄ ecclie sez p̄latus p̄cipue
si terren⁹ sit iuxta illd̄ gen. xlix. Simeō ⁊ leui fr̄es vasa
im̄q̄tatis. ⁊ subiūgit̄. volūtate sua suffoderūt murr̄. ⁊ in-
p̄mit iacob qñdam ozonez q̄ frequentē faciēda ess̄ p̄latis
ecclie. in otilio eoz nō venit aia mea. m̄im⁹ enī piculosū ess̄
p̄latis ecclie habere in otilio suo homies demōiacos q̄ symōi-
acos. suffollato vero muro ecclie intrat mltitudo reptiliū ⁊
iumentoz iuxta illd̄ ezech. x. Ingre dēre ⁊ iude abhomiā
cōnes pessimas. ⁊ subdit̄. et ingressus vidi et ecce om̄is
silitudo reptiliū ⁊ aialiuū abhomiācio. cū aliquis luxuriosus
in ecclia aliqua bñficiat̄ porc⁹ tunc in eccliam ingredit̄. euz
aliqs̄ amās lites ⁊ rixas p̄ficiat̄ tunc canis in eccliam ingredit̄
Quinto facit ad detestacōem symonie mltiplex damnū q̄

374
/

inde puenit deo ⁊ ecclie ei⁹. **P**rimū autēz damnū est q̄ de⁹
q̄si p̄ eaz q̄si eccliam amittit ingressū et egressū ei⁹. nō em̄
dñs est alieni⁹ castri q̄ non hz ingressū ⁊ egressū in eo. **J**o
dicebat ps̄. **D**omin⁹ custodiāt introitū tuū ⁊ exitū tuū
¶ Aliud damnū est q̄ eccliam q̄ deberet esse hitaculū fili
oz dei ouertit in speluncam latronū iuxta illd math. xxi.
scriptū est. **D**om⁹ mea dom⁹ ozonis vocabit⁹ vob̄ autē fe
cistis illā speluncā latronū. in h̄ deteriorēs vidēt esse pla
ti eccliaz p̄ncipi b̄ secularib⁹ qz illi in p̄tate sua speluncas
latronuz non tollerāt. h̄ isti sustinēt claustra in q̄ symōiace
intrať. **J**udicio dñi sunt spelūce latronuz. satis latrones
sūt qui patibulo inferni iaz sūt ad iudicati. **A**liud damnū
ē q̄ vbi de⁹ debuit honorari exercerūt ydolatria. illi ei⁹ q̄s
aur⁹ ⁊ argentū introduxerūt argēto ⁊ auro q̄si deo s̄uūt
Vn̄ in osee. viij. **I**psi regnauerūt et nō ex me p̄ncip̄s ex
titerūt ⁊ nō cognouit argentū suū ⁊ aur⁹ suū fecerunt sibi
yola. q̄ dignitatē emit vult p̄ ea vendere q̄ ad dignitates
p̄tinent. **V**nde super illud act. viij. de symone mago dicit
glo. sp̄m emere volebat ut alijs vendere plus accipe poss̄.
⁊ sic bt̄us bñ. dicit q̄ infidelit̄ m̄t ⁊ nō p̄ xpm̄ q̄ nisi infidelit̄
agit et d̄t xpm̄ ex q̄ xps nō introduxit aliquē in ecclia p̄
nō cognoscit euz. **V**nde petr⁹ introduct⁹ ab ancilla ostia
ria in atriū p̄ncipis sacerdotū dixit se xpm̄ nō cognoscere.
ancilla ostiaria caro ē que hz q̄nqz sensus q̄si ostia aie. ancil
la ḡ ostiaria illum̄ introducit q̄ carnalitas introducit. **A**u
fert etiā hymnia ecclie sp̄m̄ sanctū q̄ videt esse signatū in h̄
q̄ ignis sacer q̄ p. lxx. annos babilonice captiuitatis vix
rat sub aq̄s extict⁹ ē antiocho v̄dente sacerdotiū iasom̄ sic di
cit aug⁹. p̄ quē ignē figurabat sp̄s sc̄s. ⁊ h̄ ē maxim̄ dam
nū q̄ possit fieri corpi n̄ro ē. si auferat⁹ ei sp̄s a q̄ hz totū
suū valorē. **S**imōia etiā facit ut ecclia q̄ sponsa dei ē ⁊ d̄ret
deo filios generare ḡnet monstruose talpas s̄p̄tes ⁊ etiaz
alinos cornutos cum in aliqua ecclia canonicatur vel p̄fi
tetur aliquis auar⁹ possunt dicere canonici illius ecclie

mater nostra eū fratre nobis gñare debuit p fratre nobis
 talpam gñavit . euz vero canonicat' aliquis detractor tūc
 serpente gñat illa ecclia iuxta illud eccl's . x . Si mordeat ser
 pens in silentio nichil eo min' hz qui occulte det'bit . Cum
 vero indiscret' aliquis epatur in aliqua ecclia tunc asinus
 cornut' in ea nascit' . nichil eni aliud est stolid' mitrat'us
 q' asinus cornut' . asinus eni est p stoliditate' cornut' p
 mitram . Sexto facit ad detestacōem symōie hoc q' pecca
 tu' h' reddit hoīem exosū deo ⁊ homib' . Unde in eccl's . xx
 Qui p'atēz sibi assumit in iuste odiet' . glo . dicit . a deo et
 homib' frequenē eni licet symōia sit occulta tū homines
 reddit exosū homib' punit eni de' euz in h' q' apud homi
 nes grām nō habz . Septimo facit ad detestacōem symōie
 hoc q' ipa viciat radicē Unde ea q' secunt' venenata vel sal
 tē inutilia reddit . Ad q' referri pōt illud osee . ix . Radix
 eoz exsiccata ē fructū nequaq' faciēt . Octavo ⁊ vltio fa
 cit ad detestacōem symōie hoc q' symoiaci difficilē saluant' .
 ⁊ h' duab' de causis Primo ppter magnitudinē pēti . Se
 cūdo qz optet resignare bñficiū q' symoiace acquirunt .
 Unde sūt q'li nassa dyaboli . piscis q' nassa ingressus ē non
 defacili p locū p quē intravit regredit' et p aliū locū non
 exit nisi captus . Sic nō defacili renūciat homo bñficijs q'
 symoiace hz ⁊ nō aliter saluat' . Unde q'li vnū pedez iam hz
 in inferno Vñ diligēte' debz homo cauere quō intret in ec
 clesiā . nisi ei caueat sibi in inferno q'li ponit pedē suū Ideo
 dicit' eccl's . iij . Custodi pedez tuū ingrediens domū domi .
 Qui emit bñficiū ecclesiasticū similis est illi q' emeret ut
 magna moles terre sup eū caderet que eū opprimeret ⁊ nō
 pmitteret eum surgere . ad difficultatem saluandi que ē
 in symoiacis potest referri illud Jeremie . xvij . peccatum
 iuda scriptum est stilo ferreo in vngue adamantiuo exara
 tum super latitudinem cordis eorum . Per iudaz clerici in
 telliguntur . quorum est intendere confessioni diuine lau
 dis . Ad quos p'inet peccatum symonie quod innuitur

576
scriptū esse q̄si in delibilib. p hoc q̄ dicitur stilo Ferreo q̄ ydonū
instrumentū est ad scribendū. et p hoc q̄ scriptū est in ad
minatiuo sili vngui idest mitido ⁊ plano. scriptura eni in ta
li materia fca diucl⁹ durat. h qz scriptura q̄ in debilis ē pōt
amitti. idē subdit⁹ exaratū sup latitu dīnē cordis eoz. et
ostendit⁹ q̄ h scriptura sit in tabula cordis q̄ n pōt ab eis
vel amitti vel relinq̄. Ad eandē difficultatē p̄tinet q̄ dicit⁹
petr⁹ h̄mōi mago Act. viij. Penitēciā agē ab hac neq̄cia
tua ⁊ roga deū si forte remittat⁹ tibi h̄ cogitatio cordis tui
In felle ei amaritudis ⁊ obligacōe imq̄tatis vi xō te esse.

P De diuisionibus h̄mōie.
Est ista ponende sūt diuisiones faciūt ad delectacō
nez h̄mōie ⁊ q̄ p̄tinet ad h̄mōiā. de quibus tres
tū ponem⁹. Et est p̄ma diuisio. q̄ int̄ eos q̄ h̄mō
iā omittūt alij omittūt euz emendo ut h̄mōi mag⁹ qui
pprie h̄mōiaci dicunt⁹. alij vero omittūt eū vendēdo ut gi
ezi q̄ gieziti vocant⁹. alij tū large vocant⁹ h̄mōiaci ⁊ isti ⁊
illi. Secda diuisio est sūm diuersitatē numer⁹ p̄ que h̄mō
iā omittit⁹. omittūt autē h̄mōia q̄duplici mōdō. Videli
cēt cū quis obtin⁹ aliq̄d spūale p̄ peūiaz. vel p̄ adulaōez
vel p̄ p̄ces carnales. vel p̄ obsequiū sordidū. De p̄mo legi
tur. iij. Reg. xij. q̄ qui cūqz volebat implebat manū Je
roboam ⁊ fiebat sacerdos excessoz. Et sequit⁹ q̄ pp̄ hanc
causā dom⁹ jerobā euersa ē ⁊ deleta de superficie t̄re. Si v̄
dicō sacerdotij ydolor⁹ sic v̄dicata ē a dño ⁊ quō v̄dicat⁹
bit⁹ v̄dicio veri sacerdotij. Adulaō vero valde timēda est
penetrat ei cor homis ⁊ q̄si insēlibilit̄ pp̄ q̄ oleū veat⁹ in
p̄s. oleum autē peccatoris non in pinguet caput meum.
⁊ alibi. Intrauit sicut aqua in interiora eius ⁊ sicut oleū
in ossibus eius. ⁊ fit sermo de male dictione. adulaō eni
oleum est et maledictio. oleo in quantum delectat male
dictio in q̄tū tormētū parat. Vnde glo. sup illum locū.
que male delectat dicunt⁹ maledictio qz tormēta parant.
A p̄cib⁹ autē carnalib⁹ diligēt̄ cauendū est. Vnde bñ.

174.
Vbi nō licet facere quous locus roganti. ali? p alio. alius
forte p se rogat p alio rogās sit suspect? Qui rogat p se
iam iudicat? est. Exemplū nō acquiescēdi pētibz carnali
bus. dedit nobis dñs Jo. iij. vbi dicit mri sue volēti ut
faceret miraculū. qui d michi et tibi est mlier. immuens se
non hēre ex ea ptātem faciēdi miracula. et math. xx. Non
exaudiuit mīteram suā ptentē vt daret hāc dignitatē ja
cobo et iohi vt vn? sederet a dextris in regno eius et alius
a sinistris. Exemplū enī non rogandi p beneficio nepotibz
optinēdo hēm? in gen. xviii. vbi abrahāz rogauit dñm ne
sodomā destrueret. nō enī voluit eū rogare specialitē de ne
pote suo loth ut euz ab incēdio liberaret. Et dicebat cātoz
pisiens? bone memorie q? vix rogasset p bñficio nepoti suo
impetrādo. qui noluit rogare dñm ut nepotē suū ab incē
dio liberaret. De illo vro qui p obsequiū vult obtinē bñfi
ciū dicit btūs bñ. Circūit sedul? exploratoz. sequit? et ob
sequit? simulat et dissilat manibz ac pedibz repēs si quo mō
possit se introducē in p̄micio crucifixi. Tercia diuisio ē
h̄m diuersitatē eoz q? vendē symoniaci volūt. qz inter bona
spūalia q? ipsi vendē volūt quedā sūt spūalia quia illis ac
quirit? spūsanct? ut oꝛones ecclē. quedā vero spūalia. q̄a
illis ofert? vel auget? gratia spūsancti ut sūt sacramenta
ecclē. p̄terqm̄ matrimoniū et societas ecclāstica et officia
vel dignitates ecclesie. quedā vero dicunt? spūalia qz vel ha
bet? spūsanct? ut scia et virtus. scancia ei habet? in quantū
illūinans. et ideo prohibet? vendi scancia. in p̄. xxiiij. vbi d̄z
Noli vendere sapiam doctrinā et intelligentiā. Virtute ve
ro h̄etur spūsanct? inquantū affitiēs aiam. Quedam vero
dicūt? spūalia qz p ea ostendit? haberi spūsanct? ut mi
racula. Quedā vero dicūt? spūalia large sūpto noie quia
spūalibz exercitijs desinūt ut sūt vasa et vestes ecclesie.
Quedā vero dicūt? spūalia a quibz illi sustētant? qui spi
ritualibz exercitijs sūt intenti ut sūt decime. S; ista duo
vltima ḡna poti? dicēda sūt annexa spūalibz q̄ spūalia.

378
De peccato edificantiū syon in sangmibꝫ octauū capitulū.

Post peccatū symonie dicendū est de peccō edificā
tiū syon in sangmibꝫ. **T**ria vero sūt que facere pos
sūt ad detestacōem huiꝫ peccati. **P**rimū est male
dictio qm̄ facit talibꝫ spūllanctus. abacuc. ij. **N**e inquit
quī edificat ciuitatē in sangmibꝫ. ⁊ pparant urbem in iniq̄
tate idest p̄ iniquitatē. **C**ollatō beneficiorꝫ facta ⁊ sangmibꝫ
neis quedam pparatio est. ut habeat urbem ecclie ⁊ concordam
ad omnē iniquitatē quā facere volūt. **S**ecūdo valent ad
detestacōez huiꝫ vicij. diuersa exempla ⁊ verba scripture
Et de exemplis sufficiat ponere. viij. **P**rimū est q̄ legitur
de cathone. q̄ nullū dilexit priuato amore. ⁊ nullū odiuit
priuato odio. **S**ecundū est exemplū abrahæ cui pcepit dñs
gen. xxij. q̄ offerret ei vnigenitū suū in holocaustū. idē v
lens ostēdere in facto illo q̄ postea docuit verbo vbi dixit.
Qui nō oderit p̄rem et m̄rem p̄pter me nō potest esse me
discipulus. abraham figurā tenet platoꝝ q̄s nō vult deus
carnalē amorem habere ad p̄ntes suos. imo vult p̄ntes
esse ad interficiendū eos si ipse p̄cipere. **V**nde exo. xxxij
dicit moyses filiꝫ leui. cum cōmisi s̄ēt peccatū ydolatrie
occidat vnusquisqꝫ fratrem suū ⁊ amicū et p̄ximū suū.
Tercius exemplū est melchisedech. de quo apostolus heb.
viiij. **M**elchisedech rex salem. sacerdos dei sūmi **E**t subiu
git. sine p̄re et sine matre et sine genealogia. nō facit mē
tionem de patre vel de matre melchisedech qui p̄prie figu
rat sacerdotes noue legis. ut ostendat carnalē amorem lon
ge debere esse a sacerdotibꝫ. **Q**uartum exemplū est moysi
de quo habet exo. iij. q̄ cū iret ad liberacōez populi. ⁊ du
cerem vxorem suā ⁊ filios suos. cū esset in itinere in diuer
sario voluit eū dominꝫ occidere. **S**ciebat enī deus vxores
et filios sibi fore impedimento. **Q**uintum exemplū est in
exo. xvij. vbi dicit **S**etro moy. **P**rouide de om̄i plebe vi
ros potentes et timentes deū in quibus sit veritas. ⁊ qui

oderint auaricia. et ostendit ex eis tribunos. De omni plebe
 et non de sanguine ostendit tribunos ostendit. et viros potentes
 non puerulos sicut fit hodie in ecclesia. pueris enim traduntur
 ecclesie qui eas non possunt fecundare. sed vicarios ponunt.
 cuius valde ridiculosum sit aliquem minimum strahere qui
 non potest fecundare. propter sola fiducia ponendi vicarium.
Sextum exemplum est in numeris. xxvii. ubi dicit dominus moysi.
Contemplantur terra quam daturus sum filiis israel. Cumque videris
 eam ibis tu ad populum tuum. cui respondit moyses. prout dicit
 dominus deus spirituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem
 hanc. et deus ad eum. tolle iosue filium num in quo est
 spiritus domini. Non peccat moyses aliquem de filiis suis ostendit
 ducem. **Unde Gero?** Moyses amicus dei cui facie ad faciem
 locutus est deus. ponit utique successores principatus filios
 suos facere. et posteris propria relinque dignitate. sed ex tunc
 us de alia tribu eligit iosue. ut scirem principatum in populos
 non sanguinis deferendum esse sed vite merito. dominus etiam inuit ibi
 quales sunt eligendi ubi dicit. **Tolle iosue** in quo est spiritus
 domini. **Septimum** exemplum est in petro. cui dedit dominus principatum
 ecclesie. **Math. xvi.** quia ardentioris amoris erat. habebat
 dominus cognatum germanum magis literatum scilicet iohannem. non minus
 re honestate. quia virgo erat et in cetera magis dilectus. non
 hinc tamen dare ei principatum ecclesie. matrem suam commendauit ipse
 iohanni quasi carnem carnis. sed etiam commendauit petro. quia eum
 ardentius amabat. **Decimum** exemplum est in actibus apostolorum
 x. ubi legitur quod apostoli statuerunt ducem scilicet ioseph et mathiam.
 ut alter eorum apud iudeos susciperet. et cum ioseph iustus
 esset et haberet tres fratres apostolos scilicet iacobum minorem et symonem
 et iudam. et duos cognatos. scilicet iacobum maiores et iohannem.
 et ipse dominus apostolorum eius cognatus esset cum mathias
 ei prelatum est.

Verba et exempla sacre scripture contra carnalem amorem.

Sequitur de verbis scripture que valent ad detestatio-
 nem carnalis amoris. Primo ponamus illud quod legitur
 deuter. xxxiii. ubi moyses benedixit filiis leui. qui dixit
 patri suo et matri sue. nescio vos et fratres suos ignoro illos. et ne-
 scierunt filios suos huius custodierunt eloquium tuum. illi qui habent
 carnales amorem vix possunt mandata dei seruare. malum enim quod
 pro se non facerent faciunt pro parentibus suis. tales non tendunt
 intrare per angustam portam cum pro amorem ligent se similes. ut
 unus intrare non possit nisi omnes intrent. Vivant enim se in-
 iuncte etiam in malis. quod intrabunt. xl. similes congregati per angu-
 stam portam per quam vix unus intrat. Secundo ponemus
 illud verbum psalmi. Non congregabo conventicula eorum de sangui-
 nibus id est non erunt carnales conventus ecclesie sicut fuerunt sy-
 nagoge. Tercio illud ioh. i. qui non ex sanguinibus neque ex
 voluntate carnis. et loquitur de illis qui credunt in nomine christi. Quar-
 to illud math. xvi. Beatus es symon bariona quia caro et
 sanguis non revelabit tibi. cuius contrarium potest dici prelato
 qui ex carnali amore confert beneficia sua. Ne tibi symoni
 non bariona sed sathana. quia caro et sanguis revelabit tibi non
 pater meus qui est in celis. Quinto illud verbum domini. qui
 amat patrem et matrem plus quam me non est me dignus. Sexto
 illud math. viii. quod dixit dominus de discipulis suis rogati ut
 permitteret eum sepelire patrem suum. sequere me inquit et dimitte
 mortuos sepelire mortuos suos. Noluit discipulum exhibere
 patri suo officium sepulture eius tamen illud officium sit unum de offi-
 ciis maxime debitis inter amicos. Hieronymus. De amore christi ob-
 mittenda est sepultura patris pro cuius etiam amore nullus relin-
 quendus est inhumatus. Septimus est illud math. xviii. Si
 manus tua vel pes tuus scandalizat te abscede eum. Et iterum
 Si oculus tuus scandalizaverit te erue eum. Manus est ad-
 iutor valde necessarius vel pes. oculus consiliarius valde neces-
 sarius a quibus tollerabilis est separari quam a deo sepemur. nec
 minus eius deus caput anime sit. abscisio vero capitis indubitante
 magis timenda est quam abscisio manus vel pedis. sed multi

semimortuū vel semiuiu iuxta illd luce **S**emiuuo relicto
 de abscissione veri capitis spūalis non curant sicut corpus
 mortuū de abscissione capitis corporalis nō curat. **D**etertius ē
 illud math. iij. q̄ dixit dñs turbe dicenti. **E**cce mater tua
 ⁊ fratres tui foris stant querentes te. que est inquit ma
 ter mea ⁊ fratres mei. et respiciēs eos qui incircutu sede
 bant ait. **E**cce mater mea ⁊ fr̄es mei. qui enī fecerit volū
 tatē patris mei ipse meus frater ⁊ soror ⁊ mat̄ est. **N**onū
 est illud gen. iij. q̄m orbem relinquit homo p̄rem et matrē
 ⁊ adheret v̄xori sue. amor filioꝝ spūaliuꝝ quos generat
 p̄latus de ecclia a deo deberet amorē eius attrahere ut pen
 tū carnaliū obliuiscat̄ a quo instruit̄. arbor enī humorem
 naturalē mittit ad ramos ⁊ nō ad radicem. **T**ercio valet
 ad detestacōem carnalis amoris in ministris ecclie multiplex
 malū q̄ facit hoc peccatū in ecclesia dei. ⁊ est p̄mū malum
 q̄ oculū ecclie in mltis locis sanguis opit ita q̄ in mltis
 locis nō plus videt ecclia de oculo q̄m de calcaueo. **D**eulus
 ecclie clerus est. quē carnalis alicubi sic excecet ut mu
 lierucle melius videant in spūalibus q̄ ipsi ut videat̄ illud
 p̄phete impletū. **E**rit sicut populus sic sacerdos. **S**ecun
 dum malū est q̄ inutile reddit ostitucōem illam ecclie que
 est de cōtinentia suanda ab his qui sacros habent ordines
 hęc enī statum est ad carnalem amorē excludendū ab ecclia
Sed sicut dicit alexander papa deus abstulit nobis filios
 s̄ dyabol⁹ dedit nobis nepotes. **T**erciū malum est q̄ car
 nalis amor est q̄si quoddā bitumē quo archa ecclie bitumē
 nata est hodie ne spūllanct⁹ intret iuxta illd job pent.
 vbi loquit̄ de vehemoth. corpus eius q̄si scuta fusilia cō
 pactum squanus sese p̄mentib⁹. **V**na vni diūgit̄ ⁊ nec spi
 raculum quidē incedit p̄ eas. hęc bene apparet cuz aliqua
 correptio vel electio debet fieri in aliqua ecclesia. **Q**uartū
 malum est q̄ carnalis amor est quasi quedā cathēna. qua li
 gatos siml̄ custodit dyabol⁹ ministros ecclie ne ei eua
 dant sicut due eque solent sil̄ ligari ut vna aliā custodiāe

Si enim eorum unus qui amore carnali ligati sunt ad religionem
 velit insuolare amor penitum retinet eum. Quinctus malum est
 infidelitas magna quam facit hoc peccatum in ministris ecclesie. quoniam in-
 fidelitas triplex potest ostendi. Primo sic. si princeps aliquis
 pegerit pueriscens tradidisset alicui de subditis suis terram
 suam spe oportuno filijs suis diuidendam. et subditum terram
 illam proprijs filijs diuideret et filios domini exheredaret. nun-
 quid non infidelis valde esset. Sic prelati ecclesie valde infideles
 sunt qui primogenium christi quam filijs christi deberet diuidere san-
 guine suo tribuunt. Secundo potest ostendi infidelitas ista
 per illud verbum beati bernardi. mira res inquit est. Episcopi habent ad
 manum eorum credunt animas eorum autem credunt facultates suas non
 inueniunt. et subdit. Unde liquido datur intelligi quod pacien-
 tius ferimus iacturam christi quam nostram. Nunquam aliquis episcopus
 alicui nepotulo suo quinque milia animarum omittit cui decem pi-
 ra non ommitteret. Tercio potest ostendi infidelitas ista prela-
 torum per hoc quod ipsi infideles sunt erga sanguineos suos qui-
 bus beneficia ecclesiastica offerunt. quod sic potest ostendi. Nunquam
 dauid iniquus fuit et infidelis erga vias que fecit poni ex-
 aduerso belli ubi fortissimum erat prelium ut legitur. ij. Reg-
 xi. Sic infidelis est episcopus qui nepotulo suo placet offerre
 cum sciat eum imbellē. et sciat totum pondus prelij spiritualis versum
 super prelatos. Unde. j. reg. xxi. legitur quod totum pondus prelij
 versum est in saul. Nunquam philon iniquus fuit in puulos iudeo-
 rum cum precepit populo suo ut quod nasceretur de iudeis masculini
 sex in flumen piceret. Sic iniqui sunt prelati in nepotulos
 suos quos in flumen deliciarum et diuitiarum picunt ubi spualiter
 submergunt. Unde nepotuli huiusmodi consueuerunt esse le-
 catores. **N**. Que maior impietas quam super puerulum unum
 ponere pondus ipsius angelicis humeris formidandum gigan-
 tibus vix portabile. Ad primum pertinet illud beati bernardi. parati sunt
 filij hominum ad honores. ad celsitudines graduū ecclesiastico-
 rum ipsis angelicis humeris formidandos. unde cuiuslibet anime
 legitur vnus angelus deputatus esse. Ad secundum pertinet illud

job. xxvj. Ecce gigantes gemunt sub aquis id est perfectissimi viri sub populis. que maior impietas quam illi qui a deo inbecillis est quod stare non potest quin aduentum temptationis cadat. super ponere unum magnum castrum vel unam magnam molam. De onere isto vester conqueri moyses nuntius. xj. dicens. cur imposuisti pondus unius populi huius super me. Fortem optet esse columnam super quam ponatur domus una. quanta ergo fatuitas est super virgulam unam etiam arundineam villam unam ponere. Sexto peccatum istud facit platos ecclesie amittere amicum fidelissimum et proximissimum per amicos carnalibus qui veri inimici dici possunt iuxta illud prophete. inimici hominis domestici eius. amicus fidelissimus christus est quo nullus maiorem caritate habuit. De hoc amico legitur ecclesiasticus. vij. amico videli nulla est compatio et non est digna ponderatio auri et argenti. Unde usualiter dicitur. amplius valis amicus in platea quam aux in archa. Valorem huius amici in morte apparet quando ceteri amici hominem relinquunt. Nescit homo qui amittat amittendo istum amicum donec per mortem arguet eum conscientia sua. dicens deum qui te genuit deum. et ob. es. d. t. t. Unde. Ier. ij. Arguet te malicia tua et auersio tua increpabit te. scito et vide quod malum est et amarum reliquisse te dominum deum tuum. Ideo dicit in ecclesiastico. Noli fieri per amicum inimicum proximo christo seque qui proximior est inter amicos tuos. Unde proximus vocatur luc. x. ubi dicit. quis horum proximorum tibi videtur fuisse illi qui incidit in latrones. et subditur. qui fecit misericordiam in illum. hinc per ceteris amicis adherere debemus michi autem adherere deo bonum est ait david. Septimo peccatum istud est radix et occasio multorum magnorum peccatorum. Unde in iuda fuit hoc peccatum initium malicie eius. ex amore enim carnali quem habebat ad uxorem et liberos suos murmuravit ipse de effusione unguenti. Unde Ioh. xij. quare hoc unguentum non vendit per centum denarios et dactum est egenis. et subditur. Dixit autem hoc non quod de egenis pertinebat ad ipsum. sed quod fures erat et latro et loculos habens ea que mittebantur portabat. Unde venditione domini voluit illud damnum reponere sicut

dicit glo. sup illud. **Math. xxvj.** tūc abijt vnq̄ de. xij. tē
 damnū de effusione vnguenti vult mḡri precio op̄nsare.
 dicit interli. **Non** timuit iudas dñm suū tradere ut acqui
 reret q̄ daret eis quos carnaliē amabat. sic plati quibus
 dñatur amor carnis non timent om̄ittere symōiam vel alia
 enormia p̄ctā ut osanguineos suos pmoueāt. et sic iudas
 meruit puenire ad suspendiū. qz loculos dñi hñs dabat
 vxori et filijs q̄ dandū esset paupibz licz pauca eis daret.
 qui d meret ille qui non vxori s̄ deubine dat q̄ paupibus
 dandū esset et osangneis quibz min⁹ tenet q̄ filijs dat offi
 cius dispensandi res paupz quos sic exp̄suros eas in va
 nitates et voluptates. nō sic faciebat dñs de quo dicit glo.
 sup math. xvi. eū qui p̄mo ascenderit tolle et ap̄erto ore in
 uenies staterē. iudas om̄ia hēbat in loculis s̄ res paupe
 rum ouertere in suos vsus nefas duxit idipm dans exem
 plū nobis. si anamias q̄ retinuit ea q̄ paupibz danda erāt
 sic punit⁹ est. licz hūisset ea de venditōne pp̄ij agri ut le
 git⁹ act. v. qualit̄ punit⁹ illi q̄ sibi et suis retinent q̄ pau
 peribz danda esset. que nō de suo p̄rimo hñt s̄ ex p̄rimo
 mio xp̄i. **Item** si. vii. viri q̄ electis ab aplis ut p̄sentes men
 sis furati fui s̄t ea q̄ danda erant paupibz nūq̄ verisile ē
 q̄ p̄terus in eos v̄ndicass̄ sic in anamiaz v̄ndicauit. **Et** ut
 breuiter deludam⁹ plus nocet amor carnis m̄stris eccl̄e
 quaz symonia triplici rōne. **Primo** qz p̄ctm̄ symōie magis
 exosū ē homibz q̄ carnis amor. **Vnde** mlti sūt qui dedi
 gnarent⁹ symonaz om̄ittere qui tñ non dedignarent⁹ nepo
 tulis int̄uitu osangnitatis bñficia eccl̄astica oferre imo in
 uenit⁹ hoc p̄ctm̄ in viris q̄ sancti vident⁹ esse. **Secūdo** quia
 platus q̄ carnalē amorē hz pluribz vult acquirē beneficia
 quaz symōiacus inq̄tum talis et ideo oportet eum plura ea
 p̄re. **Vnde** septez ep̄atus non sufficerēt ei cū plures cō
 sangneos habeat. symōiacus vero nō curat tñ nisi de vno
Tercio qui a cicus liberat⁹ quis a peccato symōie quam a
 peccato carnis amoris. **In** morte enī saltem symōiacus

resignat beneficio symōiace acquisito. s; prelatu carnalis
etiā in morte sua vult nepotulos suos retinē bñficia qui bō
indigni sūt. Nota archaz dei reductaz fuisse a terra phyli
stinoz vaccis nō reflexis ad fetus suos licet eos haberēt
ut legit. i. reg. vj. sic ecclia de malo statu in quo est p ma
gna sui pre non exhibit nisi illi quoz est trahere eā carnalē
amorē deposuerint. ¶ De peccato choritaz. ix. ca.

Post peccatū edificantiū syon in sangmib; dicendū
est de pctō choritaz. quod omittitur cū aliquis
intrat in eccliam dei p violentiam vel p pccs arma
tas pncipū vel maioz p latoz ecclesie. archiepū enī vel
epū non pōt pccpze mīozī p lato ut det ecclesiasticū be
neficiū. nec etiam pōt dare illud cū mīozis p lati sit pmo
illud dare. nisi in casu in p naz male dātis sicut maioz dñs
terren; feuda mīozis dñi non pōt dare nec pccpze ei ut
det. Primo ergo ostendem; q̄ detestabile sit peccatuz istud
p p nā qua legit domin; p misse hoc pctm. Secundo per
duersas similitudines. Tercio p maluz q̄ puenit in ecclia. in
uenit̄ autez dñs p misse pctm istud triplicite scz exulsione
terre absorbicōne ⁊ lepra. De exulsōe legit mīoz. xvj. q̄
choze cū. ecl. de maiozib; leuitis igne dīmo succēsi sūt qz sa
c̄dotiū rape voluerūt. Et legit̄ ibidem de dathan ⁊ abyron
qui ducatū moysi mīuderūt euz essēt de tribu ruben. cui
iure p mogeniture videbat̄ deberi q̄ dirupta ē terra sub pe
dib; eoz. ⁊ apiens os suū deuora ut eos cū tabernaculis
suis. ⁊ vniuersa substantia eoz descenderūtq; viū in infer
nū. Legit̄ vero de lepra. ij. pal. xxvj. de ocia qui in festiū
tate p piciacōnis induc; stola pōtificiali intrauit in templū
ut incensū poneret ⁊ fact; est terremot; et p cussus ē le
pra in facie et fuit leprosus toto tpe vite sue. pctm istud
maius q̄ peccatū symonie sicut asserit aug;. dicēs. quis
dubitēt deteri; esse omīssū q̄ graui; est iudicatū. q̄ etiaz
p simile potest ostendi. Grauius enī peccat raptor q̄ facit
violentiā quam fur. ⁊ grauius peccat qui alicui mulieri

violenciaz facit q̄ qui p̄cunia facit e:z ofen. ire sibi. Sic
 graui⁹ peccat qui p̄ violenciam intrat in ecciam dei q̄ qui p̄
 symonia. q̄nta aut̄ otumelia deo fiat in p̄tō isto potest ma
 nifestari p̄ hoc q̄ p̄ncipes p̄ tanta otumelia h̄nt. cum ali
 quis vxores eoz exhonozat otumelia ⁊ violenciam eis infe
 rendo vix enī pacificari possūt. q̄nta ergo otumelia est re
 gi celesti cū ostiuz eccie que sponsa ei⁹ est frangit ⁊ violē
 cia ei fit. Valde p̄nt timere tales ne in eo in quo peccāt pu
 niant⁹ ne ab ingressu triūphantis eccie oīno p̄hibeant⁹. nō
 est parua otumelia q̄ dño oīm a suis in terra inferat violē
 cia. Accidit autē p̄pter peccatū istud q̄ in eccia oīno in di
 gni p̄mouent⁹. Vnde legit⁹. ij. mach. iiii. de menelao q̄ ac
 cepris a rege mandatis venit nichil h̄ns dignū sacerdocio
 Ex hoc etiaz p̄tō accidit destructio ecciaz. Vnde legit⁹
 ij. mach. viij. de alchimio. quez rex demetri⁹ ostiuit sacer
 dotē q̄ mltō plus mali fecerit filiis israhel q̄ gentes. Hoc
 peccatuz dissuadet apostul⁹ ad heb. v. dicens. Nemo sibi
 assumat honozē s̄ qui vocat⁹ a deo tanq̄ aaron. Aaron ostē
 sus est dign⁹ sacerdocio p̄ virgas q̄ floruit ⁊ fronduit et
 fructū fecit. Et hoc est p̄mus mod⁹ quo quis vocat⁹ a deo
 ad honozē euz aliquo miraculo oñdit⁹ dignus honoze. Se
 cund⁹ modus est cū aliquis oñdit⁹ dignus dignitate aliq̄
 voce lapsa de celo ut iosue. de quo nū. xxvij. ⁊ be. s. nico
 laus ⁊ xp̄us. de quo math. xvij. Hic est filius meus dile
 ctus ip̄m audite. Terci⁹ mod⁹ fit p̄ sortem qua mathias
 ostensus fuit dign⁹ aplatu. Quart⁹ modus p̄ canonicam
 electionē. s̄ hodie electio canonica facta est dyabolica. q̄n
 enī in ecciis plures erant boni q̄ mali tūc electio q̄ est q̄n
 sedm pluralitatez pugnatōz bona. bona erat. plures enī
 erant illi qui eligebant deo illis qui eligebant dyabolo. sed
 modo extrario est. cū enī plures sint mali q̄ boni in eccle
 siis plures eligunt secundū voluntatem dyaboli q̄ secun
 dum voluntatem dei. et sic frequent⁹ est potius electō dy
 abolica q̄ canonica contra illos qui per p̄ncipes seculares

volunt intrare in ecclesiam est illud eccl. vij. Noli ab homine
 querere ducatum neque a principe neque a rege cathedram hono-
 ris. isti non sunt gratia dei id quod sunt sed gratia hominum.
 Unde in litteris que scribuntur eis non debet apponi dei gratia sed
 gratia hominum et dei furore. vnde osee. xij. Dabo tibi regem
 in furore meo etc. isti sunt simulacra gentium argenti et aurum.
 Hi sunt qui colunt personam potentis ut dei sui. Unde ad
 eum verbis veniunt quibus ad solum deum utendum est. vos feci-
 stis me inquit ex nichilo in quo eum creatorem confitentur.
 creare enim est ex nichilo aliquid facere. non solum institutio pre-
 latoz ecclesie sed etiam institutio principum secularium pure a deo
 debet. deut. vij. cum dixeris. constituum super me regem sicut
 habent omnes per circuitum regionis eum constitues quem dominus
 deus tuus elegerit. **C** De avaricia mercenariorum. x. ca. 9.
Sequitur de avaricia mercenariorum que multum noci-
 ua est ecclesie dei. Sapiens. Nullum vitium deterius
 est avaricia in principibus et rem publicam regentibus
 Ad detestacionem huius vitii primo facit maledictio que scrip-
 tura predicat his qui sunt in peccato isto. eccl. ij. ubi dicitur
 Ne peccatori ingrediatur terra duabus vitiiis. terra duabus
 vitiiis ingreditur qui in ecclesia vult servire deo et manum eum
 tunc dominus dicat math. vij. Non potestis deo servire et ma-
 nione. De hac maledictione legit eze. xxxij. Ne pastori-
 bus israel qui pascebant semetipsos. Secundo facit ad de-
 testacionem huius peccati pena qua dominus puniit figuram huius
 peccati. leuit. x. Vbi cum dominus ignem celestem misisset in
 quo solo sacerdotes ei offerrent nadab et abyru filii aaron ac-
 ceptis turibulis imposuerunt ignem et incensum de super of-
 ferentes coram domino ignem alienum. egressusque ignis a do-
 mino deuorauit eos coram domino. ignis de celo missus dei
 amore designat ex quo pure debent offerre sacerdotes. ig-
 nis vero alienus ignis ambitiois est vel cupiditatis. Un-
 de beatus. Habet aduersarius noster utpote perversus diuinorum
 operum emulatoz. ignem ambitiois quem saluator in nobis

100
/

non accendere sed extinguitur. Si quis autem alienum ignem in diuino non presumpserit offerre sacrificio morietur in iniquitate sua. etiam si premissa habeat aaron. Tercio facit ad detestacionem huius peccati multiplex malum quod facit prelatum ecclesie. Primum est quod oculum intentionis ledit in eis et sic consequenter fere omnia que faciunt in ecclesia mala sunt. Unde matth. vi. Si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucidum erit id est tota congregatio operum lucida erit. si autem nequam fuerit totum corpus tuum te erit. tunc oculus intentionis est simplex cum aliquis sola eterna petit in ecclesia. iuxta illud psalmus. Unam precor a domino hanc requiro. Unde matth. vi. Primum querite regnum dei etc. et apoc. Que sursum sunt sapite non que super terram. et tunc totum corpus id est tota congregatio operum lucida erit. Si autem oculus intentionis lesus est tunc tota congregatio operum tenebrosa est. Secundo facit eum amittere christum quod figuratum est gen. xxxi. ubi cum laban misisset ad odendas oues fugit iacob. sic dum mercenarii tonsioni gregis intendunt christus recedit ab eis. iudas cum ascenderet ad tonsorem ouium suarum incestum commisit cum thamar ut legitur gen. xxxviii. Sic prelati qui non querunt nisi tondere et mulgere oues in ecclesia dei sepe a deo defuntur. a deo ut incestum committant proprias filias corrumendo: absolon etiam eum occiderunt oues eius. interfecit fratrem suum amon cum esset temulentus. Et nota quod iudei in tonsione ouium solemnizabant. in quo figuratum est gaudium mercenarii de comodo temporalium quod facit in ecclesia dei. unde zach. xi. Dalesce procora occisionis. qui possederant occidebant. et non dolebant. et vendebant ea dicentes. Benedictus deus diuites facti sumus. Tercio facit istud peccatum ecclesiam cum dyabolo inire illud ignominiosum fedus de quo legitur. i. reg. xi. quod naas amonites dixerit viris iabes galaad. In hoc ferias vobiscum fedus. ut eruas omnium vestrum oculos dextros. eruebat oculos dextros his quos in bello capiebat. ut sinistros seutis celantes ad bellum forent inutiles. oculus dexter in multis locis eruitur est ecclesia. quia non est ibi ias

via ad p[er]m[an]ent[em]

aliquis spiritualis. s; soluz terreni homines a deo occupati
 circa defensionem tpaliu. q; ad bellu spuale sunt inutiles.
Quartu maluz est ariditas brachij dextri. **Vnde** zach. xj
Q pastor ⁊ ydolu derelinquens gregē. gladi⁹ sup brachiu
 eius ⁊ oculum dextꝝ ei⁹. brachiu eius ariditate siccabit⁹
 ⁊ oculus dextꝝ ei⁹ obtenebrescēs obscurabit⁹. **Quarto** fa
 cit ad detestadē hui⁹ peccati multiplex malū. q; puenit
 ex peccato isto gregi. **Vnde** Jo. x. mercenari⁹ et qui non
 est pastor. cui⁹ non sūt oves pprie. videt lupū venientē ⁊
 dimittit oves ⁊ fugit. ⁊ lupus rapit et dispergit oves.
Lupus d; dyabolus vel psecutor violentus. **Et** aug⁹. loz
 quens de mercenario dicit. si ovis deuiat non reuocat. si
 infirmat non medet. si deuorat non lacrimat. si fugiunt
 tpalia que ipe amauit. fugit ipse aīas quas ipe amare si
 mulauit. hoc bene apparebit in tempore anticristi. quando
 temporalia auferentur ecclesie. tunc enim implebitur il
 lud ysa. j. et derelinquetur filia syon sicut vmbra culum in
 vinea. ⁊ sicut tugurium in cucumerario. in vmbra culu vi
 nee nuullus habitat nisi q; diu sunt ibi racemi. nec in domi
 cilio orti nisi q; diu sunt ibi fruct⁹. sic mercenarij non ha
 bitant in ecclesia. nisi dum ibi lucrantur. quomodo merce
 narij se habeant ad gregem. ostenditur ezech. xxiiij. vbi
 sic dicitur eis. **Lac** comedebatis ⁊ lamis operiebamini. ⁊ q;
 crassit erat occidebatis. gregem autem meum non pasce
 batis. q; infirmum fuit non consolidastis. et q; egrotum
 non sanastis. et q; fractum non alligastis. et q; abiectum
 non reduxistis. et q; perierat non quesistis. sed cum aus
 teritate imperabatis eis et cum potencia. **Quinto** facit
 ad detestadē huius peccati. prueritas qm facit hoc
 peccatum in ecclesia. **Altaria** enim ecclesie immensas nū
 mulariorum conuertit. **Vnde** super illud math. xxi. mer sas
 nūmulariorum ⁊c. dicit glosa. **Altaria** enim dei sic vident
 propter auariciam sacerdotum. altare immensam nummi
 larij cōuertit. qui in eo celebrat potius nūmo quam deo.

m

Handwritten scribbles at the bottom of the page.

Et de tali potest dici illud ouidi? **D** numimi nūm? nobis hunc pstat honorē. turribula etiam ecclie que deberent esse inferi? clausa. supius vero aperta puerit hoc pētū. cū ea que deberent fieri p eternis fiunt p tpalibz. Et vt breuiter dicam. hoc pētū facit vt seruituz ecclesie in multis locis deo non placeat. **V**nde malach. ij. **Q**uius est in vobis qui claudit ostia. et incendit altare meū gtuūto. et subdit non est michi volūtas in vobis dicit dñs. et nunq non suscipias de manu vestra. **S**exto facit ad detestatiōem huius pēti. hoc q xp̄us ita diligētē cauit sibi ab auaricia mercē narioz. q pot ostendi pmo ex hoc q legitur math. viij. q vnus scriba dixit xp̄o. mḡr sequar te quocūqz ieris. et noluit hoc dñs. qz ppter lucrum terrenū voluit eū sequi. **V**n̄ dixit ei. vulpes foueas hnt. et volucres celi nidōs rē. **V**lpes idest homies astuti. hnt foueas idest loca infima in ecclesia dei. h̄ volucres celi idest nobiles. hnt nidōs idest loca alta sez dignitates. **S**ecdo potest ondi p hoc q dñs dixit joh. vi. turbe que ppter lucrū secuta est euz. queritis me inq. non qz vidistis signa q̄ feci. h̄ qz panē meuz manducastis. et saturati estis. **T**ercio pot ostendi idēz p h̄ q dic̄ aug. **N**oluit dñs p baptismū amoueri penā et mortalitatē nr̄az. sic et culpā ne delicate crederet in deū. **P**. jo. vlti. pcepit in nauigij dexterā mitti reth. ibidē etiaz postq̄ dixit petro pascē oues meas. non subiūxit mercedē q̄ habitur? esset que p̄tr? alliceret. sed subiūxit de morte q̄ p grege erat passur? dicens. Amen amē dico tibi. euz esses unioz rē. quasi ad terrendū ignauos. **S**ilē habet in missiōe ap̄loz dixit enī eis. q̄ paupertatē et p̄secutiōez passuri essēt. **V**nde math. x. ecce ego mitto vos sic oues in medio lupoz. et luc. ix. Nichil tuleritis in via rē. **I**dē h̄et in missiōe ap̄loz luc. x. ecce ego mitto vos sic agnū inē lupos. nolite portare sacculū rē. **S**z pot querē alijs. cū spūs carni onex? sit in homie. quare noluit dñs in p̄mitiua ecclia tpalia spūali b̄ esse onexa. **P**. nunq̄ tpalia puocatiua sūt ad spūalia.

Ad quod respondem? qd temporalia p[ro]cativa sunt illor[um] que
 xp[istu]s voluit habere ecclesiam sanctam. Contemptores enim
 temporalium voluit esse rectores ecc[lesi]e sue et non amatores. qui
 vult sibi cauere a muscis caueat sibi a lacte et melle q[uo]d amat
 musce. Preuidet x[ristu]s q[uo]d amatores temporalium auferrent ei
 ecc[lesi]as. si sp[irit]uali b[on]o efficijs temporalia luera connecterent. qui
 vult a canib[us] dilacerari aliquid inuoluat illud carne. Vn
 bt[er]ius anthom[us] p[re]cepit cui daz monacho q[uo]d p[er]uiaz habebat
 vt emeret inde carnes. et sup[er] se nudus eris sibi afferet. q[uo]d
 facies monacho? a canib[us] dilacerat[us] est. pisces feruz tr[an]s
 glaciunt. q[uo]d esca inuolutu[m] est licet mors sua lateat ibi. Si
 milie et milui in testina. Sic amatores temporalium officia ecc[lesi]e.
 qui b[on]o terrena annexa s[un]t. assumunt ad damnat[i]o[n]em suam.
 et vident[ur] sequi xp[istu]m euz sola temporalia sequant[ur]. Sen[te]ntia. multi
 aliquo comitant[ur] mel musce sequunt[ur]. ead[em]era lupi. fru
 menta fornice. p[er]dam sequit[ur] turba ista non ho[m]i[n]es. N[on]. scie
 bat xp[istu]s q[uo]d temporalia s[un]t ualib[us] officijs annexa terrore esset vi
 ris p[er]fectis. Quis eni sane mentis non timeat dispensator
 terrenor[um] esse in ecc[lesi]a. q[uo]niam legit[ur] primu[m] dispensator[um] temp[or]ali
 um in ecc[lesi]a furem fuisse et p[ro]ditore[m] et homicidaz sui p[ro]p[ri]us.
 Quis non timeat p[ro] locu[m] illuz ire. in quo clauos positos es
 se scit. quomodo non timeat terrena ista. q[uo]d legit[ur] in iob. q[uo]d
 abscondita est in terra pedica dyaboli. Tercio p[re]uidebat
 dominus temporalia putrefactura. ymo submersura multos in
 ecc[lesi]a dei. p[ro]pter q[uo]d vocant[ur] aqua. apo. xij. vbi legit[ur]. Et mi
 sit serpens ex ore suo post muliere[m] aquaz tanq[uam] flumen. vt
 eam faceret trahi a flumie. mulier ista ecc[lesi]a est. q[uo]d serpens
 antiquo[m] temporalium abundancia quirit submergere. Quarto
 p[re]uidebat dominus superbiam. que nascitura erat in ec
 clesia ex abundantia temporalium. de qua videtur loqui do
 minus. ysa. xl. Donam inquit te in superbia seculor[um]. gau
 dium in generatione et generationem. et sugges lac gen
 tium. et mamilla regum lactaberis. superbia seculor[um] idest
 talis qualis est ho[m]o die in secularib[us]. est ho[m]o die in ecc[lesi]a dei.

Unde dñs. ad eugēniū papā. **V**ides totū ecclēsie zelū
 p dignitate feruere tuenda. dignitati dat' totū. sancti
 tati nichil vel parū. **G**audiū cui male dixit dñs luc. vi. di
 cens. **N**e vobis q̄ ridetis. p̄fert ecclēia luctū benedictōni
 de quo ibidē. **B**eati qui nūc fletis. q̄ autē sequit'. ⁊ ma
 milla regū lactaberis. p̄t intelligi dictū in derisionē ecclē.
 que in senectute sua lac transitorie ⁊ solatōnis non cessat
 suggere. ecclēsia enim quasi in infātia sua fuit sub veteri
 lege. **U**nde domīn' promittebat sibi terram fluentē lac
 ⁊ melle. **L**ac emz ⁊ mel cibus sunt paruulorū. in aduen
 tu vero cristi a lacte sepata est. sed modo q̄ntum ad maio
 rem ptem sui. ad lac redijt q̄ signū est puerilitatis. **S**u
 perbia ⁊ diuitie q̄si onera sūt. vnde opes vocantur supbie
 p̄. viij. **Q**uinto nolebat dñs q̄ ecclēia haberet fiduciā suā
 in alio q̄m in ipso. volebat pot' fundare eaz supra petrā
 q̄m supra terraz. **U**nde math. xvi. **S**uper hanc petrā edi
 ficabo ecclēiam meaz. **S**i fiduciā suam habuisset ecclēia in deū
 ⁊ non in diuitijs. non ita elongass' se ab eo. **L**egit' in vitas
 patz. q̄ quidaz venerūt in ciuitatē quandaz vt distribu
 erent ibi elemosinas. ⁊ veniētes ad domū cuiusdaz paup
 ris vidue. q̄ cuz ess' candidatrix exierat ad op' suū. quan
 daz inuenerūt filiaz q̄ apuit eis q̄si tota nuda. ⁊ voluerūt
 ei dare vestes q̄ noluit accipere eas. mater etiaz cū veniss' no
 luit eas accipere. s' dixit. ego habeo pcuratores meū deum.
 ⁊ vs eū a me vultis tollere hodie. ⁊ illi audiētes glorifi
 cauerūt deū. **S**exto sciebat dñs oculū ecclēsie impediē
 duz esse epalibz istis ab officio suo. modicū emz pulueris
 vel palee oculuz oīno cessare facit ab officio suo. ⁊ ideo vo
 luit duces ecclēie paupes esse. eo q̄ paup' sit expedita est
 sic sen. dic. ⁊ s' dicit. si vis aio vacare aut paup' sis oportz
 aut paup' filis. ⁊ si cetā mēbra corpis ad plura officia due
 māt. vt lingua ad gustū ⁊ locutōez. ⁊ man' sili ad mltā ocu
 l' tñ vnicū hz. ⁊ tactūz ēre maxie timet. sic ocul' ecclē
 oteplatoī legis dñe debuit intēdē ⁊ a tēremis istis separi.

licet pes hominis a ceteris membris eius separat? non sit.
 tamen habet separatam artem que ei deseruit. et artifices q̄
 totalit̄ circa calciamēta ei? intenti sūt. q̄to magis deberent
 esse aliqui. qui totaliter spūalib? sūt intenti. Sed magis
 occupata est modo ecclia in t̄paliibus quo ad magnaz partē
 sui. q̄m fuerit synagoga. Vnde q̄n datum fuit a cōstantino
 occidentale imperium ecclesie. facta est vox de celo dicēs.
 Hodie in usū est venenū ecclesie dei. Mercenarij mali la-
 trones sunt. aliūde emz intrant in eccliam quam per xpm.
 Vnde sup illud joh. x. qui non intrat p ostiū rē. dic̄ glo.
 Aliūde quis intrat. vel non bene de cristo sentiendo. vel nō
 dei gloriā s; suam querendo. Ipsi emz non abhorrent spo-
 liare crucifixū. similes militib? qui spoliauerūt xpm cru-
 cifigendū. Isti iudaizant in ecclesia dei. potius eligentes
 esse discipuli moysi quaz xpi iuxta illd joh. ix. q̄ dixerūt
 iudei ecce. tu discipul? illi? sis. nos discipuli moysi sum?.
 Discipuli moysi sūt. qui t̄palia volunt. que pmisit moyses
 Discipuli vero xpi sunt. qui otentis terrens celestia volūt
 habere. que xpus pmisit. mercenarij emz quodāmodo pa-
 ciunt̄ penaz illam. qua dñs solet punire lufozes blasphemā-
 tes. habent eni faciem eoz dis quodā modo p̄posteratāz. cū
 emz deberent posteriorz obliuisci. et ad anteriora se extēde-
 re. iuxta verbum apli. ipsi potius iuxta p̄phe. fiūt in re-
 tro ⁊ non in ante. faciem eni versam habent ad t̄palia. q̄ re-
 tro debent esse. ⁊ dorsuz ad spūalia bona. que deberēt esse
 ante. Vnde figurati sūt per. xxvj. viros habentes dorsa ad
 templum. quos vidit ezechiel. Ipsi deberent attēdere q̄
 acciderit sichen ⁊ populo eius. qui p t̄paliibus spūale op?
 fecerūt. circūcidentes se p filia iacob. ⁊ vtilitate quam spe-
 rabant ab iacob et filiis eius. Vnde gen. xxxiiij. dicte si-
 chen. suba eoz ⁊ p̄mogemita eoz. ⁊ oia q̄ possident erunt
 nra. occasiōe ei illi? circūcisionis inefecti sūt. sic q̄ p terre-
 nis spūalia faciūt. timere p̄nt ne et̄naliter occidant.
 De signis auaricie in ecclesia dei. **C** Capitulū. xi.

Sequit' de signis auaricie. que apparent in ecclesia dei. Primum signū est. cum vnus habet plura beneficia ecclesiastica. quoz sufficeret sibi vnū scdm statum sue psonē. Secundū est. cum aliquis in die multas missas celebrat. nisi in casibz à iure exceptis. Tercū est. cum aliquis in eadez missa multiplicat officia. Quartū est. cum quis multiplicat altaria non necessaria. Quintum est promotō ad sacros ordines vel dignitates eoz. qui sūt infra legitimā etatez. Sextū est reseruatō fructuū et cōgregatō ab eis qui habēt annuos redditus. Septimū est deursus ad funera et pcessiones. et nūmos orarios. et breuiter ad omnia ad que esca alicuius lucri terreni allicie eos. et neglectus eoz in quibus nulluz lucrum speratur. et licet aliqua ex his interdum ex deuocōne fiant. cupiditas tamen ea adinuēnit. Multa sunt alia signa. sed causa breuitatis tantum de his tangemus. Incipientes a pluralitate beneficiorum. de qua quidam de consilio auaricie dicunt. qd meritoze potest quis habere plura beneficia ecclesiastica. licet vnū eoz sit ei sufficiens. secundum statum sue psonē. de quoz numero quidam cum longo tempore affirmasset hoc esse mortale peccatū. dum vnicū beneficiū habebat. dato sibi scdo beneficiū asserit qd licet possit quis plura beneficia habere. et addidit. qd nullus possit hoc intelligere nisi qui haberet ea. cuius rei talis potest assignari causa. sicut legitur zach. vi. Impietas est oculus eoz in vniuersa terra. luxuria est oculus luxuriosi. auaricia est oculus auari. et sic de ceteris impietatibus. Vnde accidit qd alicui luxurioso videtur aliqua fatua mulier. quam nūmo diligit amore. pulchra. eū in veritate turpis sit. et hoc est. quia oculo luxurie eam intuetur. nimius emz amor luxuriosus qui in eo est. facit eum sic iudicare de pulchritudine illius. alius autem qui non habet huius oculum. non videt illam pulchritudinem in illa muliere. Sic ille in quo est oculus auaricie. videt qd aliquis possit habere plura

beneficia ecclesiastica sufficiētia. visione falsa vel fantastica
 Illi autē qui non habent oculos avaricie. non vident hec.
 Unde dicunt malū esse. habere plura bñficia talia eccliaſti-
 ca. q̄ multiplē potest ostendi. Primo sic. Tria distinguū-
 tur pñcipia opatōnuz nostraz. scz natura. gracia. ⁊ viciū.
 igit̄ enī aliquis vult habere talia plura beneficia. vel na-
 tura est pñcipiū hui⁹ opatōnis. vel gracia. vel viciū. ⁊ vi-
 det̄ q̄ non natura. natura enī paucis otenta est. Unde se-
 neca. exiguu⁹ natura desiderat. ⁊. j. ad thīm. vj. Habētes
 alimenta ⁊ quib⁹ tegamur. his otenti sum⁹. Gracia etiā
 non videt̄ esse pñcipiū hui⁹ opatiōnis. q̄ multiplē potest
 ostendi. Primo p hoc. q̄ gracia pauciorib⁹ otenta est q̄m
 natura q̄ patet p hoc. q̄ ipsa est aqua sitim terrenoz extin-
 guens. Unde Jo. iij. qui biberit ex aqua quam ego dabo
 ei. non sitiet in eternū. sup̄ q̄ verbū dicit aug⁹. qui biberit
 ex flumie paradisi. de quo gutta vna maior est q̄ ocean⁹. re-
 stat ut in eo extincta sit sitis mundi. Secundo pōt idē ostē-
 di. p hoc q̄ dñs consuluit otariū. consiliū enī dei est sūma
 paupertas. Unde non est verisile. q̄ gracia ipius otariūm
 consulat. Si enī gracia ipius mltiplicacōez tpaliū consuleret
 ipse deus hoc consuleret. dicit̄ enī hoc de⁹ facere. q̄ gracia
 ipsius facit. ⁊ sic deus consuleret contraria. ⁊ sic es̄ in eo.
 est ⁊ non. cui⁹ otariū dicit beatus bñ. sup̄ illud. Duct⁹
 est ih⁹ in desertum ⁊c. Absit inquit ut spūs veritatis q̄
 te adduxit huc te reducere velit. qz sic es̄ in ore eius est
 ⁊ non. Tercio potest idē ostendi per hoc. q̄ in fine vite cū
 dominus venturus est ad eos. non auderent retinere mul-
 titudinem beneficiorum talium. Si enim grā dei ⁊ amore
 ea possederunt. desiderare debent. ut in statu tali a domino
 inueniat̄. ut ab eo dignā mercedē accipiant. Et si vñctio
 grē in statu sanitatis docebat eos bñficia multiplicanda
 esse. ipsa in statu infirmitatis cum maior est deuotio. non
 pmitteret eos de is dubitare. non videt̄ esse consiliū diuine
 grē q̄ aliq̄s in statu illo viuē audeat. in q̄ non audeat mori.

Quarto potest ostendi his auctoritatibus quae secuntur. Augustinus
 Qui veram fidem habet non cupit in his miseris fieri di-
 ues. non videtur ergo habere veram fidem que est prima gra-
 tia. ille qui desiderat habere plura talia beneficia. quod er-
 osulit ei gratia quam non habet. Item veritas non volat ad
 muscas. caritas etiam cum ignis est non tendit deorsum. **S**
 euz caritas deum super omnia amet. ipsa non desiderat multipli-
 cationem terrenorum. quibus euz amittat vel impediat ne ei in-
 tendat. Unde Augustinus. Deum sanctum querit caritas verita-
 tis. **I**dem. vester quidem michi animi pluribus actibus inten-
 tum. deo quodam modo vacuari. non est verisimile quod cari-
 tas querat que eam deo euacuent. sed potius querit pacem
 in qua factus est locus eius. ipsa etiam est pallium breve. quod
 utriusque opire non potest. de quo legitur in ysa. Unde Augustinus.
Domine ego pro auaricia mea te mittere nolui. sed volui te
 cum possidere mendacium. itaque te amisi. quia non dignis cum
 mendatio possideri. **C**aritas plus diligit legem dei. quam
 milia auri et argenti. non est ergo verisimile quod ipsa osulat
 multiplicitate temporalium. que requirit multiplicationem actio-
 num. que impedit hominem a studio sapientie diuine. Unde
 ecci. xxxviii. Sapientias scribe in tempore vacuitatis. et qui mi-
 noratur actu sapientias percipiet. patet ergo quod operatiois prin-
 cipe non est principium natura vel gratia. Unde relinquatur
 quod principium eius sit viciu. et sic patet quod vni homini non sit licitum
 habere plura talia beneficia. et hoc satis potest manifestari. si con-
 siderentur cause propter quas aliqui credunt hoc sibi licere. Alii
 enim credunt hoc sibi licitum esse. quia beneficia illa bene expendunt.
 alii quia nobiles sunt. alii quia vicarios ponunt. alii quia ad misera-
 cionem temporalium utiles sunt. vel propter sapientiam huius mundi. vel propter
 potentiam. **C**ontra illos qui credunt quod bene possunt illa habere. quia
 bene expendunt illa. dicimus quod non sufficit medico bene expendere
 ea que sibi dantur ab infirmo. et nullam curam habere de infirmitate
 illius. similiter non sufficit aduocato bene expendere sala-
 rium. et se non intermittere de causa nec stipendiarium sufficit

stipendia sua bene expendere. et de guerra se non intromiete.
 Sic clerico habenti beneficia ecclesiastica. non sufficit bene ea
 expendere. nisi faciat officia quibus illa annexa sunt. Contra
 illos vero qui credunt se posse habere plura talia beneficia. quod vicia-
 rios ponunt. primo dicimus. quod eadem ratione laicus viximo
 etiam mulier possit habere decem beneficia ecclesiastica. possit enim
 ponere vicarios. **S**ed ridiculum est matrimonium contrahere.
 spe ponendi vicarium. et qui hoc facit videtur incidisse in illam
 maledictionem deus. **ii.** uxorem habebit et alius dormiet
 cum ea. Tercio querimus de vicario illo. utrum sit pastor vel
 mercenarius. Si mercenarius est latro est sic prius ostensum
 est. cum ergo dicit aliquis. bene possit habere hoc benefici-
 um. quia ponam ibi vicarium. pene idem est ac si dicat. bene
 possit habere illud. quia ponam ibi latronem qui furetur et
 mactet et perdat. **Jo. x.** Si vero pastor est. que ratio est ut
 tu habeas duas ecclesias. ipse vero nullas. nunquam dicit tibi
 ubi iohannes id est gratia dei. vel in quo est gratia dei. non licet tibi
 habere uxores fratris tui. Quarto querimus a tali. utrum
 vicarius ille sit minus bonus. vel eque bonus. vel melior quam
 ipse. Si minus bonus. tunc naturalis ratio dicitur. quod non est
 recipiendus pro eo. operari enim in vineam alienam dicitur.
 non potest vicarium minus bonum ponere. Si vero eque bonus
 est. vel melior. que causa est quod ipse habeat duo beneficia. et
 ille nullus. Quinto quod ipse deberet attendere. qui dicitur acciderit
 de primo vicario synagoge. Sic enim legitur exo. xxxiii. moy-
 ses relinquens populum. satis pravam moram facturum eum do-
 mino. dimisit vicarium satis bonum aaron. et tamen in redi-
 tu populum quem relinquerat fidelem. infidelem et ydola-
 trum inuenit. **S**ed dicit apostolus. quod si quis non laborat. non
 manducet. quo iure ergo pascit aliquis de beneficio illo et
 ubi ipse non laborat. ordinavit deus. ut qui seminat spi-
 ritualia metat carnalia. qua ratione ergo pauper vicarius
 spiritualia seminabitur. et alius carnalia metetur. et cum
 dominus dicat. Quos deus coniunxit homo non separat.

quo iure denarius ille quē subditus offert vicario paup̄i
 sibi spūalia seminatim accipiet a patrono male viuente. ⁊
 si quo ad forum otenciosum vis ibi videat̄ habere. tamen
 quo ad iudiciū sacre scripture ip̄e raptor est vsurpās sibi
 alterz eoz que a deo diuncta sunt sine reliquo idest merce
 dem sine labore. ymo etiam homicida reputat̄. ⁊ respectu
 mercenarij quē defraudat. ⁊ respectu paup̄ez subditoz
 quoz sudorē comedit. De p̄mo legit̄ eccl̄. xxxiij. q̄ effudit
 sangnem. ⁊ q̄ fraudē facit mercenario fr̄es sunt. De sc̄do
 legit̄ ibid̄ez. Qui auferit in sudore panes q̄si q̄ occidit p̄xi
 mū suū. Vltio dicim⁹ q̄ illi q̄ vicariū ponūt. qui sola cupi
 ditate lucri viuūt et non amore d̄i. talē amorē faciūt m̄ri
 sue ecclesie. quales amorē aliquis faceret sue matri carna
 li. si pedem ei auferret ⁊ loco eius pedem ligneuz substitue
 ret. p̄s ligneus non viuūt nec corpori adheret. Sic vica
 rius qui caritatē non habet. non est membr̄z viuū vita spi
 rituali. nec adheret corpi ecclesie. sola enim caritate viuūt
 quis. ⁊ adheret ceteris mēbris ecclesie. Contra illos qui
 dicūt q̄ possunt habere plura beneficia eccl̄astica. quia sūt
 nobiles. dicim⁹ q̄ si filij dei sūt. et eccl̄ie d̄i vtilēs. non vo
 lentes excedere mensurā nobilitatis sue. forsitan iustū est
 ut de beneficijs eccl̄asticis p̄re ceteris accipiant. si fieri po
 test absq̄ iactura aiaz. S; si filij dyaboli sūt. qua ratōne
 de bonis d̄ni accipiant. nūquid d̄m̄ debet nobilitatē fili
 oz dyaboli honorare. S; si inutiles sūt eccl̄ie d̄i. vel no
 tiū suo p̄rauo exemplo non videt̄ iustus. q̄ p̄ cetis como
 dū hēant ab eccl̄ia. ex quo eccl̄ia comoduz non habet ex eis.
 Dicit lombardus. q̄ ip̄e non vult h̄re accipitrez qui capi
 at alaudam ⁊ comedat galinaz. Sic d̄ns non vult habere
 in eccl̄ia sua. qui multū ostent ei ⁊ nichil ei p̄sint. Similit̄
 si aliq̄s non est otentus illis quibz otent⁹ esset si cleric⁹
 non ess̄. ⁊ euz p̄na hereditate exhereditat⁹ sit. supior t̄n
 vult esse q̄ frater su⁹ qui est h̄res. non videt̄ iustū esse.
 q̄ d̄ns ei⁹ supbias pascat vel sustentet. euz enī supbia filia

dyaboli sit. non p̄tinet ad dñm pascere eam. Contra eos q̄
 credunt se posse h̄re multā talia beneficia. q̄ sapientes vel
 potentes sūt quo ad seculū. dicimus q̄ auaricia ⁊ cupiditas
 docet eos in hac pte. In dolosa enī statā cupiditatis
 sibi nichil ponderant spūalia sed sola t̄palia. Vnde bñ. lo-
 quēs de auarīs p̄latis. Optimi dispensatores rez. qui de
 maximis mimam. ⁊ de mimis maximā curaz gerūt. Tercio
 loco p̄t oñdi non solū q̄ maluz sit plura talia beneficia ha-
 bere. s̄ etiā q̄ nulli nisi ceco deat hoc in dubitacōe venire.
 certum enī est q̄ null⁹ est p̄nceps secularis. in cui⁹ curia
 licitū sit illi qui non habet nisi vnū equū auenaz querere
 ad op⁹ duoz vel ad plures equos. nec inuenit̄ aliquis ar-
 miger ita simplex. qui hoc adducat in dubitacionem. que
 causa est. ut in curia dei idest in ecclia in qua tot sūt qui de
 auena ecclie non possūt habere ad necitatem. licitū sit ali-
 cui qui non habet nisi vnū equuz auenaz querere ad plu-
 res equos. quō dubiū est inter literatos. q̄ certū est int̄
 armigeros. nunq̄ p̄t dñs bñ dicē illud p̄phetiū. quis ce-
 cus. nisi serus meus. Preterea ⁊ si licitū ess̄ aliq̄e habe-
 re plura talia beneficia. tñ non expedit. Vnde. j. cor. vj.
 Omnia michi licent. s̄ non oia michi expediūt. licebat ap̄lo
 sumpe⁹ a subditis sumere. s̄ non expedit. quia pseudo-
 apli haberet inde occasione querēdi et lucrandi. Sic licz
 licitū ess̄ alicui viro honesto ⁊ discreto h̄re plura talia be-
 neficia. tñ quia amatores t̄paliū accipiūt inde exemplū eu-
 piditatis ⁊ auaricie. non expedit. sic manducare ydolaticū
 in se licitū est homi discreto. qui non comedit illud cū ve-
 nencōe ydoli. tñ coram infirmis et simplicib⁹ p̄t̄m est co-
 medere ydolaticū. ipsi enī credentes illd comedi cū vene-
 ratione ydoli scandalizabant̄ inde. Vnde beūs bñ. Spūa-
 lis homo qui omnia diiudicat. ut ipse a nemine iudicet̄.
 omne opus suuz trina q̄dam cōsideracione p̄uenit. p̄mo qui-
 dem an liceat. deinde an deceat. postremo an expedit. licitū
 tñ s̄ aliquid in respectu ad dei p̄hibicōne. Decens dicit̄

in respectu ad dictionem persone. Expediens vero in respectu ad offensionem proximi. Considerare ergo debet sapiens an illud quod facturum sit licitum sit id est a deo non prohibentur. Deinde an deceat personam eius. aliquando enim deceus est in aliqua persona quod tamen indecens est in alia. precipue vero in viris literatis. qui debent spiritualiter esse oculus ecclesie. indecens est terrenitas. et macula cupiditatis et auaricie. A talibus enim precipue sumitur exemplum. et ad eos specialiter pertinet illud apostoli. ab omni specie mala abstinete vos. Et illud. Prouidentes bona. non tamen coram deo sed etiam coram omnibus hominibus. Ad detestacionem vero huius peccati. Primo facit maledictio. quam facit dominus illis qui sunt in peccato isto ysa. v. dicens. Ne qui coniugatis domum ad domum. quo modo quis absque peccato habet. quod cum maledictione domini habet. Secundo mutilatio ecclesie que inde puenit. non videtur innocens esse. qui matrem suam vno membro mutilat. sic innocens non est. qui matrem suam ecclesiam mutilat. perorando quod minus habeat vnum membrum quam debeat habere. quod si dicatur quod ecclesia licet non habeat omnia membra quo ad substantiam tamen habet quo ad officia. Vnde enim habet officium plurius. tamen modo quod licet in monoculo vnum oculus suppleat vicem duorum. non tamen valde habere vnum oculum sicut habere duos. nec bene fuerit matri sue carnali. que peruraret ut loco duorum oculorum vnicum haberet. Tercio facit ad detestacionem huius peccati. motus struositatis et confusio que inde puenit in ecclesia dei. puenit enim ex hoc peccato. quod diuersae ecclesie eundem habent oculum. in auditum est diuersa corpora idem habere membrum. ex hoc etiam peccato accidit. quod eadem persona simul et semel diuersa repleat loca. quod videtur esse contra naturam. Item accidit inde quod oculus vnius ecclesie os est in alia ecclesia. quod archidiaconus vnius ecclesie cantor est alterius. Accidit enim quod oculus vnius ecclesie distat ab ea parte quam per dicitur vnam. Si aliquis ecclesiam reputat. et si oculos suos habeat in bursa sua. nunquam talis ecclesia reputanda est ceca. a qua oculi eius tamen distant. oculi enim sapientis

in capite eius. Stultus autem in tenebris ambulat ut dicit Salomon. ecclesiasticus. ii. Deuli stultorum in finibus terre. per tamen istud etiam introducit quodammodo in ecclesiasticis dei heresim Sabellij. qui dicebat patrem esse filium. Contra quod dicit Augustinus. quod hoc non inuenitur. nec in natura nec supra naturam. quod eadem persona sit pater et filius. intellige respectu eiusdem. sed sic vult facere peccatum istud. Accidit enim quod duo sunt decani in duobus ecclesiis. et uterque canonicus est in utroque. et sic uterque est pater et filius respectu utriusque. **S** istud peccatum facit. quod eadem arbor simul et semel in diuersis ortis plantata sit. Sed non vult dominus in aliquo de ortis suis arborum esse que fructum non faciat. Unde lucas. xiiij. dicit de ficulnea non faciente fructum. succi de illam. ut quod terram occupat. Unde videtur quod in utroque orto fructum facere debeat arbor talis. et sic quod duplex officium facere debeat. qui duplex beneficium sufficiens habet. qua ratione enim primo beneficio ad unum officium obligatur. eadem ratione secundo ad secundum. Quarto facit ad detestabilem huius peccati vilitas que ibi est. Vilius enim personarum et abiectarum est causa lucri periculo se exponere. Unde viles se vident ostendere. quando premio desiderio lucri incedunt per viam illam. quam tot boni viri asserunt latronibus plenam precipue cum viderant litteratos viros. qui per eam ceperunt ire ad ultimum relinquere eam. et non audere ultra transire resignant enim nec audere mori cum multitudinem talium beneficiorum. **S** si aliquis cibum assereret venenatum a multis bonis viris. licet alij essent qui detarium assererent. tamen qui aliter haberent cibos sufficientes. non committerent se discrimini. ut cibum illum comederent. mixtum est ergo. quod ille qui habet unum beneficium sufficiens. audet suscipere aliud. cum tot boni viri asserant ibi periculum esse. **S** satis possent erubescere illi. ad quos pertinere querere qualiter deo seruire possent grati ad placitum suum. quod hoc solo ostentati sunt ut seruiant sic ei. ne ipse interficiat eos. non curant enim quod sit illud quod faciunt. dummodo mortale non sit. non attendentes quod dicit

beat⁹ bñ. loquens ad viros pfectos. Non est vñ inquit
 languere circa dñia pcepta. nec attendere q̄ deus p̄cipiat
 at. h̄ q̄ velit. pbantes que sit volūtas dei bona beneplacēs
 et pfecta. Quinto facit ad detestacōem hui⁹ peccati hoc.
 q̄ talis multiplicatio beneficior̄ circa vnaz psonā. frequē
 ter gñat apostema supbie in psona illa. sic in corpe hūano
 nimia collectio humor̄ circa aliq̄ membroz solet aposte
 ma gñare. supbia enī similis est illi apstemati. q̄ vocatur
 noli me tangere. non potest enī sustinere supbus. q̄ vicia
 eius rephendant. Sexto faciūt ad detestacōem hui⁹ pec
 cati diuersa exempla. et de multis pauca ponem⁹ testimo
 nia. Seneca in libro de beneficijs ait. q̄ qui daz eum illi ob
 virtutez et rem publicā bene gestaz tm̄ agri decerneretur
 q̄tuz vna die arando circuire posset. non est opus inq̄ mi
 chi ciuū pl⁹ qm̄ vni ciuū opus sit. Et subdit seneca. q̄nto
 maioris virtutis putas respici si minus qm̄ merui se. et
 d̄d. in ps̄. **A** fructu frumēti vini et olei sui multip. sunt.
Et subiūgit de se. In pace in diēpm̄ dormiā ⁊ requiescas.
 q̄si diceret. Alij multitudinē t̄paliū querūt. h̄ michi ad
 herere deo bonuz est. s̄suluit ietro. moysi. onus suuz p̄ti
 ri in plures. ut secum ess̄ deus. isti vero ogregare volunt
 multa onera in vnuz. ut ab eis recedat deus. Isti non pos
 sūt dicere illud ps̄. **V**nicus ⁊ paup̄ sum ego. euz enim in
 psonis volūt esse non vnici. ille qui trin⁹ vult esse in pso
 natib⁹. eum vn⁹ sit in substantia. videt̄ dicere illud v̄bz
 dyaboli. ero filius altissimo. **S**ex autē vident̄ rephensibilia
 esse specialiter in talibus psonis. **P**rimo est rephensibilis
 absētia eū officiū eoz req̄rat p̄ntiaz tribo de caus̄. **P**rimo
 p̄pter gregis pestilentiaz. vnde ad euz p̄t dici illd̄ verbū
 senece. tm̄ habes negocij. q̄ntum medicus in pestilentia.
Secundo p̄pter lupoz infernaliū importunā seruiciā. Alij
 enī lupi solo clamore exterrēt. h̄ de lupo infernali legit̄.
Job. xl. Non fugabit euz vir sagittari⁹. in stipulam v̄si
 sunt ei lapides fundē. **P**auci sunt quos lopus infernalis

singulis diebus non tenet. vel per aurem vel per linguam vel ali-
 ud membrum. illo membro tenetur quis a lupo infernali quo
 omittit peccatum. **Necessaria est ergo pastoris prudentia.** que de
 ore lupi eruat. **Unde legitur in amos.** quomodo si eruat pastor de
 ore leonis. duo erunt aut extremum auricule. sic eruemini si-
 lii israel. **Tercio necessaria est prudentia pastoris.** propter simpli-
 citatem et in defensione omnium. certum enim est. quod inter omnia
 animalia. unum de simplicioribus et minoris defensionis est ovium.
 cetera enim animalia vel velocitate. vel astutia. vel fortitudine
 et dentibus et unguibus quasi quibusdam armis secuta sunt ab ho-
 stibus suis. sed ovium nichil horum habet. ideo necessaria est ei
 prudentia pastoris. qui eam defendat. **Simile est in omnibus**
spiritualibus. multi enim maioris simplicitatis sunt. quam ovium vel
 capra. ovium enim vel capra naturaliter fugit lupo. oves vero
 spirituales. voluntarie in ore lupi infernalis se ponunt. **Secun-**
do reprehensibile est in talibus personis. quod supra suam virtutem
 spondent. contra illud ecclesiastici. viii. **Non spondeas super virtutem**
tuam. quod si spondideris quasi restituens cogita. super virtutem suam
 spondet. qui animam suam in susceptione prime ecclesie in pi-
 gnora vit. et adhuc aliam ecclesiam suscipit. cum aliam animam
 non habet. quam in pignus per secundam ecclesiam ponat. dominus animam
 suam ponat per omnes suos. et si ex culpa pastoris eas amiserit.
 super animam pastoris periculum erit. **Tercio reprehensibile est**
circa habentes plura beneficia. id est quod ipsi se offerunt ad fideiussi-
 onem periculosissimam. et instanter rogant ut ad eas recipian-
 tur. et si recepti fuerint. de ea gaudent quasi inuenerint the-
 saurum. solent prudentes huius seculi vitare. quod non fideiuberent
 pro aliquo. propter pericula que ex fideiussione solent eveni-
 re. ad fideiussionem vero longe periculosiores multi se offerunt.
Unde psalmus. xii. **Noli esse cum his qui defigunt manus suas.** et qui
 vades se offerunt pro debitis. **Si enim non habes unde restituas.**
 quid cause est. ut tollas opimentum de cubili tuo. qui
 curam animarum suscipit. manus suas defigit id est obligat. **Primo**
ad excolendam terram ecclesie. **Ysaie. i.** **Eccce constitui te**

hodie super gentes et super regna. ut euellas et destruas et
 disperdas. et dissipes et edifices et plantes. Secundo ad li-
 berationem. unde in psalmo. xxiiij. erue eos qui ducunt ad mor-
 tem. Tercio ad spiritualium infirmitatum curationem. Unde dominus
 in euangelio. Non est opus ualentibus medico. sed male habentibus.
 Et uidentur medici spirituales deteriores esse temporalibus me-
 dicis tribus de causis. Primo quod nullus eorum curam recusant.
 quantumque incurabiles uideantur. Secundo quod licet de
 arte spiritualis medicine nichil nouerint. tamen curam recipiunt.
 Tercio quod mercedem ab infirmis recipiunt. et de infirmis se
 non intromittunt. hec enim tria in medicis corporum quantumque
 mali sunt. non solent inueniri. Quarto obligant ad prouisionem
 eorum. que spirituali uite sunt necessaria. Unde mattheus.
 xxiiij. Quis putas est fidelis seruus et prudens. quem constituit
 dominus super familiam suam. ut det illis in tempore tristicii mesu-
 ram. bene enim deberet premeditari. qui tantam familiam susci-
 pit. utrum habeat unde ei possit prouidere. Quinto obligat se
 ad prebendum ducatum. Unde iohannes. x. Si de pastore. eum pro-
 prias oues miserit. ante eas vadit. et oues eius sequuntur. Sex-
 to obligat se ad placandum deum. propter quod oportet quod ipse
 placeat. quomodo eum placabit qui non placet. Sequitur in pre-
 dicto uerbo. Si enim non habes unde restituas rem. opimen-
 tus quo cubile conscientie debet esse ornatus ut deus ibi qui
 escat. est gratia dei. hoc opimentum amittit. qui super uires
 suas curam animarum suscipit. Unde psalmo. xxi. Tolle uestimentum
 eius qui fideiussor extitit alieni. et pro extraneo auferat pig-
 nus ab eo. idem uocat hic uestimentum. quod prius opimentum
 Et est sensus. tolle uestimentum id est tollendus predicat. et
 subditur ibi. suauis est homini panis mendacii. sed os eius imple-
 bitur calculo. panis mendacii uocat. qui acquiritur ex men-
 daci promissione cupidi. qui curam animarum suscipit. sed os eius cal-
 culo ardenti implebitur. Unde alibi in psalmo. Affligit malo. qui
 fidem facit pro alio. de illis qui post fideiussorem gaudet. di-
 citur in psalmo. xvij. Sicut plaudet manibus suis. cum ipse possit

205
p amico. cuius causa est hec. qz non intelligit q fecerit. p
infirmis eniz de quoz salute desperat. se rnsorem ostic iue
euz curam aiaz suscepit. Quarto rephensibile est in tali
bus q post fideiussionem non curat de hoc q fideiusserunt
non attedentes q legit pu. vj. Fili mi si spopderis p ami
co tuo. defixisti apud extraneu manum tua. illaqueat es
verbis oris tui. et captus p pns smomib. fac ergo q dico
fili mi. et temeripm libera. qz incidisti in manus pximi tui.
discurre festina suscita amicu tuu. ne dederis somnu ocu
lis eius. nec dormitet palpebre tue. **F**ideiussionez ista at
tendebat abbas quida de grandi silua. in cuius domo domi
nus guillerim de monte pessulano factus monachus. abbez
p salute sua fideiussorem recepit. q diu ouersat. ibi ho
neste migrauit ad dnm ad que abbas pactis exequijs di
rexit sermonez in hunc modu. **F**rater guillerime velles scia
re si deo placeret. vtz de fideiusione q tibi feci absolutus
sum. qui licet p dimidiaz diem mortuus fuiss rndit diuino
miraculo. **D**omine abbas absolutus estis. **Q**uinto rephensi
bile est in talibz psonis. q ipsi defraudant plurimos. **P**ri
mo deuz horore et seruito. deberet eniz hre duplex s ut iu
de duobz beneficiis et non hz. nisi vnicu. **S**ecudo corpus
ecclesie debilitat mēbz vni ablatōe. sicut corp⁹ vni ho
minis debilius est ex defectu pedis. **T**ercio defraudat ali
que paupem clericu. qui deberet altez illoz beneficioruz
habere. **Q**uarto vicariu. cum vicari⁹ habeat laborē et iste
mercedem. **Q**uinto subditos a quibz metit carnalia. cum
eis non semmet spūalia. **S**exto rephensibile est in talibus
psonis. q ipsi reputat beneficiu. q est onus vale piculosu
Unde luc. xxij. **R**eges gentiu dñantur eoz. et q potesta
tem hnt benefici weant. vos autez non sic supple weandi
estis benefici. sola eniz dispensatōem alienoz bonoz habe
tis. **O**stat ergo q qñ quis omittit dispensatōez alicui que
laboriosa est. licet victum et restitū in ea ei ccedat. pot⁹
euz onerat qm beneficiu impendat. **M**ultiplici vero rōne

periculosa est dispensatio bonorum ecclesiasticorum. Primo quod difficile est quod dispensator placeat domino et familie simul. etiam difficile est gratiam familie non querere. euz ipsa presens sit. et dominus quasi absens. Unde relinquitur quod difficile sit dispensatores bonorum ecclesie gratiam dei habere. Secundo periculosa est. quod deputatio multorum differt. deputatio autem dilata multa facit obliuisci sicut beatus bernardus dicit. dilatio ista securos reddit dispensatores. et absque timore furantes. Unde ecclesiasticus viii. quia non profert cito contra malos filia. filij hominum absque ullo timore perpetrat mala. Et matthei xxiii. Si dixerit malus seruo moras facit dominus meus venire. et ceperit percutere seruos suos. manducet autem et bibat cum ebriosis. Veniet autem dominus serui illius in die qua non sperat. et hora qua ne scit vel ignorat et diuidet euz. partemque eius ponet euz prope eritis. illic erit fletus et stridor dentium. Tercio periculosa est quod dominus omnia videt que fiunt a dispensatore. Si dicat aliquis pro dispensationem prelatorum hoc fieri. quod unus habeat plura beneficia. respondeo quod si prelati omnia beneficerent. non dixisset dominus de ipsis matthei xxiii. secundum opera eorum nolite facere. Unde bernardus. Non sum tamen rudis. ut ignorem vos positos dispensatores sed in edificationem non in destructionem. ubi necessitas vigeat. excusabilis dispensatio est ubi utilitas prouocat dispensationem laudabilis. utilitas dictonis non propria. Nam euz nihil horum est. non plane fidelis dispensatio. sed crudelis dissipatio est.

De pluralitate missarum.

Qertum est de primo signo auaricie que apparet in ecclesia dei scilicet de pluralitate beneficiorum. nunc dicendum est de secundo signo scilicet de pluralitate missarum. Et verum est quod in die natalis domini licet celebrare tres missas in alijs diebus in tribus casibus. licet celebrare duas. Primus casus est quando necessitas requirit. ut una de die celebretur. alia pro defunctis. Secundus est euz necessitas peregrinorum vel hospitalium vel infirmorum hic requirit. Tercius casus est. euz tempus nuptiarum labitur. tunc si necesse sit poterit quis plures missas

20

ppter nupcias celebrare. ita tamen q̄ nunq̄ ppter aliquas
 necessitatē debz celebrare nisi duas. nec duas etiam causa
 adulatōnis vel cupiditatis. qz tunc est p̄t̄m mortale. q̄
 autem cupiditas pluralitatē missaz ad inuenerit. videri
 potest ex hoc q̄ ille q̄ habet duas tenues ec̄cias. in utraqz
 vult missaz celebrare. cū horas canonicas vix in altera eaz
 velit dicē. cui? rei alia causa non videt̄ esse. nisi q̄ ad mis-
 sam offeret̄. ad horas canonicas non. **P**otest autē ostendi
 multipl̄. q̄ hoc sit maluz sez aliquem in die plures missas
 celebrare. **P**rimo p̄ illud verbū aug? . quotidie eukaristiā
 sumere nec laudo nec vitupo. q̄ non audebat laudare quo-
 tidie semel sumi eukaristiaz. nunq̄ laudasset eaz bis in die
 sumi. ymo forsitan grauit̄ pluries sumentes puniisset.
Secundo p̄t̄ idē oñdi. p̄ hoc q̄ mai? est officere q̄ simp-
 pliciter d̄n̄icare. **V**nde cū non liceat alicui clerico pluries
 cōmūicare. non est licitū alicui pluries celebrare. ⁊ forsi-
 tan si nichil offeret̄ celebranti sicut nichil offeret̄ laico cō-
 mūicāti. nunq̄ fuisset pluralitas missaz introducta in ec-
 clesia dei. **T**ercio p̄t̄ idē ostendi. p̄ hoc q̄ dic̄ glo. sup̄ il-
 lud ad heb. vi. terra sup̄ se vemente ymbrez bibens ⁊c. p̄di-
 catō si rara est non sufficit si assidua vilescit. idēz verum est
 de celebratōne missaz. **S**i enī aliquis pluries celebrat.
 vilescit ei opus illud super angelicū. **N**on enīz dec̄t̄ est
 angelo. vt ad platōnem talium verborz. sub specie panis
 gloriosum cristi corpus incipiat esse. nec exhibet reueren-
 ciam p̄sentie creatoris sui quē deb̄ret. **Q**uarto potest idēz
 ostendi. p̄ hoc q̄ filij israhel non colligebant de manna. nisi
 si gomoz vnum p̄ singula capita. manna enim pp̄ria figu-
 ra fuit dominici corporis. ⁊ hoc habetur exo. xvj. **Q**uinto
 potest ostendi idēz p̄ hoc q̄ agn? pascalis semel in anno im-
 molabat̄. de q̄ legit̄ exo. xij. **S**exto p̄t̄ oñdi idē p̄ h̄ q̄ ve-
 rus agn? sez xp̄us semel em̄ imolat? est. ⁊ sac̄dos in veteri
 lege tantuz semel in anno cū sanguine intrabat sancta san-
 ctora. **D**e pluralitate officioz in eadez missa.

120
Equit' de tercio signo. scz de pluralitate officioꝝ in
eadem missa. q' licz mterduz ex deuotōne fiat. veri⁹
tamen videt' q' cupiditas hęc adinuenerit. In eis
dem emz matutinis nullus laudes triplicat. in missis vero
cupiditas hęc adiuuenit. vt si non offerat' ad vnū officiu
ad aliud saltem offerat'. Quartū autem signum est multi
plicatō altarū absq; necessitate facta. non ex deuotōe sed
ex cupiditate. Vnde osee. viij. multiplicauit effraym alta
ria ad peccandū. Facte sūt ei are in delictum. hostias offe
rent. immolabūt carnes ⁊ comedent. ⁊ dñs non suscipiet
eas. mira insania est q' altaria multiplicent' ad peccandū.
que pure debēt fieri ad placandum. corpus dñicuz super
hui⁹ altaribz ex cupiditate imolatum. a deo non suscipit'
q'rtuz ad opatōem immolātis. Simile legit' in jē. vbi sic te
git'. Nunquid carnes sancte auferent a te malicias tuas.
Quintū signum auaricie est obseruatō fructuū. in his qui
habent annuos reddit⁹ sufficientes. quoz fatuitas mul
tipliciter potest ostendi. Primus p' hoc q' ipsi vident' esse si
miles eundaz stulto. qui videns quēdam magnuz fluiūm
impetuose currentē. cogitauit q' cito p'transisset. ⁊ mutua
tus est vasa a vicinis suis. ⁊ retinuit in eis de aqua illa. ne
cum p'transisset aqua fluiij indigentia haberet. annui red
ditus q's habent clerici. sūt velut fluiū⁹ iugiter manans.
sed diuitie laicoꝝ q' non habent ita annuos redditus sūt
velut torrens qui qñq; siccatur. Vnde non est mir⁹ si ipsi
reseruant de fructibz suis. Secdo potest oñdi fatuitas ta
liū. p' hoc q' ipsi de portōne paupꝝ volunt thesaur⁹ faci.
vel possessiones acquirere. conē quos dicit jero⁹. accepit
se paupibz erogandū ⁊ esurienti bz plurimis. vel cautum
esse vel timidū. aptissimi sceleris est. aliqd exinde subtra
here. oīm p'donuz crudelitātē supat. Idēz. Optim⁹ dispē
sator est q' nichil sibi reseruat. suspecta est michi caritas
que aliter diligit pximuz aliter seipsū. portōnez suaz de bo
nis ecclesiasticis integre accepit. scz victū ⁊ vestitū suz.

2 regum 120

paupes vero esurientes ⁊ nudos dimittens. diuites the-
 saurizare facit de sua portione non attendens quanta iniquitas
 sit. ⁊ pauperum est successori suo diuiti resuare. euz vnusa-
 liter dissuadeat dñs in terra thesaurizare. math. vj. non vi-
 det esse ocessuz p̄latis ecclie qui exemplo suo debent alios
 ad otemptu terzenoz puocare. ⁊ ipsi in terra thesaurizēt
Tercio p̄t fatuitas eoz oñdi. p hoc ⁊ ea q̄ ipsi subtra-
 hūt paupibz auferet eis tyrann⁹ vel maior p̄lat⁹. **Iuxta**
 illud aug⁹. hoc tollit fiscus ⁊ non accipit xp̄us. **Quarto**
 p̄t fatuitas eoz oñdi. p hoc ⁊ ipi ignorant. **qualem suc-**
cessorez habituri sint. **Vnde** ecclias. ij. **Detestatus** suz om-
 nem industriam meam. qua sub sole studiosissime laboraui.
 habiturus heredem post me. quem ignoro. vtruz sapiens
 aut stultus futurus sit. ⁊ dominabitur in laboribus meis
 ogruz esset vt prelat⁹ qui bona ecclesiastica pure a cri-
 sto recepit. membris xp̄i ea impenderet iuxta illud ecclias.
j. **Ad** locum vnde exeunt flumina reuertentur. fatuz au-
 tem videtur esse. hoc ⁊ homo qui bene potest dispensare.
 reseruet eius dispensationi qui forsitan in voluptates et
 vanitates expendet. illud etiam erit materia peccati. quod
 potuit esse materia virtutis. **Contra** illum qui sic facit.
 videtur esse illud **Jeronimi.** **Da** inquit pauperibus. non
 locupletibus. non superbis. **Da** quo necessitas sustente-
 tur. non quo augeantur opes. pars sacrilegij est. non da-
 re pauperibus res pauperum. **Quinto** potest ostendi fa-
 tuitas eorum. per hoc quod melius esset quod ipsi de
 eis que sibi habundant elemosinas facerent ante mortem.
 quam fieret elemosina illa postquam mortui essent. **Ele-**
mosina enim ante mortem. facta est velud lucerna que p̄-
 ferretur homini. custodiens eam ne cadat in foueam in-
 fermi. **Elemosina** vero post mortem facta est quasi lucer-
 na. que fertur homini post tergum. que non custodit
 eum a casu fouee. **Si** enim in peccato mortali decesserit.
 nulla elemosina que pro eo fiet liberabit eum ab inferno.

n

290
Vnde elemosina facta p aliquo in vita ipi? valde melior
est quam illa que fit post mortem. illa que fit post mortem
non valet ei ad plus. nisi ad liberatōnem a pena purgato-
rii. illa autem que fit in vita potest ho mimi mereri grām & glo-
riam. & liberatōem a debito pene eterne. & a pena purgato-
rii. & abundantiam bonorum temporalium & multa alia. pi-
etas enim ad omnia utilis est. promissionem habens vite
que nunc est & future. vt legitur. j. ad thim. iij.

De promotōne puerorū valde cauendum est ecclesie dei.

Sequitur de sexto signo auaricie. q̄ est p̄motō pu-
erorum ad sacros ordines & ad ecclesiasticas dig-
nitates. a quo peccato valde est cauendum eccle-
sie dei. Valde enim est nociuum. q̄ innuit salomon ecclesia-
stes. x. dicens. **N**e tibi terra. cuius rex puer est. & domi-
nus in ysaie. ij. commiatur hoc synogoge tanquam penam
magnam. dicens. **D**abo pueros principes eorum. **M**ulti-
plici autem ratōne cauendum esset ecclesie ab hoc pecca-
to. **P**rimo. propter defectum sapientie qui est in pueris
Vnde aristoteles. **N**emo iuuenes eligit duces. eo q̄ non
constet eos esse prudentes. **E**t **J**ob. xij. **I**n antiquis est
sapientia. & in multo tempore prudentia. & etiaz si sciencia
esset in talibus p̄sonis. non tñ hñt experientiaz. que valde ne-
cessaria est rectoribus. **V**n̄ eccl̄. xxiiij. **Q**ui non est temp-
tat⁹ quid scit. vir in multis exptis cogitabit multa. **E**t de
inde subdit⁹. q̄ non est expertus pauca recognoscit. **S**ecō
p̄pter defectus v̄tutis. **V**nde eccl̄. viij. **N**oli querere fieri
iudex nisi valeas vir tute irūpere iniquitates. **V**bi dicit glo.
Debz q̄sq; v̄tutes p̄prias p̄pendere. & p̄ q̄ntitate viriuz cu-
raz illoz suscipe ne duz delectat⁹ loco glie. fiat subditis au-
ctor rume. oportet p̄latum eccl̄ie inflexibilē esse. etas iue-
nilis vel puerilis tenera est in iudiciū. sic v̄za añq; adulta
sit flexibil⁹ est. vñ glo. sup illd eccl̄as. x. **N**e tibi era c⁹ rex
puer ē. c⁹ etas leuitati & incōstācie p̄ria est. **T**ercō cauē-
dū est eccl̄ie a p̄motōe iuuenū qz incētū est q̄les futuri sint

Unde p̄. xi. tria sunt difficilia michi ⁊ quartum penitus
 ignoro. **V**iam aquilie volantis in celo. viam colubri super
 petram. viam nauis in medio maris. ⁊ viri in adolescentia
 sua. et si valde incertus sit volatus aquile in celo. eo q̄ di
 uertit se ad cadauer. et incessus serpentis. quia tortuose
 incedit. et via nauis in medio mari. quia variatur secun
 dum q̄ ventus variatur. nullum tamen horum se dicit sa
 lomone penitus ignorare. nisi solum viam viri in adolescen
 tia sua. **U**nde sapientiores salomone esse videtur facere.
 illi qui propter ligna aliqua bona que videntur in iuueni
 bus. assentunt eos futuros bonos. et faciunt eos promo
 ueri. non attendentes q̄ oportet columnam prius robur
 suum accepisse quam ponatur in edificio. ibi enim non ac
 cipret robur. illi etiam qui iam boni sunt in prelatoe bo
 nitatem suam amittunt. vel per superbiam. vel per aliq̄ ali
 orum viciorum. **U**nde de superbia habetur. j. ad thim. iij.
Non neophiticum. ne in superbiam elatus. in iudicium inci
 dat dyaboli. **U**nde dicit glosa. in arrogantiam que est ru
 ina dyaboli incidunt. qui puncto hore nondum discipuli
 fiunt magistri. tales voluptatibus vacant. **U**nde post illud
 ecclesiastes. x. **N**e tibi terra. cuius rex puer est. subdit
 ⁊ cuius principes mane comedunt. ⁊ super illud ecclesias
 tes. adolescentia et voluptas vana sunt. dicit interlinias
 ris. q̄ voluptas carnis comes est adolescentie. ignis con
 cupiscentiarum quasi naturaliter in iuuenibus est. cui ig
 ni materia ministratur. quando prelari efficiuntur. habent
 enim diuitias que sunt materia gulositatis. habent etiam mu
 lieres. quarum custodes fiunt. **U**nde consequens est. ut
 gula ⁊ luxurie intēdat ex q̄ gallo non subiecto libos gali
 ne tradunt bñ p̄t quilibz cogitare qd ex h̄ possit seq̄ p̄t
 tēptandū est. q̄liter ipi regerēt se. p̄t s̄q̄ alij regēdi omit
 terent eis. **U**n̄ aug⁹. **H**ic⁹ vide si nosci diligere teipm. et
 omitto tibi p̄ximū. **S**i autē non nosci diligere te. timeo
 ne decipias p̄ximū sic te. **A**t tē dēduz etiā est aq̄ omitteret

alicui familia ad pascendum. an habeat unde eam pascat. ridiculum est qd famelici et nudi vestimenta et alimomiam alijs promittant. et vlcerosi medicos se iactent. potius diceret tales verbum illud ysaie quarto. Non sum medicus. et in domo mea non est panis etc. Quarto cauendum est a promotione iuuenum propter derisionem hostium. de rideri enim potest ecclesia ab inimicis suis. cum ipsa senue rit si nubat puero. et pro spōso habeat quem deberet portare in gremio. et lactare lacte simplicis doctrine. et potest ei dici illud. pro patribus tuis nati sunt tibi filij. quando enim debuit nubere illi qui pater posset esse. ipsa nubit illi cui opus est matre. Quinto cauendum est ecclesie a promotione talium. quia scandalizatur populus de talium promotione subita. Unde super illud. j. ad thim. iij. non neophitum etc. dicit glosa. heri in teatro. hodie in ecclesia. vespere in cico. hodie in altari. dudum fautor ystrionum. nunc consecrator est virginum. et qd legitur ibi. cui opus est patrono michi parant defensozem. et cui opus est pedagogo michi institunt doctorem. Sexto cauenduz est et ecclesie a tali promotione. quia sicut senectus exornat quodammodo ecclesiasticas dignitates. sic puericia quasi deturpat eas. Ad primum pertinet qd legitur eccl. xxv quam speciosum canicie iudicium. et presbiteris cognoscere iudicium. Quam speciosa veteris sapiencia. et gloriosus intellectus et consilium. Corona senum multa pericia. et gloria illoz timor dei. Ad secundum pertinet illud verbum qd dicit quidam de nerone. Nemo cum quosdam ornare vellet. non ipsos ornauit sed ornamento deturpauit et in veritate cum presbiter idem sit qd senior ordo sacerdotalis ad senes videtur pertinere. et quasi contraria de aliquo videntur dici. cum dicitur esse iuuenis presbiter. idem enim est ac si diceret iuuenis senior. Vñ dō in ps. cathedra senioris attribuit dicēs. In cath. seniorum lau. e. Septio cauē dū esset eccie ab huius promotione qz multis exēplis monet ad h

Primo exemplo domini qui .xxx. anno incepit facere opa
 que ad platos ptineret. et eze. describit in .xxx. ano fuisse
 qm vidit visiones. petro etiam et non jobanni omendauit
 xpus ecclesiam. **V**na potuit causa esse. qz jobannes erat
 adolescens. apud hebreos etiaz phibita est lectio pncipij
 geneleos. et finis eze. et canticae anticoz. ante .xxx. annu
 et alia extra ad idoz possunt adduci. **S** forte aliquis obiect
 et. qz jeremias puer ad pdicanduz missus sit. et timotheus
 adolescens epus ordimat? sit. et salomon ante tricesimum
 annuz in regem pmotus. cui rnderi pot. qz jeremias an qz
 pdicaret audiuit. ego dedi te hodie in ciuitate munitam
 et in columnas ferreas. **V**t legit ier. j. **S**i dñs virgas vnaz
 in vnā magnaz coulumnaz omutaret. iam possz poni p co
 lumna in edificio. non tñ ex hoc sequit. qz virga simpliciter
 sit utilis ad hoc vt ex ea columna fiat. **S**ic licet jeremias
 qsi miraculose sapiens et robustus factus ante etatez solita
 ad pdicandū sit missus. non tñ hoc ad osequētiā est tra
 henduz. **D**e thi. vero rñdet beatus bñ. **D**a michi talē thi
 motheū. et ego cibo si vis eum auro et poto balsamo. pauci
 inueniuntur hodie filis timotheo. **D**e salomone vero dici
 potest. qz forsitan ideo male accidit salomoni. qz a deo in
 uenis factus est rex. **D**iuicie enī et delicie qsi infatuauerūt
 eum. **P**reterea spiritalis gracia est ei facta. dedit enī ei
 dominus subito cor ita sapiens. qz nullus filis ei fuerit.
De deursu ad loca in quibz solet offerri.

Sequitur de vltimo signo auaricie. qz est deursus
 ad nummos ozarios. et ad pcelliones. et ad cetera
 loca in quibz solet offerri. hoc signum auaricie in
 multis locis apparet in ecclia dei. videm? enī clericos deur
 rere ad horas illas ad qz decāandas ostituta est certa pe
 cumia. sic piscis deurrit ad panē in aq̄ pietū. et alijs vero
 horis non curāt. **V**n in quibusdam ecclis weant a laicis ho
 re ille in quibz nūmi dant. hore nūmi qd satis indecens est.

293
Similiter si aliquis Funus est in aliqua villa. deurrunt illuc sacerdotes et clerici de circumiacentibus villis. ut possit dici de illis quod dicit dominus matth. xiiij. Vbi cumque fuerit corpus ibi congregabuntur et aquile. Et Job. xxxix. dicitur de aquila. contemplantur escaz. et oculi eius de longe prospiciunt. et subditur. Vbi cumque fuerit cadauer statim adest. pisces escaz non sentiunt nisi eis proxima fuerit. sed tales funus sentiunt. etiam si distat ab eis unaz leucaz vel per duas statim deurrunt. Vnde similes sunt vulturibus. de quibus dicitur quod existentes in regione una. sentiunt cadauera in alia. ¶ De his que pertinent ad dignitatem officii. ¶ Duodecimum capitulum.

Quia symonia et alia peccata. de quibus primo loco dicitur est. frequenter solet dicitur peccatum indigne officii. ideo subiungemus hic tractatum de peccato isto. Et primo agemus de his que pertinent ad dignitatem officii. deinde agemus de his que faciunt ad detestacionem huius peccati. Ad hoc vere quod aliquis officiat digne. Primo necessarium est. ut probet se ipsum homo. et sic de pane illo edat. et de calice bibat. sicut ille qui vult infundere aliquem preciosum liquorum alicui vasi. prius probat vel temptat ut vas sit mundum vel immundum sanum vel corruptum. sic debet videre de se sacramentum altaris suscepturum. ista probatio vocatur diiudicatio in eodem capitulo. ubi dicit apostolus. Si nosmetipsos diiudicemus non utique iudicabimur. Secundo immundicia in se. necesse est ut homo eam abluat. manibus enim illotis accedere ad mensam domini. valde indecens est. et in hoc peccat multum aliqui sacerdotes. qui cum singulis diebus bis manus corporis lauant ut ad mensam corporalem accedant. cum ad mensam domini in qua dominus presens est et cum angelis assistunt. per unum mensam vel duos accedunt manibus illotis id est operibus non attendentes quod dicit in psalmo. secundum puritatem manuum. non secundum pluralitatem missarum. sed secundum puritatem manuum. do. sacerdotibus. Ad istam ablutioem manuum pertinet quod dicit in psalmo. Lauabo manus meas in nix. manuum meorum. etc. Tercio necessarium est lumen fidei. ad quod lumen sacerdos consideret ventum sacramenti.

ut se3 habeat fidem de effectu sacramenti illi3 qui est colla-
 tio vel augmentū gracie. **A**d lumen etiā istud deb3 inspi-
 cere q̄ latet sub specie panis ⁊ vini. indecēs est mensa3 ta-
 lem esse sine lumine. ⁊ timere possūt. qui hñt ibi oculos
 obsecatos ne videant. ne illa mensa fiat illis in laqueū. ideo
 dicit̄ in ps̄. **E**mitte lucē tuā ⁊ v. t. ⁊ post subdit̄. **E**t in-
 troibo ad altare dei. **Q**uarto necessaria est fames de peipi-
 endo effectu istū3 sacramenti. q̄ famē sacerdos non habebit
 nisi p̄ hñilitate3 cogitando defectus suos. se vacuū ⁊ pau-
 p̄rem inuenerit. fastidiosos ⁊ plenos non vult dñs satura-
 rare. sed esurientes ⁊ sicientes. **U**nde math. v. **B**eati qui
 esuriūt ⁊ siciūt iusticiam. q. i. s. **E**t ista q̄ tuor sunt ex pte
 ipsius qui debet officere. **E**x pte vero cibi qui sumend3 est
 necessaria est p̄paratō. modus autē p̄parandi tangit̄ exo-
 xij. vbi sic legit̄ de agno pascale. non comedetis ex eo eru-
 dum q̄ nec coctū aqua. sed assū tanq̄ igni. erudus come-
 dit ille. in quo ignis caritatis non est. coctum aqua come-
 dit. qui in delicijs viuit. assū vero ille comedit. qui passi-
 onem dominicam. cuius figura est sacramentum illud di-
 liget recolit. ita vt in meditātōne exardescat ignis. **S**ed
 sunt nonnulli qui in p̄paratōne cibi corporalis quem sū-
 pturi sunt. volunt q̄ laboretur a mane vsq3 ad terciam. s̄
 in p̄paratōne huius cibi spiritualis nollent laborare per
 dimidiam horam. **S**ecundo necessaria sunt azima cum lac-
 tucis agrestibus cum quibus agnus comedatur. **I**ncon-
 suetum em3 est carnes crudas comedere. in lactucis agre-
 stibus que amare sunt. dolor ⁊ amaritudo p̄ peccatis intel-
 ligit̄. q̄ debet esse in officiēte. **U**n̄ au33. **P**anis iste sal3 ē
 egris. quē lacrimae faciūt dulciore. **I**n azimis intelligunt̄
 opera. vt sūt elemosine. oratōnes ⁊ similia. que debent pre-
 cedere sumptionem dominici corporis. **T**ercio necessaria est
 diuindicatio dominici corporis. vt cum magna reuerentia
 recipiatur. de quo tangit̄ apostolus. j. ad **C**or. xj. dicens.
Qui manducat ⁊ bibit indigne iudiciū idest damnatōem

295

sibi māducat ⁊ bibit. nō diiudicās corp⁹ domini. Quāto
to necessaria est diligens custodia post susceptōnez. et p̄
cipue os custodiendum est. in quo dominicum corpus sus
ceptū est. si quis in pixide vbi dominicū corpus positum
est fetidū lutuz poneret infidelis iudicaret. Qualis ergo
iudicandus est ille. qui os suum in quo corpus domini re
cepit. detractōne vel ebrietate vel alia spurcicia polluit. cū
spurcicia spiritalis longe maior sit in mundicia corporali
Ad hoc pertinere potest quod legitur p̄. xxvij. Qui ser
uat ficum comedit fructus eius. ⁊ qui custos est domini
sui gloriabitur. De diiudicatōne ⁊ custodia similiter ha
betur p̄. xxij. vbi sic legitur. quādo sederis vt comedas
cum p̄ncipe diligenter attende que sunt posita ante faci
em tuam. ecce diiudicatō. ⁊ subditur ⁊ statue culeruz in
guttore tuo. hoc pertinet ad custodiaz oris. in ore cultuz
discretionis ponendum est. vt non admittat homo in ore
suo vñ ipm possit inq̄nari. **U**ltimo necessariū est. vt in cō
fectione forma tradita obseruet. De hoc habetur in glo
sa super illud. j. ad Cor. xj. Qui eunqz manducauerit hūc
panem. vel biberit calicem domini indigne. reus erit cor
poris ⁊ sanguinis domini. **V**bi sic dicitur. **I**ndignus est
qui aliter celebrat. quam a cristo traditum sit. ⁊ qui non
deuota mente accedit vel in voluntate peccandi manens.
In summa ergo colligi potest. q̄ ea que p̄tinent ad hoc.
q̄ aliquis digne oficiat. vel p̄tinent ad ipsum conficien
tem. vel ad ipsum cibum qui sumendus est. vel ad formas
conficiendi diuinitus traditam. ille vero qui debet confi
cere vel etiam communicare. deberet esse preparatus qua
si transiurus esset de mundo isto ad patrē. ad mensaz eni
dñi dz accedere. sic ⁊ ille q̄ moritur⁹ ē. **V**n̄ exo. xij. p̄cipi
tur. q̄ comedētes agnū paschalē. sint p̄parati ad eūdz. **V**bi
sic legit. renes v̄ros accingetis. ⁊ calciamēta hēbitis in pe
dibz v̄ris. tenētes baculos in manibz h̄ ē forma hois pati
ad eūdū. **O**ret ista legunt que daz alia in sacra scriptura

que ad dignitatez ei? qui debz officere vel dñicare ptinere
vident sic illd q legit gen. xij. d melchisedech. q ptulerit
panem ⁊ vinum abrahaz regibus deuictis. post victoriaz
emz peccatoz ad sacramentuz altaris accedendū est. Ad
idem ptinet hoc q exo. xij. percipitur. agnus pascalis
tollī decima die. in quo figuratur. q verus agnus post im
pletōnem decalogi sumendus sit. Ea etiam que de sepul
tura domini in euangelijs legunt. indicant nobis qualie
corpus domini sit. sepulcus enī est in se monumento. in
quo nudum quisqz positus fuerat. Non ponat ergo aliqs
dominū vbi iam est dyabolus. quia nulla conuenticō xpī ad be
lial. recipit etiaz in syndone mūda idest cordis puritate. si
cut ioseph legit fecisse. math. penl. assint etiam mirza et
aloes que nicodemus attulit. vt legit ioh. xxi. amaritudo
detrītōnis ⁊ mortificatō carnis. assint vnguenta que mulie
res pparauerūt idest opa que ptinent ad deuotōem dei. ⁊
opationem pximi. Vestes etiaz sacerdotales instruūt nos
circa idēz. pparatō enim qm facit qui celebraturus est. sa
cras vestes induendo. significat qualiter pparatus esse in
teri. Ad idem ptinet q legitur leuic. xvi. vbi dicit sic.
Locutus est dominus ad moy. ⁊ pcepit ei dicens. Loque
re ad aaron fratrem tuum. ue ingrediatur omni tempore
sanctuarium q est intra velut coram ppiciatorio. quo regi
tur archa vt non moriatur. quia in nube apparebo sup ora
culum. nisi hoc ante fecerit. ⁊ subdit. tunica lineā velciet
feminalibus lineis verenda celabit. accingetur zona lineā
cydarim lineam imponet capiti. Non loquitur de quolibz
ingressu sacerdotis in sancta sanctor. sed de ingressu quo
intrabat cum sanguine. ⁊ ideo recte significatur per hoc in
gressus sacerdotis euangelici. ad confectionem domini
corpis ⁊ sangnis. q etiam videt p hoc. q ibi dz. In nube
apparebo sup oraculū. quasi enī in quadaz nube sacramen
ti. apparet dñs sup altare. Non intrēt g sacerdos ad alta
re. nisi tunicā hēat lineā innocēcie. vt sit atqz pā o oclij.

237
7 feminalia linea continentie. vt sit absq; peccato carnis.
Et zonaz lineaz p sobrietate vt sit absq; pctō ingluuie vē
tris. 7 cydarim lineam p puritate intentō mis. vt sit absq;
pctō cupiditatis. alioq; timere potest ne morte moriat.
Ad dignitate etiam ofiendi vel dūicandi p̄tinet q; legi
tur exo. xij. vbi sic dicit. hęc est religio phase. om̄is alieni
gena non comedet ex eo. om̄is autē seruus empticius cir
eumdet 7 sic comedet. aduena 7 mercenari? non comedet
ex eo. alienigena est. qui filius dyaboli est per mutationez
qui sez est in certo pctō mortali. **V**nde. **Jo. viij.** **N**es ex
patre dyabolo estis. **P**eccator succedit dyabolo q̄si patri
in noie 7 hereditate. **I**n nomine. vnde dñs dicit de iuda.
Vnus ex vobis dyabolus est. **I**n hereditate. vnde math.
xxv. **D**iscedite a me maledicti in ignem eternū. qui pat?
est dyabolo 7 angelis eius. seru? emptici? est qui a certis
mortalibus cauet. qui sanzgne cristi efficaciter redemptus
esse videt. qui circūcidēdus est si agnū verum vult sume
re. vt linguaz suam refrenet a verbis illicitis. 7 sobrie ci
bo 7 potu vtatur. supbie etiaz ornat? deponat. non videt?
secuz esse illi qui eque supbus vult esse sicut p̄us. detri
ctor 7 gulosus sicut p̄us. accedere ad sacramētuz altaris
aduena est ille qui de nouo ouersus est. cui non est secuz
ad sacramētū altaris accedere. in quo non paz videntur
erzare multi in ecclesia. qui illos q; māserunt in pctō car
nis p totū annuz vsq; ad dñicam in ramis palmar. de q;bo
certum est eis q; x. annis vel amplius post terciāz diez pa
sce ad pctm̄ carnis redierūt. dūicant indifferē. non at
teudentes q; hic dicit. aduena non comedet ex eo. interli.
illum aduenaz vocat. qui nuper venit ad fidem. nec adhuc
firmus est. **M**ercenari? vero est. qui p lucris t̄palibus
x̄po seruit. qui agnuz v̄z comedere non deberet. q; valde
male obseruat in ecclesia dñi. **P**ostq; ostensū est in quibus
dignitas ofiendi attē datur. subiūgende sunt auētes. et
raciones. 7 exempla. que valent ad detestatōez hui? pcti

218
Et primò valet ad hoc. illud grego. de quolibet indigne
ofitente vel sumentente corpus cristi. sic de iuda dicit dominus
Verütamen ecce manus tradentis mecum est in mensa. sicut
iudas tradidit xpm persecutoribus. sic oficiens vel sumens cor-
pus cristi indigne. tradit eum qtuus in se est demonibus. dicitur
ponit eum in loco qui est in potestate demonum. **S**ecundo fa-
cit ad hoc. illud ang. magis peccant qui tradunt xpm pec-
catoribus membris dyaboli. q qui tradiderunt eum crucifixo-
ribus iuda. **T**ercio facit ad hoc qd dicit glo. sup verum
illum. dederunt in escas meas fel. ubi sic habet. hoc ad h facit
contemptor sedentis in celo. et grauius peccat q qui cruci-
fixit ambulante in terra. q verus est ad m. quo ad circ u
stancias multas. **P**rima est. qz indigne sumentes corpus
cristi. scienter contumelias xpo inferunt. que veru deus esse
credunt deteriores in hoc iudis. qui si cognouisset. nun-
q dnm glorie crucifixissent. **V**nde non pot dñs rogare p
indigne sumentes. sicut p iudis rogauit dices. **P**ater ig-
nosce illis. qz nesciunt qd faciunt. **S**ecunda qz contemnit xpm
regnante. quem iuda contempserunt mortales. maior autem co-
tumelia est que inferunt alicui in statu honoris. q que infer-
untur ei in statu humilitatis. sicut contumelia que inferuntur
cum miles est. maior est q que inferuntur ei cum domicellus est
Tercia qz contumelia crucifixionis tm semel a iudis illata
est. ab indigne vero oficientibus vel sumentibus quotidie in-
ferunt. **Q**uarta qz vilitas et macula culpe magis deo displice-
re. q vilitas pene quecumq sit. **S**ed indigne sumentes cor-
pus xpi. faciunt quantum in se est ad hoc q xpus polluat
sicut infra patebit. ergo quantum in se est faciunt illi. ut vide-
tur q magis sibi displicet q q fecerunt ei iuda. **P**ro. quam
maior contumelias potest quis inferre dno suo q si eum ca-
piat. et in carcerem immundissimu piciat. non est maior co-
tumelia si eum occideret. licet maior dolor ibi esset. contume-
lia vero ista satis insinuat ad heb. ix. ubi deulcatō voca-
tur. **S**ic eni ibi legit. **V**ritas quis faciens leges moysi.

sine vlla miseratione. duobus aut tribus testibus. moritur
 quanto magis putatis deteriora mereri supplicia. qui filium
 dei osculauerit. **V**bi dicit glo. xpm osculat. qui libere pec-
 cat absq; timore et pnia. et indigne eo precipitat. **I**dem insi-
 nuat nobis **Joh. xiiij.** vbi dicit. Qui manducat panem meu
 leuabit sup me calcaneu suu. calcaneo osculato fit. et vbi
 nos habem? in ps. magnificauit super me supplantatores.
 alia lra habet. ampliat sup me calcaneu suu idest erexit
 pedem vt me oscularet. **A**d detestatoem hui? peccati fa-
 cit q; legit. i. ad cor. xj. Quicunq; manducauerit huc panem
 et biberit calicem dni indigne. reus erit corporis et sanguis
 dni. **V**bi dicit glo. idest re? erit. ac si xpm occideret. **S**i
 quis qui fidem haberet. sciret semel se xpm crucifixisse. ip-
 se vellet nudis pedibus p totu mundu toto tpe vite sue
 penitenciaz agere. q; ergo deberent facere illi. qui tociens
 miseru pctm simile illi pcto. **I**tem dicit ambro. qui in-
 digne xpm sumit. idem est ac si interficiat. talis itez cri-
 stum crucifigit. iuxta illud ad heb. vj. rursum crucifigen-
 tes filium dei. et ostentiu habentes. ipsi qntum in se est.
 xpm itez crucifigunt eum ostentiu habentes idest derisioni
 illudunt eni ei dum simulant se eum adorare. quem in veri-
 tate inuozant. **V**nde pot xpus dicere de eis. q; sup do-
 lorem vulnez suoz ei addiderunt. tales qntum in se est cor-
 pus xpi polluunt. **V**nde malach. j. dicit dñs exercituū ad
 vos o sacerdotes. qui despicietis nomen meu et dixistis. **I**n
 quo despexim? nomen tuu. et subdit. offertis sup altare
 meum panes pollutu. **V**bi dicit glo. panes idest corp? cri-
 sti pollut. qui indign? accedit ad altare et ad mensam do-
 mini. talis sordidus et excōmūicat? corpus cristi osculat?
De excōmūicatōe eius. j. ad cor. vlt. **S**i quis non amat
 dñm nostz ihm cristum sic anathema. **A**d aliud vero pti-
 net. q; dicit quidaz sanct? indigne officiēti. quō labijs il-
 lis oscularis filium virginis qui bus osculat? es labia me-
 retricis. **A**tendere debret talis etiam formam verbor.

qua cristus ammonet euz vt aduertat hoc esse corp⁹ suuz
 q̄ sic drectat. **H**oc inq̄ est corpus meū. sup q̄ os tuū fe
 tiduz apis. qd̄ cū sis fera pessima deuorare p̄sumis. ⁊ ydo
 laticum facis. qz cani vel porco apponis. in cui⁹ faciem ex
 pius. qn̄ in lutū plateaz picis. **A**d p̄mum potest referri
 q̄ legit̄ in ps̄. os pctōris ⁊ os dolosi sup me aptū est. hoc
 vere potest dicere xp̄o. qn̄ indigne oficiens os api t̄ ad su
 sciendū eum. **A**d sedm̄ potest referri q̄ dicit **J**acob gen̄
 xxxvij. **F**era pessima comedit eum. **T**ercio de corpe cristi
 ydolaticum facit. qui ex cupiditate celebrare p̄sumit. cani
 vel porco appomit illud. qui illud assumit cum porcus sit p̄
 luxurias. ymo porco immūdiōz vel canis per detractōnem.
Vnde videtur dicere illud. q̄ dicit golias ad dauid. j. reḡ
 xxij. **V**eni inquit ad me. ⁊ dabo carnes tuas volatilibus
 celi ⁊ bestijs terre. cum ipse sit volatile celi p̄ supbiam. et
 bestia terre p̄ cupiditatem ⁊ auariciam. **A**d duo vero vlti
 ma ptinet q̄ dicit qui daz sanct⁹. sacerdos luxuria inquina
 tus. iuxta filiū virginis ponit ydolum veneris. ⁊ dum san
 ctaz faciem benedicat quasi in faciem eius spūit. ⁊ dūz su
 mit filiū dei. quasi in lutum plateaz picit. cum de sarrae es
 nis dicat̄ deus. venerunt gen. in here. t. pol. ⁊c. de indigne
 oficientib⁹. p̄t̄ amplius dici se⁹ q̄ polluerūt filiū sanctuz
 suū. **A**d magnitudinē etiam otumelie facit hoc. q̄ indig
 ne oficientes deo otumeliam inferūt quasi coraz curia sua
 ogregata. adest enim ibi deus. assunt homines et angeli.
Vn̄ ḡg. **Q**uis fidelium dubium possit h̄re in ipsa imolatōnis
 hora. ad sacerdotis vocem celos apiri. atqz in illo ihu cri
 sti ministerio. angeloz choros adeste. summis ima sociari.
 terrena celestib⁹ iūgi. **A**d magnitudinem etiam otumelie
 facit hoc. q̄ tales inferūt deo otumeliaz in p̄pria domo ei⁹.
Vnde in jē. **Q**uid est q̄ dilectus meus in domo mea facit
 scelera multa. **P**reter p̄dicta sūt q̄tuor que faciūt ad dete
 statōez hui⁹ p̄ccati. **P**rimū est magna inq̄tudo que est
 ibi. venit enim diuina maiestas visitare hoicem in sacramento

altaribus. et hoc cum plenitudine carissimum. Unde eukari-
 stia vocatur sacramentum istud. et miser homo non timet con-
 tumeliam ei inferre quem pro posse suo debuit honorare. Sa-
 tis admirare possumus in hac parte bonitatem diuinam. et puer-
 sitatem humanam. quid est homo ait dauid. quia. eu. au.
 fi. ho. quia. vi. eu. Etiam latrones illis ad quorum mensas come-
 derunt. seruant fidem per annos. indigne vero officium vel
 diuicium in ipsa mensa ad quam cum domino comedit. ei contumeliam
 facit. Unde bene potest dicere de domino illud ecclesiastici. xxix.
 pascat et portabit ingratos. et ad hoc amara audiet. Ad
 magnitudinem ingratitudinis facit hoc. quod in sacramento illo
 mors domini figuratur. Unde. i. ad cor. xi. Quocientesque man-
 ducabitis panes hunc et ca. bi. mortem domini annuntiabitis. ma-
 gna vero ingratitudo est. aliquid ei contumeliam inferre. quae re-
 cordatur mortuum pro suo amore. Secundo facit ad detestatio-
 nem huius peccati. hoc quod indigne conficientes vel diuicium can-
 tes. infeliciores videntur esse ceteris peccatoribus. ipsorum enim
 sumus bonum eis est noxium. et ex ipsa vita moriuntur. et ex ipso
 antitodo incurrit infirmitatem ad mortem. quis locus cura-
 tomi. quoniam quod debuit curare hominem ipsum interficit. Unde in li-
 bro psalmi. sacramentum summe pietatis. sibi in iudicium sumit
 indignum. bene esse non potest male accipi. quod bonum est. Ter-
 cio facit ad detestatioem huius peccati. pena quam dominus accipit
 etiam in peccati de indigne sumentibus corpus christi. Unde. i.
 ad cor. xi. postquam dixit apoc. qui manducat et bibit indig-
 ne. iudicium sibi man. et bi. subdidit. Ideo inter nos multi
 infirmi et imbecilles. et dormiunt multi. Et exponit glo. infir-
 mi febribus. imbecilles longis valitudinibus et infirmitati-
 bus. et dormiunt morte corpori. Legitur etiam in li. pascali. quod
 quicumque indigne diuicium nisi bonitas christi. cuius iudicia omnia
 pendunt gladium suspenderet. et temporalem iudicem ut penitentiam
 remoueret. ab angelis ad hoc positus perimeret. nec mi-
 rum. si enim pro morte christi gens iudeorum destrui debuit. et
 peccatum indigne officientium hinc est peccatum eorum quod crucifixerunt

cristum. sicut prius ostensum est. iustissime possunt tales
 a dño interfici. **V**ltimo faciunt ad detestatōem huius pecca-
 ti diuersa exempla. et de multis pauca ponam. **J**ohānes
 baptista in utero matris sanctificatus. a puericia in heremo
 ouersatus. et inuitatus a dño. timuit tangere vertices dñi
 ipsis angelis reuerendū et tremendū. **V**nde cantat ec-
 clesia de eo. baptista tremuit. et non audet tangere san-
 ctum dei vertices. h̄ clamat eum tremore. sanctifica me sal-
 uator. quō ergo aliquis immūdus non timet sumere totū
 corpus cristi iam glorificatū. **I**tes beata magdalena q̄ tan-
 to feruore dñm diligebat. et tam deuote ei uiuo et mortuo
 seruiebat. non est pmissa tangere pedes dñi. eo q̄ non cre-
 deret filiū equalē esse patri. **I**tes beatus marcus sibi absci-
 dit pollicem. ut reprobo esset sacerdotō. tñ reuerbat do-
 micū corpus officere. **E**t quidam senior inter heremitas
 cum ab illis eligeret in sacerdotē. et ab ep̄o egypti ordi-
 nat⁹ esset ait. ego licet sim sacerdos. in vita tñ mea non cō-
 ficiat. **L**egit etiam. ij. Reg. vj. de oza. q̄ cum bobus recal-
 citantibus archa declinaret. ipse extendit manū suā et te-
 nuit eam. et iratus indignatōne dñs contra ozam. peus-
 sit eum sup temeritate. qui mortu⁹ est ibi. tradunt hebrei
 q̄ ea nocte dormierat cum vxore sua. si oza interfecit⁹ est
 a dño. qz p̄sumpsit tangere archā que erat figura domini
 ei corpis. cum ea nocte iaciūss̄ cum p̄pria vxore. quid me-
 retur ille qui iacuit cum sua concubina. et tñ ipsū v̄z cor-
 pus dñi tenere vel sumere p̄sumit. **I**tes legit. j. Reg. vj
 q̄ bethsamite peussi sunt a dño eo q̄ vidissent archā dñi
 et peussi sunt. lxx. viri et q̄nqz milia pleb. si tot homines per-
 cussi sunt qz artemptauerūt circa archā dñi. q̄ eis erat p̄-
 hibitum se3 videre archā dñi nudā. q̄ merent̄ illi qui at-
 trectant aliquid circa corpus dñi q̄ eis p̄hibitum est. **S**
 sancta maria egyptiaca p̄niam agens in dextro. semel tan-
 tum hoc sac̄mentū accepit a zosima heremita loci illius.
Et licet singulis diebus fuerit lacrimata. tñ tunc ampli⁹

quali vsq; ad effusionem oculoz. Legitur etiam Math. viij. q; centurio dixit dño dicenti sibi. Ego veniam ⁊ cura bo puez tuuz. Dñe non sum dignus vt intres sub tectuz meum. ⁊ luc. v. legit. q; petrus dixit dño. exi a me. quia homo pctōr sum. Legit etiam exo. iij. cum dñs apparuisset in rubo moyli. q; dixit ei dñs. solue calciamentū de pede tuo. locus eniz in quo stas terra sancta est. sic cum dñs adest in sacramento. omne morticinū remouendū est. De peccato eoz qui nunq; curant communicare.

Pest peccatum eoz qui indigne officit vel dñs cant. dicenduz est de duob; peccatis que vident esse annexa huic pctō. scz de pctō eoz qui nunq; curant dñicare. ⁊ de peccato eoz. qui postq; dñm in sacramento altaris sumpserūt. p pctm mortale eum a se expellūt. Ad detestatōem vero pmi peccati. triplex testimoniuz potest adduci. Primū est in veteri lege. nu. ix. vbi sic legit. Homo qui fuerit immūdus sup anima siue in via procul. faciat vase dño mense sedo. Si autē mundus est. ⁊ in itinere non fuit. ⁊ tñ non fecit vase. exterminabitur anima illa de populis suis. Immundus sup aia dicebat ille. qui imundus erat ex tractu mortui. Secūduz testimoniū est in noua lege. Jo. vi. vbi dicit dñs. nisi māducaueritis carnem filij hominis. ⁊ biberitis eius sanguinem. non habebitis vitam in vobis. Tercū testimoniū est ofitūtō ecclesie. q; dicit q; quilibet postq; ad annos discretōnis puenit. saltē semel in anno ofiteat omnia pctā sua. ⁊ suscipiet reuerenter ad mīm in pasca eukaristie sacramentū. nisi forte de cōsilio pprij sacerdotis ob aliq; rōnabile causaz ad tempus ab eius pceptōne duxerit abstinendū. alioqn viuens ab ingressu eccie arceat. ⁊ moriens cristiana careat sepultura. multum autē dolere debz ille. qui non dñicat. saltē semel in anno. Primo debz esse causa doloris. hoc q; dñm multū offendit. Non eniz parz offendit deus. qñ a suis negat ei hospiciū semel in anno. in q; debet hñe otinue hospiciū

227
q̄ autez de? multuz ex hoc offendat̄. potest ostendi ex hoc
q̄ legitur luc. x. de his qui non essent recepturi discipu-
los eius. dico vobis q̄ sodomis in die illa remissus erit. q̄
illi ciuitati que non receperit vos. si t̄m̄ offenditur deus
q̄n̄ discipuli eius non suscipiuntur. q̄ntuz credendus est of-
fendi. q̄n̄ sibi ipsi hospiciū negat̄. a p̄cipue q̄z a suis. **Vn**
de. Jo. j. In p̄pria venit et sui eum non receperūt. Qui do-
mimo hospiciū negant. timere possūt ne dicat̄ eis illud ve-
bum. q̄ legit̄ math. xxv. Discedite a me maledicti in ignem
eternum. qui paratus est dyabolo et angelis eius. et
subdit̄ causa. hospes eram et non collegistis me. timere etiam
possūt. ne accidat eis sicut sodomitis. qui inhospitales
erāt. q̄s ignis et sulphur succendit. **Vn̄n** origen. **Domos**
hospitales ingressi sūt angeli sez domū abraham et loth. do-
mos vero hospitiibus clausis. ignis et sulphur succendit.
Talem vindictam volebant **Jacobus** et **Johannes** sumere
de samaritanis. qui nūcios cristi non susceperunt. vt legitur
luc. ix. **Vnde** dixerūt dño. **Vis** dicamus vt ignis de celo
descendat. et consumat illos. **Secūdo** debēt dolere de indigni-
tate sua. sūt quidaz qui sibi applaudunt dicentes. q̄ me-
luis est corpus cristi non sumere quaz indigne sumere. qui-
bus dicim? q̄ in hoc bene faciūt. q̄ non indigne sumūt. q̄z
non est bonum sumere indigne panem filioz. ymo panem
angeloz. et dare canibus. t̄n̄ dolere debent. q̄z se canes inue-
niūt. qui filij dei esse deberēt. dolere etiaz d̄rent de hoc q̄
vident se esse vasa mortis et ire. et receptacula immūdicie
qui deberēt esse receptacula gracie et vite. **De** hominibz qui
indifferenter sordes p̄ccōz in se recipit. deo vero locū p̄-
parare negligit. potest dici illud verbum q̄ legit̄ in osee.
israhel factus est q̄si vas immūdum in nacionibz. israhel est
cristian? qui p̄ fidem dñi videt. **Verus** xp̄ian? deberet di-
cere illud verbum dauid. **Si** dederō somnū oculis meis et
palpebris meis dormitatōnem. donec inuenias locum dño
supple male michi accidat. **Tercio** potest dolere qui saltez

semel in anno non communicat. quia non facit q̄ precepit
 dominus discipulis suis. cum recessurus erat ab eis. volens
 illud infigi maxime memorie eorum. hoc facite inquit in mea
 memoratōem. hoc quasi insignū sui amoris relinquit do-
 minus eccie sue. et ve illi q̄ non habet memoriale a tanto ami-
 co sibi relicū. Quarto dolere posset talis d̄ dyaboli p̄ntia
 vbi enim est dei absentia. adest dyaboli p̄ntia. Quinto dole-
 re possit q̄ fraudat̄ utilitate que consequit̄ ex aduentu do-
 mini in aliquo hospicio. non enim est aduentus eius absq̄ ma-
 gna utilitate. Unde cum zacharias d̄m in hospicio suo rece-
 pit̄ audiuit a d̄no. hodie salus huic domui facta est. ut le-
 gitur luc. xix. raab etiam saluata est. q̄ suscepit n̄cios d̄ni
 ut legit̄ iosue. vi. Et vidue que elyā suscepit non defecit
 farina. et oleum non est diminutū. ut legit̄. iij. Reg. xvij
 si adeo utile fuit seruos dei in hospicio recepisse. quaz utile
 est credendū esse. ipm d̄m in hospicio recepisse. non mo-
 dica securitas est talem sociū habere. Unde dauid. Si am-
 bulauero in medio umbre mortis non timebo qm̄ tu mecum
 es. et iter. Dominus p̄tector vite mee a quo trepidabo.
 et subdit. Si consistant aduersū me castra. non timebit cor
 meum. De illo vero qui d̄m non suscipit. pot̄ intelligi illud
 q̄ legit̄ eccl̄as. iij. Ne soli. q̄ si ceciderit. non habet suble-
 uantem se. talis cum mensa altaris indignus sit. etiam est
 indignus mensa celesti. et cum d̄no hospiciū negauerit. me-
 rito ianua celestis regni ei clausa erit. ¶ De his qui
 per mortale p̄t̄m deus a se expellunt.

Sequitur de p̄t̄o eorum qui d̄m quez in sacramen-
 to altaris susceperūt. p̄ p̄t̄m mortale a se expel-
 lunt. cuius p̄t̄i magnitudo pot̄ ostendi multiplici-
 ter. Primo p̄ hoc q̄ turpius cicitur. q̄ non admittit̄ ho-
 spes. Si enim p̄t̄m tm̄ est. d̄no negare hospiciū. manife-
 stum est magnū valde esse p̄t̄m. iaz susceptū expellere ab
 hospicio suo. Secūdo potest ostendi magnitudo huius pe-
 ccati. p̄ hoc q̄ talis filius est iude. qui postq̄ ad mensas d̄ni

comederat. eum tradidit hostibus suis. Etiam latrones ti-
 ment contumeliam inferre eis. ad quorum mensas comederunt
De tali potest intelligi illud quod legitur ecclesiastici. vj. est amicus so-
 cius mensae. et non permanes in die necessitatis. tales etiam
 similes sunt iudeis. qui in die qui dicitur dominica in ramis pal-
 marum. christum honorifice susceperunt. et post eum eiecerunt cum
 contumelia magna. Sunt aliqui qui septem septimanis cri-
 sto hospicium parant. postquam vero susceperunt eum. nullam re-
 uerentiam sibi exhibent. immo tot contumelias ei inferunt quod
 eum oportet inde exire. Venturo magnam reuerentiam ex-
 hibent penitenti vero nullam. Unde beatus admirans dicit. quod minus
 penitenti quam venturo debet. quid minus reuerentiae tempus re-
 surrectionis exigit quam passionis. tales etiam ad modum iu-
 deorum barabam latronem. filio dei proponunt. dum filium dei a
 se expellunt. et infernales latrones introducunt. expellunt
 eum qui eos protegebat. et introducunt eum qui eos iugulet
Unde Iohannes. x. fur non vincit nisi furem et mactet et perdat.
 quantum autem displiceat deo tale peccatum. innuit dominus in psalmo.
 ubi dicit. Si inimicus meus male dixisset michi. suscipi. utique
 Tu vero homo vna. dux. m. et no. m. q. si. m. d. c. ci. et sub-
 ditur. Veniat mors super illos. et d. in. ii. Et alibi. Homo
 qui edebat pa. m. mag. s. me. sup. et subdit. Domine re-
 suscita me et re. eis. **De vicio proprietatis in reli-
 giosis. Tredecimum capitulum.**

Sequitur de vicio proprietatis in viris religiosis. Ad
 cuius peccati detestacionem possumus ponere. xij. ex-
 empla. Primum est in genesi. xix. ubi legitur quod vxor
 loth primo se respiciens. versa est in statuam salis. vir religio-
 sus tunc post se respicit. quando diuitias huius mundi quas re-
 liquit occupauit. statua corpus est sine spiritu. Vnde claustra-
 lis tunc statua efficitur. quando solo corpore in claustro ouersatur.
 corde vero immundo. statua similitudinem habet hominis et non est
 homo. Sic talis similitudinem monachi habet. et monachus
 non est. Notabile enim est quod vxor loth versa est

in statuaz talis. qz talis monacl. p exemplo suo condit ali-
os. sibi utilis non est. hoc exemplum reuocat dñs ad me-
moriam luc. xvj. dicens. memores estote vxoris loth. Ad
idem ptinet illud luc. ix. Nemo mittens manuz suā ad ara-
truz rē. Secundū exempluz est in gen. xxxj. vbi legitur
rachel furataz fuisse ydola laban. Laban ddidatō inter p: a-
tur siue candidus. et significat mundū qui habet quēdaz
candorem exterius. Rachel vero viz dtemplatiuū figurat
rachel vero ydola furatur laban. quando claustralis diu ti-
as huius mundi amplectit amore. Notabile vero est in hoc
exemplo. qz iacob tanta pena iudicauit esse puniendum.
qui hoc fecisset. ait eniz. Apud quēcunqz inueneris deos
tuos nocet eozaz fratribus nostris. Notabiliter etiaz diu-
tie quas claustrales illicite possident. ydola vocant. et qz
inutiles sūt eis. sic auz et argentū ydolorū inutilia ydola-
tris. Et qz fidem et spem et amorem. que in solo deo ponere
deberent in pecunia ponūt. Vnde nec veraz fidez nec veraz
spem nec veram caritatē habent. Primum patet ex eo qz ait
aug⁹. Qui veraz fidem habet de deo. non cupit in his mise-
rijs fieri diues. Non enim plus est mūdus qz de⁹. De spe
vero idem potest ostendi. qz dicit aug⁹. qz de deo desperare
est. spem in creaturis posuisse. pprietarijs fiduciaz qz de-
beret habere in deo ponit in nūmo. et dum in diuitijs suis
confidit. fallunt eum diuitie. et ipse corruet in infernum
iuxta illud pū. Qui sfidit in diuitijs corruet. Amorem
etiam qui in solo deo ponendus est. ponūt pprietarij in pe-
cunia. amant eniz pecūiam plusqz deum. qz patet ex hoc qz
cum ipsi non possint simul hēre deum et pecūiam. pecc⁹ eli-
gunt amittere deum qz pecūiaz non hēre. sed illud deus est
vniuersusqz qz pcceteris diligit sicut supius ostensum est.
pecūia igitur pprietarij deus eius est. Vnde ipsa ydolatria
est. Terciuū exemplū est exo. xvj. vbi de⁹ qui puifoz erat
filiorum israhel. noluit qz aliquis eorum de mamma in ma-
ne relinqueret. qz non audierūt euz. sed resuauerūt inde.

et q̄ reseruauerunt oporterit. Quartum exemplū est in
iosue .vij. vbi legit̄ q̄ cum p̄hibiuss̄ dñs . ne quis accipet
sibi de anathemate iericho . achor tamē tulit inde clamos
coccineā . reglā aureā ⁊ ducētos siclos argēti . iericho qd̄
interp̄tat luna significat mōm istū . q̄ mutabil̄ est ad modū
lune . q̄ anatha debz eē viris claustralibz . S3 aliq̄ sūt q̄ ana
tha istud cū achor furat̄ . dū peccāz sibi p̄hibitā h̄re w
lūt . In illis vero tribz q̄ furat̄ est achor . tres spēs p̄pe
tatis figurant̄ . In reglā aurea intelligit̄ p̄petas interior
sez p̄petas sensus ⁊ volūtatis . In auro aut̄ p̄t̄ splēdorez
sapia solz intelligi . reglā vero q̄ a regēdo d̄z . bñ p̄inet ad
volūtatez . q̄ h3 regimē ⁊ impum in homie . In pallio vero
coccineo intelligit̄ ouersatio exterior habens peccatum .
In cocco emz peccatū intelligit̄ sic ⁊ in p̄ncipio ysaiē .
vbi dicit̄ . si fuerint peccata vestra vt coccinū quasi mix de
albabunt̄ . Palliū coccineū furat̄ claustralis . quando aliq̄
qui d̄ retinet de exteriori ouersatōne seculari . vel in habi
tu vel in tonsura . vel in aliquo tali . Notabiliter aut̄ dicit̄
ibi palliū valde bonū . multis enim claustralibz videt̄ valz
de bona ouersatō secularis . hoc est pallium illud de quo le
gitur in canticis . tulerunt pallium meū custodes muroz .
Quinqz autem notabilia sunt in isto exemplo . Primū est
hoc q̄ dom̄n̄ dixit filiis israhel . Non ero inquit vltra w
biscum . donec conteratis eum qui huius sceleris reus est .
In quo innūtur . quod dom̄nus contra totam vnam ab
batiam iratus est . quandoqz p̄pter vnum p̄prietariū quez
tollerant . Vnde om̄es qui sunt in aliqua tali religione de
berent p̄sequi illū quez sciūt p̄prietariū esse . Sedm̄ vero
vbi legit̄ . anathema in medio tui israhel est . non pot̄is sta
re corā hostibz tuis . donec delect̄ ex te q̄ stammat̄ est h
scelere . in quo verbo innūit̄ q̄ p̄pter illud p̄t̄m p̄t̄tez ha
bre dyabol̄ p̄cipitandi claustrales in ml̄ta alia p̄t̄ā . Ter
ciū notabile est . q̄ ea q̄ achor furat̄ est non p̄fuerit illi .
nullum lucr̄ inde habuit . nisi peccatum ⁊ penam peccati .

o

169 669

in terra ea abscedit. et cum moriturus erat ea manifestavit
 Sic proprietarii sepe aliud lucrum non habent de pecunia sua.
 nisi quod custodes sunt dum vivunt. et in morte manifestant eam.
 Quartum notabile etiam est. quod legitur ioseph dixisse ibi. quia
 turbasti nos. exturbet te dominus in die hac. In quo innuitur
 quod propter turbationem proprietarii non debet dimitti quoniam ei
 proprium auferat. Quintus notabile est quod subditur. Lapidatus
 in quo eum omnis israel. et cuncta que illius erant. igne consumpta sunt.
 In igne intelligitur magnus zelus quem debent
 habere claustrales contra illud vitium. In lapidibus vero in-
 telliguntur increpationes. quibus lapidandus est proprietarius.
 Quintum exemplum est de iuda. qui in congregatione domini
 in loculos habuit. qui figuram tenet proprietariorum. No-
 tabile vero est in isto exemplo. quod amor lucris occasio fuit in
 de tot et tantorum malorum. et tamen parvam vel nullam utili-
 tatem inde habuit. penitentia enim ductus retulit triginta
 argenteos. nunquam comedit vel bibit inde. Sic proprietarii
 multa mala committunt. ut pecuniam habeant. et quandoque
 nullam utilitatem inde consequuntur. Sextum exemplum
 est. i. Regum. xv. ubi legitur quod dominus prohibuit saul. ne
 ex rebus amalech aliquid concupisceret. et non obediit
 saul. pro merito reservata sunt meliora de ovibus et armentis. et
 adeo offensus est dominus. ut hac de causa regnum abstu-
 lerit sauli. Septimum exemplum est. ii. Machab. xij. ubi le-
 gitur quod iudas machabeus venit quadam die. ut tolleret corpora
 quorundam de suis. qui prostrati fuerant in bellos. volens ponere ea
 in sepulchris patrum. et invenit sub tunicis interfectorum de
 denariis ydolorum. a quibus lex prohibet iudeos et omnibus manifestum
 factum est ob hanc causam corruisse eos. Si enim in talibus qui
 professione non promiserant. deus morte puniit hoc. quod ac-
 cepant denarios sibi a lege prohibitos contra poenam dignum est
 puniri peccatum tale in viris perfectis. Octavum exemplum est in ana-
 nia et saphira uxore eius qui fuerunt primi proprietarii in nouo testa-
 mento. qui propter peccatum istud morte subita interfecti sunt.

ut legitur act. vlti. **N**onum exemplum est in vitis patrum
 de quodam ortulano. qui omnia dabat in elemosinas que de
 suo labore acquirerebat. propter tenuem victum. tandem sugges-
 sum est ei inspiratione spiritus maligni. ut colligeret aliquas
 pecuniam. quod cum senex esset vel egrotaret posset expendere
 et fecit sic. contingit autem eum infirmari in pede. et expendit
 quicquid habebat in medicos. et curari non potuit. **E**t tan-
 dem vnus de expertis medicis dixit eum non posse curari. ni-
 si per pedis abscissionem. **E**t cum die sequenti medicus allatu-
 rus esset instrumenta ad pedem abscindendum nocte prece-
 dente ortulanus ille penituit et numeris collectis. et quod non dede-
 rat pauperibus. **E**t astidit ei statim angelus domini dicens.
Vbi sunt numeri tui quos collegasti. et ubi est spes quam tra-
 disti. qui cum peniteret et misericordiam pretereret. angelus
 domini tetigit pedem eius et sanatus est. **I**n mane vero medicus
 veniens. inuenit ortulanum in agro sanatum atque operantem et
 glorificauit deum. **D**ecimum exemplum est de quodam fra-
 tre. qui renuncians seculo et sua dans pauperibus. venit ad
 abbatem anthonium. quedam tamen sibi retinuit. quod eum operisset
 anthonium dixit. **S**i vis monachus esse vade compe tibi car-
 nes. et impone corpi tuo nudo et veni sic ad me. quod eum hoc fe-
 cisset. tamen canes quam aues corpi sui propter carnem rapiendas.
 dentibus et unguibus dilacerauerunt. et sic dilaceratus venit ad
 anthonium. cui anthonium. quicumque renunciauerit seculo et vult
 adhuc habere pecuniam. sic a demonibus lacerat. **V**ndecimus ex-
 emplum est de quodam fratre qui reseruauit sibi duos aureos. et
 eum infirmitate penitentia ductus manifestasse huius gregorio. tum
 gregorius noluit peccare ei. quoniam et infirmum et mortuum penitentem. **S**tra-
 xit enim ei in infirmitate visitationem fratrum. et post mortem voluit
 eum multis diebus carere christiana sepultura. exemplo suo docens
 platos ecclesie. quoniam tunc zelum debeant habere contra peccatum istud. **D**uo-
 decimum exemplum est in vitis patrum. de quodam qui erat heremita in
 egipto. cui dyabolus ostendit magnam thaurum sub terra qui fuerat
 pharaonis. cui ipse respondit. pecunia tua tecum sit in perditionem.

231
in hoc q̄ dyabolus thesaur̄ illum ostendebat heremite. Satis apparet q̄ntuz dyabolo placeat viros p̄fectos h̄re diuitias. ⁊ per consequens q̄ntum deo displiceat.

De stulticijs quibus laborant pprietarij.

Secundo possunt valere ad detestatiōem huius peccati. xij. stulticie quibus ostendit laborare pprietarij.

Primum est. q̄ ipse est valde fatuus mercator. Similis enim est homini negotiatori. querenti bonas margaritas. Inuenta autem vna preciosa margarita. vendit omnia que habet ⁊ emit eas. deinde margaritas illas oculcat ⁊ p̄ nichilo dat. margarita ista deus est. p̄ q̄ claustralis mundum dedit totum ⁊ etiam qui seipsum p̄ nichilo dat cum p̄ aliquid re temporalis deum amittit. Ad cumulū etiā stulticie accidit q̄ eandem margaritam quotidie non cessat emere. sed ieiunijs vigilijs ⁊ orationibus. tamen in tali statu nullo precio possit eas emere. Secunda stulticia est q̄ cum dominus eripuerit eum de naufragio huius seculi ⁊ qui collocauerit eum loco tuto sed in nauis religionis. ipse furtiue aliquid de mari in nauis ponit in quo ipse se submergit. Unde accidit ei sicut barbari dixerunt accidisse paulo actu. xxviii. cum euasisset de naufragio. ⁊ aduersus viperam in manu eius. utique homicida est homo hic. dixerunt ipsi. qui cum euaserit de mari. vlcio non sinit eum viuere. Tercia stulticia est. quod cum ipse iam mortuus sit. tamen timet fame mori. ⁊ cum solam vitam eternam deberet querere. mortuus enim sola vita eterna queritur. ipse tamen a deo cupidus est. vt cupiditate acquirendi fur efficiatur. Similis monstro est auaricia sicut Seneca dicit. quid dicendum est de auaricia mortui. Religiosi dicuntur mundo mortui. De morte ista legitur ad colossios. iii. Mortui estis. ⁊ vita vestra abscondita est cum christo in deo. De morte etiam ista legitur in vitis patrum. q̄ cum quidam senator reliquisset abbatem arsenio magnam hereditatem ⁊ delatum fuisse ad eum testamentum ipse ait. Ego prius mortuus sum q̄ ille. Ipse autem modo mortuus est. quomodo me fecit heredem ⁊ remisit testamentum nichil accipiens.

Quarta stulticia qd ipse in loco saluationis facit sibi lo-
 cuz pditōnis. **Vnde** quodaz speciali modo pōt dici filius
 pditōnis sicut iudas. **Vnde** dñs. Nemo ex vobis perijt
 nisi filius pditōnis. bene fuit iudas filius pditōnis. qui
 cuz saluatore ⁊ societate in qua soli saluandi erāt solus se
 pdidit. **Quinta** stulticia est. qd videt habere magnaz volun-
 tate qd furet. ⁊ p dñs qd sudjendat qui vendidit sua. ⁊ de-
 dit paupibz vt in monasterio furaret aliena. **Sexta** stul-
 ticia est qd ipse locum illuz quem declinat homies scelerati-
 ne scelera sua ibi omittant. ipse intrat vt ibi malam vitam
 ducat. ⁊ qui cauebat sibi a furto in seculo. non timet fura-
 ri in loco sancto. de quo videt admirari dñs in jeremia di-
 cens. **Quid** est quod dilectus me? facit in domo mea sce-
 lera multa. **Septima** stulticia est. qd cum domino ab eo re-
 mouerit iram suam. ipse tamen conatur ad hoc qd habeat ali-
 quid de ipsa. ira domini effusa est super abundantiam diui-
 tiarum. **Vnde** legitur apoc. xvi. qd angelus effudit pbi-
 alam suam in illud flumen magnum eufratem. a qua ira li-
 beratur qui mundo renūciat. **Sed** pprietas de ira ista
 vult habere. dum diuitias vult possidere. **Vnde** **Jacobus**
 vltimo dicit de diuitibus. thesaurizastis vobis iram in no-
 issimis diebus. ibi dicit glosa. nescit miser thesaurum ire
 cum thesauro pecunie pariter cumulari. **Octava** stulticia
 est. qd ipse aliena colligit. et propria negligit. de his que
 propria esse non possunt vult facere sibi proprium. et in-
 sto dei iudicio amittit omne pprium. aliena sunt nobis tem-
 poralia ista sicut onus est pus. qz sicut ambro. non sūt ho-
 mis bona. q ferre secuz non valz nec pnt esse ppria cū sint
 sepabilia. q diuz ppriari colligit ⁊ sibi a ppriare qrit ip-
 se omne pprium amittit. **Primo** amittit pprium dei qd pprium est
 miseri ⁊ peere. qz iuxta vrbuz beī bñ. mōacho hñti pprium
 negabit dñs suū pprium. nec est pua amissio ista homi pctō-
 ri. **Secundo** amittit seipm qz sic coiter dicit ⁊ vix est monach⁹
 hñs de pprio obulus non valz obulus. **Tercio** amittit bona

interiora. que proprie pnt dici nra sicut ostensus est prius.
 Quarto amittit bona eterna. que proprie possunt dici nostra.
 qz non possunt homini auferri. Nona stulticia est qd ipa sua
 facit preciosa seipo. cuz em se deo dedit sua tñ dare non
 vult. cum tñ se dando de iure sua dedit. Vnde non debet
 se excusare p ignoranz. ius em naturale videt dictare ei
 qd cum seipm a se alienauerit nichil proprium habere possit.
 proprietari? qd plus est p eo qd min? est amittit. cuz em se
 ipm deo dedit. non est ista oblatio deo accepta. p illa mo
 dica peiua qd retinet ex quo se deo dedit. ipe deberet pui
 dentiaz sui ei relinquere. Decima stulticia est. qd ipe de sca
 la celi facit scalam inferni. ymo cum iaz multos gradus in
 scala celi ascenderit. ipse vult precipitare se et quasi saltare
 in infernu. Scala celi est crux religionis. de qua scala legi
 tur gen. xxviii. qd iacob vidit in somnis scalaz stantem sup
 terraz. ⁊ cacumen eius tangens celus. Vndecima stulticia
 est. qd ipse de porta celi facit sibi portam inferni. porta celi
 religio est. Vnde gen. xxviii. non est hic aliud nisi domus
 dei ⁊ porta celi. Duodecima stulticia est. qd ipe laqueu eu
 piditatis. in quo tot homines ad infernale patibulu trahuntur.
 qui iaz dicitur erat repat. ⁊ mola asinaria a collo suo
 amotas iter sibi alligat. huius laquei figura fuit laqueus qd
 iudas se suspendit. idem em qd ad tram in iuda accidit. qui
 dum sitiuit lucrū puenit ad laqueus. ⁊ suspensus crepuit
 mediis. ⁊ effusa sunt viscera eius. spūaliē accidit in appetitio
 amor em peiue laqueus est. qd occasionalit suspendet in inferno.
 euiscerat quodaz mō dicitur picit interiora bona. ⁊ dū
 p terrenoz sollicitudinē cor eius qst exit ab eo. iuxta illud
 eccl. x. picit em in vita intima sua. ¶ Tercio pot valere
 ad deestatoez huius peti multiplex pūstas. qd facit petm
 h in ecclia dei. Prima pūstas est. qz illa pte ecclie qd deberet
 esse proximior celo. facit hoc peccatum adherere terre. il
 luz etiaz qd deberet esse stella fixa in firmamento celi. ⁊ lucere
 homibo bono exemplo. facit h petm fixus in limo pfundi.

astra celi viri claustrales sunt. Unde Job. xxxviii. euz me
 laudarēt simul astra matutina. ⁊ iubilarent omēs filij dei.
 hee stelle cadunt de celo in terram p pētīm pprietatis. vt
 videat esse impletum illud apoc. vi. stelle celi ceciderunt
 sup terras. Hoc peccatum etiaz facit. vt in celo ecclesie q
 est religio. in quo deberent esse angeli dei sunt talpe. ymo
 etiaz dyaboli. dyabolus est qui malus est inter bonos. Jo.
 vi. Ego vs elegi ⁊ vnus ex vobis dyabolus est. Hoc eti
 am peccatū facit illos qui aues deberent esse. circa terrena
 ista retere. vnde etiam immūdi sunt iuxta illud deuē. xiiij
 Omne quod reptat ⁊ pinnulas habet immūduz erit. pp
 etarij in claustris sunt velud vsptiliones inter aues. ⁊ sic
 vsptiliones in ecclīs habitant sic ⁊ clerici. non tñ ad idē.
 Clerici emz ibi sunt ad deū gloriificandū. h vsptiliones sūt
 ibi ad oleū bibenduz. Sic pprietarij licz sint euz eis q deuz
 gloriificāt. ipi tñ deuz sua mala blasphemāt vita. in illis im
 plet q legit Job. j. q euz assisterent filij dei coraz dño. af
 fuit mē eos etiā sathan. pprietarij mē bonos claustrales
 est velud sathan inter filios dei.

De multiplici malo quod est in pprietario

Quarto pōt valere ad detestatoez huius pēti si ma
 la colligantur simul q sunt in pprietario. Notandū
 ergo est q pprietarij fur est. Unde dñs. pprietā
 rij plēa iudicio scripture est velud spelūca latronū. ⁊ d me
 ra iusticia possz eos dñs oēs inficere subitanea morte. sic
 anamā ⁊ saphirā infecit. Vel possz ignē mittere de celo q
 oēs oburet. Nec solū fur est h etiaz sacrilegus qz furtū su
 uz sepe in loco sacro omittit. et qz res paupibz osecras fu
 rat. Sed m jero. ps sacrilegij est res paupz non dare
 paupibz. eadez rōne res paupz furari sibi saclegiū erit.
 Est etiā pprietarij pditor ⁊ in deū ⁊ in pxi in deū qz eū pe
 cādo impugē. cū expēsis eiꝝ viuat. in pxi qz frēs suos de
 fraudat vobis ill q sibi appropriat. Quarto pprietarij vici.
 tēsgressor ē. volūtariā ei paupertatē vult q mō a se expellit

est etiam apostata. si enim apostata iudicatur qui habitus
deponit. cum paupertas voluntaria magis sit de substantia
religionis quam habitus. propriarius potius iudicandus erit apo-
stata qui voluntarias paupertatem a se expellit. Iudicio etiam
am scripture homicida est. quia ea inutiliter custodit quam pau-
peres deberent esse. et que pauperes deberent comedere. **N**um
ecce. xxiii. panis egentium vita pauperum est. qui defraudat
illum homo sanguinis est. Est etiam propriarius ydolatra ut
ostensus est prius. et est ypocrita. sub habitu enim claustrali
animum gerit seculare. extra videtur esse aureus. intus autem
luteus est. est etiam mendax spiritui sancto. **N**um act. vi. dixit
petrus ananie. cur temptauit sathanas cor tuum mentiri te
spiritui sancto. et subdit. non es mentitus hominibus sed deo. alia li-
tera habes. cur impleuit sathanas cor tuum. plenus enim fuit
prius propriarius sathana. De iure etiam naturali videtur esse
se excusum. cuius enim ipse bona sua alijs non coicet. ipse
indignus est coicare bonis aliorum. est etiam maledictus iudi-
cio scripture iuxta illud iohanne. vi. maledictus vir coram deo
qui reedificauerit iericho. frequenter enim indigne officit vel
coicet propriarius. et quantum potest sit satis ostensum est prius.
In spiritui sancto peccat in patrem. peccat in filium. peccat
in spiritum sanctum. **I**n patrem peccat dum de sua potentia dubitare
videtur. dum enim timet mori fame. si ea que uiuit deo
seruauerit. videtur factum dicere illud. nunquid et panes po-
terit nobis dare aut parare mensas in deserto. **I**n filium pec-
cat. dum sapientiam eius deridet. iuxta illud psalmi. stultus de-
ridet disciplinam patris sui. sapientia christi fuit. paupertatem diuitijs
proponere et molestias delicijs. **N**um ad hebr. xii. legitur de ipso
quod proposito sibi gaudio sustinuit crucem. **S**uper que locum di-
cit augustinus. omnia terrena bona contempsit homo christus. ut contem-
nenda monstraret. omnia mala eterna sustinuit que sustinenda precipi-
ebat. ut nec in illis quereret felicitas nec in istis timeret in-
felicitas. **E**t istam sapientiam deridet propriarius. **I**n spiritum sanctum
peccat. quia de bonitate dei male sentit dum credit quod si uiuerit deo.

ad eius voluntatem ipse debeat pmittere eum mori fame.
aliter etiam peccat cont̄ sp̄sanctū. qz facit contra caritatez
que sp̄sanctus est. et qz mentis sp̄sancto sicut ostensus
est p̄us. Ad vltimū notandus est. qz religio maxime debe-
ret psequi viciū istud. Primo qz detrahīt fundamētuz re-
ligionis qd̄ est paupertas. hoc fundamētum posuit filius dei
qñ doctrinaz a paupertate inchoauit dicens math. v. **Bea-**
ti paupes etc. m̄rem etiam religionis iugulat et suffocat.
que similiter est paupertas. Etiam pacem aufert. que totū
bonū est religiosoz. Vnde sup̄ illud. pax sup̄ israhel. dicit
glo. Vno verbo omne bonum dixit. Seneca. Quie tissime
viuerēt. si hęc duo p̄noia homies tollerent. meuz et tuū.
De auaricia scientie.

Decimumquartū capitulū.

Ultimo loco inter species auaricie que p̄tinent ad
ministros ecclesie dei. dicendum est de auaricia sci-
entie. que videtur deterior esse qm̄ auaricia pecu-
nie. Duodecim vero sunt per que potest ostendi. qz valde
detestabilis sit auaricia ista. Primū est hoc qz scriptura in
multis locis mōnet. vt coicemus scientiam nostram alijs.
p̄u. v. sic legit̄. deriuentur fontes tui foras. et in plateis
aquas tuas diuide. eccl̄astes. xj. mane semina semen tuū. et
in vesp̄e non cesset manus tua. et eccl̄. xxix. qz habes in manu
ciba ceteros. in manu h̄z homo q̄ opere implet. vel q̄ h̄z ad
manū vel in p̄mptu. talis enī multo amplius p̄ficeret in do-
cēdo q̄ bñ sciret ea q̄ doceret. et q̄ ea ope implet. Sedm̄
est qz etiam natura et consuetudo idem suadet nobis. qz sol et
alia corpora lumiosa lumē suuz omibz coicant. q̄ntuz virtus
eoz se extēdit. nisi aliq̄ re inēposita phibent. consuetudo
etiam h̄z. vt homies adinuicē lumen coicent. Inauditū est
lumē exhiberi venale. et miser valde reputaret̄. q̄ lumē can-
dele sue candelis alioz nollet coicare. cui filis est ille. qui
lumen sapientie non vult alijs coicare. Tertius est qz ille
qui sciētiā habz pot̄ esse largus de ea absqz suo detrimēto.
q̄ diuitias terrenas h̄z. non est miser si largus non est de eis

quia eas largiri non potest nisi eas desinat possidere. **U**nde
 de boeci? in li. 5. so. **D**angustas inopelq; diuitias quas nec
 habere totas pluribus licet. et ad quemlibz sine ceteroz
 paupate non veniunt. in hoc habet p̄minentiaz sp̄uales di
 uitie. q; in largitate non minuuntur cum corpalia vel minu
 ant vel oino desinant haberi. hoc etiaz vnū est in quo attē
 ditur similitudo sp̄us nostri ad deū. qz sic ille bona sua largit̄
 absq; pditōne vel detrimento. est etiaz quoddaz bonū sp̄
 ale sez summū bonum. q; p̄t simul totū a multis haberi. et
 q̄nto plus habet̄ tanto ab eis melius habet̄. **Q**uartuz est
 hoc. q; dum scientia dat̄. non solum non amittit̄ ymo etiā
 auget̄ radicitur et meliorat̄. **U**nde sapiens. **S**cientia di
 stributa recipit incrementū. et auaz de dignat̄ possesores
 nisi publice elabatur. et auḡ. in li. de doctrina cristiana.
Om̄is res que dando non deficit. dum habet̄ et non datur
 nundum habet̄ quomodo habenda est. **Q**uintuz est hoc q;
 elemosina d̄ ip̄a facta valde p̄ciosa est. valde necessaria deo
 et pximo. **U**nde sicut valde miser reputat̄ d̄ esset ille. qui
 in tempore in quo est magna caristia et fames. haberet the
 sauz qui diminiū non posset. s; ex largione semp cresceret
 si paupes pmitteret mori fame et eis non subueniret. sic
 valde miser est qui de scientia sua auar̄ est. **Q**uaz p̄ciosum
 donū sit scientia vel verbū diuinū. inuic̄ zach. vlc. vbi di
 citur. q; est bonum eius. et quid est pulerū eius. nisi fr̄mē
 tum electoz et vimū germinans virgines. **F**rumentuz ele
 ctoz dicit̄ frumentū verbi diuini. q; electi ad regnū eter
 num vescunt̄. **U**nde quasi cibus regi? est. frumento mate
 rialius amplius vescunt̄ reprobi q; electi. frumentū autē voc̄
 eat̄ illa pars scripture. que ppter sui difficultatē fractōe
 indiget. **V**imū autē germinans virgines dicit̄ verbū diuī
 num. q; virginales et castas generat affectōes. **E**t dicit̄
 hoc ad differētiaz vimū materialis. q; luxuriosas reddit mē
 tes. **U**nde p̄. xx. **L**uxuriosa res est vimū. quam vtilis sit
 elemosina ista pxio. insinuat̄ sen. dicens. non min? p̄u est

docere animaz scientiaz. quam corpi dare escas. Et aug⁹.
Non est magnum pascere ventres morituros. sed magnū
 est pascere aias in eternū victuras. Et g⁹o⁹. maius mira-
 culum est verbo solatōnis pctōrem ouertere. qm̄ carnez
 mortuaz suscitare. deo etiaz honorificū est. Vnde thob. xij.
 opa dei reuelare honorificū est. Sextus est. q̄ ille qui lar-
 gus est de scientia bene dicit^r ab homib⁹. Vnde in ecclīastico.
 Splendidū in panib⁹ benedicet labia iustoz. ⁊ in fu-
 turo benedicet a deo. cum dicit^r ei. Euge huc bone ⁊ fide-
 lis ⁊c. math. xxv. Septimū est hoc. q̄ scientia q̄ est in ho-
 mine auaro est quasi pdita. Vnde in ecclīastico. Sapientia
 abscondita ⁊ thesaur⁹ inuisus. q̄ utilitas in vtrisq⁹. ⁊ jero.
 Bona abscondita in ore clauso. q̄ si appōnes eplaz circū
 polite sepulcro. Itē in ecclīastico. melior est q̄ abscondit stul-
 ticiam suaz. q̄ qui abscondit sapiam suam. Vnde bene dicit^r
 tur sapientiaz melius esse pditaz in auaro q̄ pecūiam. q̄ a
 pecūiaz potest auar⁹ in morte paupib⁹ erogare qd̄ de scia
 tūc fieri non pōt. Octauū est h⁹. q̄ non solū inutilis est sci-
 entia in homine auaro. ymo etiaz noxia est ei. scaturit enīz
 vermib⁹. sicut legit^r exo. xvj. vnus vermis pcedens ex sci-
 entia est supbia. Vnde apostolus Scientia inflat. ali⁹ est
 inuidia. aliis indignatō. vnde ecclīastico. j. in multa sapiē-
 tia mlta indignatō. ⁊ qui addit scientiā addit ⁊ dolorē.
Nonū est. q̄ ad lram̄ interdū auarus amittit in pnti scien-
 tiaz suam. Vnde math. xxv. Dñi habenti dabit^r ⁊ abunda-
 bit. ⁊ ei qui non habz ⁊ q̄ videt^r habere auferet^r ab eo. sup
 quē locū dicit glo. habenti studiū verbi erogandi. dabit^r
 gracia sup grām. ⁊ alia glo. multi naturaliter sapientes et
 accuti. si sunt desides perdūt bonum. ⁊ in eodem caplo iu-
 bet domin⁹ tallentuz tolli ⁊ dari ei qui habet. x. talenta.
Decimum est q̄ talis odibilis est hominib⁹. Vnde pū. xi.
 Qui abscondit frumēta in tpe neccitatis. maledicet^r in po-
 pulis. benedictō autē sup caput vendenciū. Vndecimū est
 q̄ iniuriosus est pximo. Vñ bñ. rez pfecto pximi retines

si domus scientie et eloquentie adornatus verbum bonum quod
 posset prodesse multis. inutili ymo damnabili silentio ligas.
 certe maledictus qui frumenta abscondit in populis. **Quod** est
 quod ipse est valde damnosus deo. quia sicut dicit beatus bernardus.
 modica sementis detractio non modica est messis detrimen-
 tum. **Vnde** sicut agricolis facit maius damnum ille qui fura-
 tur semen eorum quam si aliam rem furaretur. quia non solum aufert
 eis semen. sed etiam et fructum. qui debuit exire a semine. sic
 multum damnum facit deum. qui semen divini verbi quod semina-
 re debuit inutiliter abscondit. **¶** Et nota quod illi qui of-
 ficio predicacionis idonei esse possunt. et tamen sibi solum vivere
 eligunt. licet ex bona intentione faciant et timore dei. sed ut
 cum puriori conscientia deo vivant. multum timendum videtur
 esse eo quod ille servus qui pecuniam sibi commissam abscondit in
 sudario. wearus est a domino servus nequam. **In** sudario puri-
 tas conscientie intelligitur. **In** sudario ergo talentum abscon-
 dit. qui amore puritatis conscientie officium predicacionis de-
 serit. et dicit glossa super illum locum. in sudario pecuniam reponit.
 qui ad predicandum idoneus officium predicacionis susci-
 pere renuit. vel susceptus non bene gerit. **Ad** idem pertinet
 quod dicit glossa. **Qui** scientia et virtute predicari secessus specula-
 tionis appetunt. tot animarum rei sunt quod animabus in publi-
 cum prodeundo prodesse poterunt. tales ut quidam dixit ligant
 sibi pedes et manus. ne deus possit ex eis se iuvare. **Vnde**
 timere possunt illud mathei. xxij. Ligatis manibus et pedibus.
 mitteite eum in tenebras exteriores. et mathei. xxv. **In**uti-
 lem servum in tenebras exteriores eicite. **In**gratitudinem enim
 inutilis sustinebit. ut legitur pro. xxiiij. ista tamen de illo intelli-
 genda non sunt. quod tante infirmitatis est. quod non videt salutem
 suam in mundo. ad quod videtur pertinere illud. quod dicit
 dominus. **Quid** prodest homini. si totum mundum luere-
 tur. et detrimentum sui faciat. mathei. viij.

De peccato lusoꝝ. Decimumquintum capitulum.

Ultimo loco inter species auaricie. dicemus de peccato lufor. qz frequenter in luforibus est peccatum cupiditatis vel auaricie. Et primo ponemus ea que pnt facere ad detestacionem huius peccati. deinde aliquid tangemus de his qui miscent se luforibus. et de his qui locant eis necessaria ad ludum. et de his qui pmittunt eos ludere in domibus suis. Quinque vero sunt que possunt facere ad detestacionem huius peccati. Primo potest facere ad hoc. multitudo et magnitudo peccatorum que in ludo accidunt. Possunt vero ibi accidere. xvi. peccata. Primum est cupiditas. que est radix omnium malorum. nec est ibi quecumque cupiditas sed rapina. vult enim spoliare proximum suum rebus propriis. Secundum peccatum est perdicio. vult enim spoliare illum cum quo comedit et bibit. Tertium est immisericordia. vellet enim spoliare ipsum si possit omnia et bracia. et non faceret unquam de latronibus illius qui spoliant peregrinos in nemoribus. Quartum peccatum est usura valde magna. scilicet. xi. pro. xii. non in anno vel in mense sed in eadem die. Quintum peccatum est afflictio dei patris. scilicet quem ibi crucifigit ille qui amittit. blasphemando et dilamando eum. Sextum peccatum est contempitio ecclesie cuius preceptum contempnit. ad ista duo peccata vlcima potest referri illud que legitur psalmi. xix. Qui affligit preteritum et fugit matrem ignominiosus erit et infelix. ignomina ista vel infelicitas satis manifeste videtur in luforibus. contra lufores in canonicis apostolorum sic habetur. episcopus aut presbiter aut diaconus. alee aut ebrietati desinens. aut desinat aut certe damnetur. subdiaconus aut lector aut cantor filia faciens. aut desinat aut coione puetur. similiter et laicus. Septimum peccatum est scandalum proximi. corumpuntur autem multi qui ad ludum in spiciendum veniunt. Octavum est amissio bonorum. que deberet facere lufor tpe illo. Nonum est peccatum puritatis. sepe enim iurat lufor dicens se lucratum fuisse. cum in veritate perdidit. Decimum peccatum est fraudis. sepe enim unquam defraudat alium ibi. Undecimum est peccatum ire. Duodecimum peccatum

est ominationis. **T**redecimuz peccatuz est verberis. **D**ecimuz
 miquaruz peccatuz est fractio solēnitatū. in p̄cipuis enim
 solēnitatibz p̄cipue omittūt lufozes peccatū suum. non at-
 tendētes q̄ legit̄ nūi. xv. de illo qui collegerat ligna in sab-
 bato. moriat̄ homo ille ait dñs. lapidibz obzuat euz omis
 turba. ostat q̄ peius est cum blasphemijs ⁊ p̄iurijs ludere
 q̄ in sabbato ligna colligere. **D**ecimumq̄ntum est homici-
 diū. interdum eniz vnus lufoz p̄ obolo interficit aliū. **D**es-
 cimūsexum est ydolatria. lufoz eniz ludum deuz suū facit.
 dum ludum deo in amore suo p̄ponit. hoc eniz ab homie co-
 litur q̄ p̄ceteris diligit vt dicit glo. sup illud apli. quoz
 deus venter est. **P**rima ip̄e subicit se iurisdictioni taxilloz
 vt q̄ illi dicunt ip̄se faciat. **E**t sicuti deus dedit. xxj. litte-
 ram cultozibz suis. qui bz tota scriptura est scripta. p̄ q̄m
 voluntas dei fidelibz indicat̄. sic taxillus habz. xxj. pun-
 cta quibz lufoz cognoscit voluntatē dei sui. dyabolus eniz
 quasi simia est dñi. **S**. potest accidere in ludo transgressio
 oim mandatoz decalogi. **P**rimū enim mandatum est.
 non habebis deos alienos coram me. **S**ecundū mandatu
 transgredit̄. quando inutiliter vel false iurat. **S**ecunduz
 eniz mandatū est non assumes nomē dei tui inuanū. nomē
 dei sui inuanū assumit. qui p̄ nomen dei iurat p̄ falso vel p̄
 nichilo. **T**erciuū mandatum est. memento vt diem sabbati
 sanctifices. q̄ mandatū lufoz transgredit̄. de diebz solen-
 nibz in ludo deuz blasphemat. quō autez transgressio alioz
 mādatoz ibi accidat de facili pōt videri excepto hęc. non
 mechaberis. sed in veritate illud mandatu spūaliter lufoz
 transgreditur dum deum negat. **I**nfelicitas eniz spūalis
 fornicatō est sedm iudiciū scripture. **S**ecundo pōt facere
 ad detestatonem huius peccati. multiplex malum q̄ ex ludo
 sequit̄. **S**equit̄ eniz inde ira parentū ipsius lufozis. si ip-
 se est filiūfamilias. **S**i vero est paterfamilias sequit̄ inde
 ira vxoris ⁊ tocuis familie. ⁊ interdus etiaz verbera rema-
 nent etiaz q̄qz odia inter lufozes. **S**equitur eniz ⁊ q̄qz

292
exhereditatio ⁊ filiarū p̄stitutio. Sequitur etiam interdū
Furem. qui em̄ calefact⁹ est de ludo. furaret etiam super
altare si possit. Furtū vero sequit̄ suspendium quōq; Tercio
faciūt ad detestatiōem hui⁹ peccati. xij. stulticie que p̄nt
assigri in luszorib⁹. Prima stulticia est q̄ luszor vilissime ser
uituti se subicit. dum taxillum dñm suuz ostendit. ad hoc
āstringens se vt faciat q̄ ip̄e iusserit. Si videas ait sene
ca murem velle dñari alij muri nunq̄ risuz teneas. q̄nto ma
gis ridiculū est q̄n os caminū q̄ minoris valoris est q̄ mus
homini dñatur. Secunda stulticia est. qd̄ ipse ad p̄ceptū
taxilloz largit̄. qd̄ non largiret̄ ad p̄ceptum dei. ip̄e lar
gior est ad p̄ceptuz taxilloz q̄ fuerit beatus martinus ad
p̄ceptum dñi. ipse em̄ non soluz dat medietatē pallij. sed
etiam totuz palliū. ⁊ interdū tunicaz ⁊ omisiāz. ⁊ nudus
sequit̄ dñm suuz nudum sez dyabolū. etiam ea que non ha
bet dat ip̄e. multa em̄ accidit ad vsuras vel furt⁹. Ter
cia stulticia est. q̄ postq̄ cognouit maliciā dñi sui. cū ip̄
se deberet abnegare ip̄m. ⁊ que illius sūt ipse poci⁹ veruz
deum negat qui nichil ei nocuit. s̄ omnia bona ei fecit. ⁊ se
iudicat de eo qui absq; culpa est. Quarta stulticia est. q̄
ip̄e volumarie vtrū dictōm illius se subicit. qui nunq̄ ius
ste iudicare nouit. taxillus em̄ tribuit alteri illoz luszorū
q̄ eius non est. Quinta stulticia est. q̄ delectatiōem que
est in stretatiōe trū olliū caminoz diuine glorie p̄ponit
q̄ non soluz stulticia est. s̄ etiam insania videt̄ esse. Sexta
stulticia est. q̄ ip̄e ne ociosus sit ociosa agit. Vñ bñ. p̄ vi
tādo ocio ociosa sectari ridiculū est. Septia stulticia luso
ris est. q̄ ip̄e sentit vt hostis ipsius furetur ei p̄ciosiorem
rem q̄ habet. vel vnam de p̄ciosioribus sez temp⁹. furemur
aūte luszores tempus. non attendetes t̄pis p̄ciositatem. ni
chil est enim p̄ciosius tempore. sicut dicit beatus bñ. Do
nec hora p̄tereat inquit verbum irreuocabile. transit tem
pus non reuocabile. q̄ tibi ocessuz est ad impetrandū veni
am ⁊ grām. ⁊ ad agendas penitenciaz ⁊ p̄merendas gliaz.

Dominus enim dicit. qd si sciret paterfamilias qua hora fur
 veniret vigilaret &c. si lusor affectat vt fur veniat. qui fu
 retur ei vitaz suaz. **O**ctava stulticia est. qd ipse pprijs mani
 bus se desumit & pdit. quem filius dei manibz cruci affixis
 redemit. **U**nde beatus bn. loquens in psona dñi ad talem
 dicit. ego acquisiui te manibz crucifixis. & tu desumis te de
 eius manibz dedicatis. **E**t est magna ingratitude. qd hō im
 pugnet eum in ea pte corpis sui. in qua dñs p amore ip
 sius tm dolore sustinuit. **N**ona stulticia est. qd ipse ludit &
 in curia celestis iudicis lata est contē ipsū fma mortis. **U**n
 de bn. **L**udebā ego foris in platea & in secreto regalis cubi
 li sup me ferebat iudiciū mortis. **S**imilis stulticia fuit in
 iherosolimitis. qui in leticia erant non puidentes mortē su
 am. cui adiuicati iam erāt ppter pctā suā. qm mortē de
 fleuit. vt legit luc. xix. **L**usor ludendo currit ad mortē su
 am. **U**nde **J**ob. xxxi. **I**nfantēs eoz exultant lusibz. & de
 inde subdit. **D**ucūt in bonis dies suos. & in puncto ad in
 ferna descendūt. **S**ecundus aug. nichil aliud est tempus
 pntis vite qm cursus ad mortē. in quo nemo vel paululum
 stare vel tardius ire pmittit. s. omnes pari motu vrgētur.
Unde quicūqz ludit ludendo ad mortē suā vadit. et dya
 bolus de eo quasi de fatuo seruo ludus facit. & quicūqz ibi
 pdit dyabolus ibi non pdit. **D**ecima stulticia est. qd lusor
 qn possit facere aliq ad ppriam vtilitatez. & pximi edifica
 tōez & dei honorē. ipse facit qd sibi est damnosum & pximo
 scandalus. & deo contumeliosus. **V**ere seruus neqz et maledi
 ctus. si cum venerit dñs eius. inuenerit eum sic facientē.
De tali seruo legit math. xxliij. **S**i dixerit malus ille ser
 uus in corde suo. moraz facit dñs meus venire. & cepit per
 eutere seruos suos. manducet autēz & bibat cum ebrioz
 sis. veniet dñs seruū illius in die qua non sperat. & in ho
 ra qua ignorat. morte enim subitanea sepe moriuntur tales.
Undecima stulticia est qd cum puer non sit puerilibus tñ
 gaudet. **S**eneca. **P**lerūqz est cum puericia. s. qd grauius

est puerilitas remanet ibi. h̄ et hoc quidē pius est q̄ au-
 ctoritatem habemus senū et vicia puerorū. nec puerorū tm̄
 sed etiaꝫ infantū. Dubiū non est puerilitatē magnā esse
 exercitiū militibꝫ et pedibꝫ lingneis fingere. que puerili-
 tas hodie in multis semibꝫ reperit. q̄ est q̄si quedā infan-
 tia. vt ludere par et impar. equitare in arundine longa. h̄
 quem delectat barbatū infania vexat. **Duodecima** stulticia
 est. q̄ nullū opus credūt habere aliq̄ iocūditatis. nisi ta-
 le sit q̄ nichil habeat utilitatis. q̄ magne corruptōnis in-
 diciū est. **Salomon.** Stulticia gaudiū est stulto. **Seneca.**
 fundamentū bone mentis est non gaudere vanis. **Ad-**
 sumā puenit qui scit quo gaudeat. nec solū vanis gaudēt
 multi homines. ymo etiaꝫ in his que dyabolica sunt. vt pez
 in his qui in auiꝫ celi ludūt. qui gaudent q̄ vidēt vnā
 auiꝫ ab alia capi vel interfici. qui satis dissimiles sunt
 beato martino. qui euz vidisset mergulos in quodāz flumi-
 ne captōni pisciū intendentes dixit. forma ista demonū est
 et cum non posset hoc tollerare. iussit mergulos inde abuo-
 lare. **De beato benedicto** etiaꝫ dicit. q̄ si ip̄e videbat acci-
 pitrem insequi aliuꝫ auez. ipse faciebat signū crucis post
 auem. et capi non poterat. **Ideꝫ** faciebat. q̄ videbat canē
 insequi aliquāz ferā. ipse habebat cor hūanū. non ferreuz
 sicut multi habent. **Quarto** potest valere ad detestatōem
 huiꝫ peccati hoc. q̄ quocūqꝫ vertat lusor oculos cordis.
 ipse potest inuenire q̄ sibi peccatū suū dissuadeat. si ipse ver-
 tat oculos suos ad id qd̄ supra se est. occurrit seueritas
 dñi. seruitiū inutilez eternalit̄. **Vnde math. xxv.** inutilem
 seruū eicite in tenebras exteriores. quō ludere audeat seruꝫ
 qui taz seuez dñm habet. **Decurrit** etiam liberalitas domi-
 ni seruos fideliter laborantes abundantissime remunerans
 quasi vtraqꝫ manu plena. **Vnde** in p̄u. longitudo dierū in
 dextera eius. et in sinistra eius diuitie et gloria. **Similiter**
 si lusor vertat oculos suos ad ea que sūt cont̄ se. scz ad vi-
 cia et demones. occurrit ei q̄ sibi ludū dissuadet. non enim

locus ludendi est cum gladium tenet hostis v̄t eum perim̄
 mat. **V**nde sc̄n. **C**uz hostis a tergo instat. ⁊ mouere se ius
 sus est miser necessitas excutit quicquid pax ociosa colligit.
Idem. Demones q̄si merito viderent. qui cū saxa in mu
 nimentū senes femieq; ogerent. cum iuuent? intra par
 tes armata expectaret. sedere ociosus. **S**imiliter si lusor
 vertat oculos ad id q̄ est iuxta se sez ad pximū. occurrūt
 ei multiplices miserie. que ludū sibi dissuadent. **V**nde sc̄n
Quid lusoria op̄nis non est iocādi locus. ad miseros ad
 uocatus es. op̄ te latuz naufragis. egris egentib; polli
 citus es. quo diuertis. q̄ agis. succurre. om̄es v̄ndiq; ad
 te manus tendūt. p̄dite vite pitureq; auxiliū implozant.
Loquit̄ seneca ad sapiētes. q̄ de lege naturali astricti sunt
 ad subueniendū illis qui in piculo sunt. **S**pecialiter tñ p̄t
 hoc verbū dici illis qui curaz aiaz susceperūt. **I**lli enī nau
 fragis auxiliū pmiserunt. **V**nde mirz est quō non remor
 det eos oscientia. eum eis differūt subuenire. **S**i enīz ali
 quis pmisisset se subuentuz alicui. qui cecidisset in ro
 danū. ⁊ hac de causa oduct? ess; multuz remorderet euz
 oscientia sua. si ei differret subuenire quem in tanto picu
 lo sciret esse. **Q**uō ergo non remordet non conscientia. qui
 non subuenit ei. quem scit esse in piculo longe maiori. **S**i
 militer si lusor vertat oculos ad id q̄ est infra se idest ad in
 feriores creaturas. p̄t ei occurrere q̄ sibi dissuadet p̄t̄m
 suū. null? eligit semiare agz suū. p̄ci? inutilib; q̄ vtilib;
Quāta ḡ fatuitas est sc̄ipm serere inutilib; occupatōnib;
 vel noxijs. eum tot occupatōes inueniri possint vtilēs cor
 pori ⁊ anime. **Q**uinto facit ad detestatōnem hui? peccati
 hoc q̄ dñs etiaz in p̄nti v̄ndictaz interdū accipit de lusori
 bus. **Q**uandoq; enīz dum ipsi blasphemāt. p̄posterant̄ eis
 facies. **C**uidaz etiam milici. dum occasione ludi p̄ oculos
 dei iurare. p̄pzius oculus a capite exiit. ⁊ in alariū ce
 cidit. **Q**uidaz etiaz sagittarius eum valde iratus ess;. ex
 hoc q̄ in ludo p̄didisset. sagittaz direxit versus celū quasi

vellet se vindicare de deo. **S**equenti vero die cum eadem sagittari? eadēz hora sederet ad ludum. redijt sagitta ⁊ sup
 aleariū cecidit sanguinolenta. **N**ec soluz cauere debet ali
 quis ne ipse ludat. sed etiaz ne ludentibz se immisceat. **S**i
 eue enim sedentes ad ignem calefiūt. sic qui stant ad lu
 dum causa spectandi de ludo calefiunt. **U**nde legitur in
 thobia. iij. **N**unqm̄ cum ludentibz miscui me. nec cum his
 qui in leuitate ambulant p̄cipem me p̄biū. **C**auere etiaz
 debet homo ne locet taxillos. vel alia ad ludū necessaria.
Sicut enim valde malus reputaret. qui alicui scelerato
 gladiū locaret. vnde aliquem sanctum vix interficere de
 beret. sic valde malus reputat. qui locat taxillos si credat
 eoz occasione deum esse blasphemandū. ⁊ quasi crucifigē
 dum. **I**lli etiaz non vident oīno esse innocentes. qui in do
 mibus p̄p̄is p̄mittunt inferri dño suo otumelias infini
 tas. ⁊ non p̄hibentur. eum tñ possint p̄hibere.

De his que dant occasionem auaricie. **T**ercia pars.

Dico de speciebz auaricie. dicendū est de his que
 dant occasionem auaricie. que sunt sex. **P**rimum
 est familiaritas cupidoz ⁊ auaroz. sicut enīz car
 bones viui carbonem mortuū accendūt si eis immisceatur
 sic diuites verbis ⁊ exemplis igne cupiditatis igniti fa
 miliares suos inflammant. **U**nde eccl̄i. xiiij. **N**uū tetigerit
 picem inq̄nabit ab ea. ⁊ qui coīcauerit supbo induet sup
 biam. ⁊ subdit. diciozi te ne socius fueris. **A**d idem facit
 q̄ dicit señ. **U**nū exemplū auaricie vel luxurie. multū mali
 facit. vicinus diues cupiditatem irrat. **S**ecundum est
 consideratō diuitiaz. ideo dicitur p̄u. xiiij. **N**e erigas oeu
 los ad opes quas habere non potes. **T**ercium q̄ homo attē
 dit in diuitijs illa solum p̄ q̄ p̄nt videri p̄ciose. ea vero p̄ q̄
 in veritate ottemptibiles sunt non attendit. sicut fugacis
 tatez eaz ⁊ similia. **U**nde ḡg. ideo t̄palia diligunt. q̄ q̄
 fugitiua sint non attendunt. **Q**uartum est amor mundas
 ne glorie. **U**nde talibus qui diuitias amant. quia vident